WILLIAM GOLDING

Colecția GLOBUS / Editura Univers

MARTIN CEL AVID

COPERTA COLECȚIEI : ION STATE
Grafica : Viorel Popescu. Ilustrația : Doina Botez

PINCHER MARTIN
by
WILLIAM GOLDING
Faber and Faber — London

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate
Editurii UNIVERS

GLOBUS

William Golding

MARTIN CEL AVID

Traducere de
LIDIA IONESCU

Prefață de
ILEANA VERZEA

EDITURA UNIVERS

București

1980

Lector : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Bun de tipar : 29.01.1980. Coli tipar : 7,5.

Comanda nr. 17
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Bucureşti, — Piaţa Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

PREFAȚĂ

ÎN PEISAJUL romanului existențial, de care aparține nu printr-o filiație de curent sau școală, ci în măsura în care tema, confruntarea individ-propria conștiință, determină coordonatele materiei, compoziție, personaj, *Martin cel avid* este un caz insolit. La un prim nivel al lecturii, romanul înregistrează lupta unui naufragiat pentru supraviețuirea fizică și morală, înverșunarea împotriva anihilării ca ființă înzestrată cu conștiință. Din unghiul capitolului final însă, cititorul realizează că personajul moare în primele două pagini, așa încît încleștarea dramatică din restul celor două sute de pagini este iluzorie. Reluarea lecturii din perspectivă avizată devine astfel necesară, pentru a elucida resorturile acestei alegeri care acceptă mai mult decît o singură direcție de interpretare, căci convenția este răsturnată : aparența reală construită din detalii plauzibile este, de fapt, un simbol al unei realități psihologice profunde, neevidente.

Cartea, dînd crezare afirmației căpitanului Davidson care încheie romanul, este analiza unor momente limită între starea de existență și non-existență a personajului, cu alte cuvinte încearcă să reconstituie agonia unui înecat. Infirmînd replica lui Davidson,

mesajul cărții capătă și alte accente tragice ; realitatea contrazice aparența : ceea ce e constatat ca un deces instantaneu a fost în fapt o cumplită agonie în care moartea nu a fost acceptată decît în urma unei teribile împotriviri. În ultimă instanță însă, ambele interpretări sînt rezultate ale unei lecturi directe, proprii, cu totul insuficiente în cazul unui romancier de tip „mitic" ca Golding, preocupat de sondarea straturilor profunde ale conștiinței, de deșteptare a responsabilității individului față de sine, de semeni și de o superioară ordine.

William Golding * aparține unei foarte largi generații istorice, determinant marcată de experiența celui de-al doilea război mondial : „Belsen și Hiroșima ne-au învățat în oarecare măsură ce înseamnă umilința". Detestînd nazismul, barbaria în general, războiul genocid, William Golding rămîne însă cu totul în afara istoricului și a concret-socialului. Protestul său este în numele general-umanului și nu al individului contemporan. O perspectivă spre universalitate, dar, implicit, o limită a funcției umaniste a scriitorului. Seria spirituală căreia i s-ar putea încadra Golding prin totalitatea romanelor sale este însă și mai amplă : este mai curînd o sinteză complexă și heteroclită care începe cu tragicii greci, din care scriitorul se revendică, continuă, într-un uriaș salt peste epoci, cu Kafka, Camus, Beckett, dar și cu Graham Greene și François Mauriac, se întîlnește cu generația — cronologic vorbind — a compatrioților săi postmoderni, Iris Murdoch, Muriel Spark, David Storey, P.H. Newby. Încercînd o definire prin repere, procedeu comparatist

* Născut la 19 septembrie 1911 la St. Columb Minor, Cornwall, a studiat la Brasenose College, Oxford, pe care l-a absolvit în 1935. A fost actor, producător, apoi

elementar dealtfel, Frederick R. Karl[1] alătură nume consacrate care ar putea fi recunoscute în „complexul" Golding: „William Golding combină intensitatea morală a lui Snow, darurile verbale ale lui Henry Green și Laurence Durrell, forța narativă a lui Graham Greene, capacitatea de cercetare a lui Beckett și iscusința tehnică a marilor săi predecesori". Integrîndu-l unei serii ar însemna în acest caz să nesocotim declarațiile de credință ale romancierului însuși care se consideră înrudit cu existențialiștii moderni numai în măsura în care obiectul lor și al său este natura umană *sub specie aeternitatis*. Ar însemna apoi să expediem în subsidiar planul formal, mai precis compozițional, al romanelor sale, toate „fabule" morale sau „mituri" existențiale, cum preferă să le autointituleze, care le

---

profesor la Bishop Wordsworth's School, Salisbury, unde a revenit după cel de-al doilea război mondial, timp în care a activat în forțele navale. Între 1960 și 1962 a colaborat la revista *The Spectator* și a făcut un turneu de conferințe în Statele Unite, invitat ca scriitor cu reședință temporară la Hollins College. A debutat în 1934 cu un volum de versuri, *Poems*. Considerîndu-și debutul ca poet un accident, Golding spunea: „De fapt aș vrea să le uit... Puteți spune că scriu proză pentru că nu pot scrie poezie". A scris apoi numai romane, cîteva piese de teatru și o culegere de eseuri și amintiri. Principalele titluri: *Lord of Flies (Împăratul muștelor)*, 1954, *The Inheritors (Moștenitorii)*, 1955, *Pincher Martin, (Martin cel avid)*, 1956, *The Brass Butterfly (Fluturele de alamă)*, 1958, *Free Fall (Cădere liberă)*, 1959, *The Spire (Turla)*, 1964, *The Hot Gates and Other Occasional Pieces (Porțile fierbinți și alte piese ocazionale)*, 1965, *The Scorpion God (Zeul scorpion)*, 1971, *The Pyramid (Piramida)* etc.

[1] Frederick R. Karl, *A Reader's Guide to the Contemporary English Novel*, London, 1964, p. 13.

singularizează într-un mod inconfundabil, dar — și aici procedeul acționează prin ricoșeu — le manierizează prin sterilitatea rece a alegoriei.

William Golding, acest „cetățean, romancier și învățător" — trăsături expresive ale unei schițe de autoportret —, care a abandonat studiul științei pentru cel al literaturii, lansează prin romanele sale un strigăt de alarmă împotriva degradării existențiale și, implicit, un apel la cunoaștere, la autocunoaștere, la recuperare morală, la înțelegere și solidaritate. Rolul pe care și-l asumă în aceste adevărate dezbateri asupra condiției umane, asupra rădăcinilor acelei psihoze numite alienare, pe care nu o interpretează însă în complexul de determinante social-istorice, este în același timp de filosof și de moralist. „Cred că omul suferă de o îngrozitoare ignoranță a propriei sale naturi. Îmi exprim punctul de vedere cu credința că poate avea valoarea unui adevăr. Sînt pe deplin angajat în dilema umană, pe care o văd mult mai profundă și nu doar ca pe un simplu complex de sforțări și astronomie..." Intenția lui Golding, izvorîtă din convingerea perfectibilității morale, a fost ca, punînd un diagnostic răului inerent condiției umane, întreg cortegiul înstrăinării, să sugereze posibile remedii. „Parodiile" sale, termenul trebuie luat în accepțiunea de contraargument, de ripostă la o ipoteză avansată sau chiar de viziune paralelă, au menirea să înlăture prejudecățile care sufocau, ca prelungire tardivă a mentalității victoriene convenționale, adevărata cunoaștere umană. „Mi se pare că în societatea apuseană din secolul al nouăsprezecelea și de la începutul secolului al douăzecilea au apărut tabù-uri cu privire la natura umană. Se considera că în om nu există realitatea tristă a propriei sale cruzimi și pofte. Cînd aceste

forțe s-au pus în mișcare au fost socotite aberante." Romanele sînt replici tragice la imagini confortabile sau contrazicerea unor enunțuri de idei preconcepute. *Împăratul mușteloг* „este de fapt un punct de vedere *realist asupra* situației Ballantyne" (Insula coralilor, n.n.), declara autorul, cu *Moștenitorii* dă o ripostă reprezentării grotești și deformante a omului primitiv din *Schița de istorie* a lui H.G. Wells, iar *Martin cel avid* poate fi citit, de ce nu, și ca un anti-Robinson.

În *Împăratul mușteloг*, receptat în multe țări — destin ironic — ca literatură pentru copii, perpetuînd o convenție falsă după care și *Călătoriile lui Gulliver* ar fi o lectură tot numai pentru publicul tînăr, Golding a arătat pericolul declanșării brutalității din om într-un moment limită : cînd se află în afara cadrului social organizat. Puse în fața dilemei : ordine-anarhie, umanitate-animalitate, personajele nu mai sînt călăuzite de raționalitatea alcătuirii sociale, ci de instinctualitatea primitivă, barbară, care, neacceptînd convietuirea, recunoaște doar două posibilități : supraviețuitori și sacrificați. Samuel Hynes [1] prezintă alte patru interpretări posibile ale simbolurilor din *Împăratul mușteloг* : pe plan social — o alegere a căderii în abrutizare, pe plan politic — coșmarul vieții contemporane în care democrația rațională tinde să fie învinsă de autoritarismul irațional ; pe plan religios — o alegorie a păcatului originar ; pe plan freudian — o dramatizare conștientă a unei teorii psihologice despre formarea unei noi culturi. Latența forței brute în individul civilizat, generatoare de corupție spirituală și de violență, care provoacă în acest prim roman în-

[1] Samuel Hynes, *William Golding*, în *Six Contemporary British Novelists*, New York, 1976.

toarcerea la faza primitivismului asocial, reapare cu semnificație polemică în *Moștenitorii*. Amintindu-și de prețuirea pe care tatăl său o arătase *Schiței de istorie* a lui Wells, „Evanghelia raționalistului *in excelsis*", și recitind-o ca adult, Golding a văzut în caricatura grotescă ce îl reprezenta pe omul primitiv o proiecție a răului din om. „Noi nu facem decît să exteriorizăm ce se află înăuntrul nostru." Drept care romanul-replică îl reabilitează pe omul din Neanderthal pe scara umanității. Raportul se inversează : agresorul este un produs al civilizației, iar victima aparține animalelor cu inteligență subumană. Samuel Hynes [1] vedea în alegoria romanului o reprezentare a prăbușirii lui Adam din Eden : „Oferă un analogon al căderii, care face deosebirea între omul prelapsarian și cel postlapsarian în termenii cunoașterii răului și ai capacității de gîndire." Omul primitiv, depozitarul inocenței (rezultat al ignoranței, însă), evoluînd pe panta cunoașterii, involuează în planul moral : dobîndirea conștiinței se plătește cu pierderea stării de grație primară. *Moștenitorii* reia astfel, din perspectiva unui moralist al etapei postbelice, constatarea lui J.-J. Rousseau despre efectul contagios al societății asupra bunului sălbatic. Numai că, în timp ce scopul filosofului francez era critica unui sistem, nu aluzia socială intră în intențiile scriitorului englez. Confruntat, singur și în esența lui, în afara oricărei forme de civilizație, cu natura elementară, cu lumea neconvențională, de obicei ostilă, individul se află într-o relație directă cu propriul eu, situație favorabilă însă manifestărilor umane necenzurate și răspunsurilor nealterate de norme prestabilite. Și în *Turla*, simbolul aspi-

[1] Idem, *ibidem*, p. 186.

rației spre comunicarea cu transcendentul, eforturile constructorului care încearcă să atingă absolutul, sînt contrariate de îndepărtarea personajului de misiunea sa. Căci identificarea inițială a eroului cu menirea lui, exemplară la modul ideal, duce în mod paradoxal la înstrăinarea, la desolidarizarea sa de oameni pentru salvarea cărora se dedicase. Înălțarea prin sacrificiul de sine, sublimă în alte mitologii, devine prin sacrificarea celorlalți instrument al distrugerii. Preotul Jocelin este un făptaș al *hybris*-ului moral : nesocotește calitatea existenței umane, pe care o jertfește în numele unei viziuni ideale. Nobilitatea țelului se degradează într-o tulbure obsesie devorantă, care sfidează viața, repercutată malign asupra sistemului de relații omenești. Doar în *Cădere liberă* personajul se mișcă într-un spațiu determinat de coordonate istorice și sociale, ceea ce îl apropie de romanul psihologic tradițional. Samuel Mountjoy nu mai este confruntat aici cu adversitatea naturii ; forța destructivă se află atît în sine, cît și în circumstanța politică, agresiunea nazistă. Răul fundamental se află însă în caracterul său discontinuu, în incapacitatea de a-și asuma răspunderea pentru opțiunea făcută și, deci, de a diferența libertatea de coerciția determinantă. Episoadele de trăire retrospectivă au menirea unei „terapii voluntare", cum o numea Bernard F. Dick, a unei căutări a răului inițial, „începutul responsabilității, începutul întunericului", locul „în care mi-am pierdut libertatea", în care a devenit incapabil să aleagă și să răspundă pentru ceea ce a ales. Căci numai alegerea liberă și rațională, care implică un act responsabil, dă specificul existenței umane. „Căderea" lui Golding, în care critica a încercat să vadă o paralelă la *Căderea* lui Camus — alți interpreți au propus lectura titlului

ca o metaforă din mitologia științei contemporane : căderea liberă este condiția zborului cosmic, o stare de neutralizare a forței gravitaționale — este un roman existențial în accepțiunea devenită clasică a cuvîntului, atît ca problematică, cît și ca factură. Eșecul moral al personajului, conștient de eroarea opțiunii sale, pe care caută să o răscumpere prin asumarea responsabilității raționale și lucide, întruchipează un caz tipic de alienare într-o ambianță morală și socială nu numai nesimpatetică, ci chiar neprielnică.

Martin cel avid aparține, din punct de vedere al organizării materiei într-o formulă epică, categoriei de roman-fabulă sau, folosind termenul preferat de autor, roman-mit. „Aș considera drept un enorm compliment la adresa mea dacă cineva ar înlocui cuvîntul «fabulă» cu cel de «mit».... Cred că fabula este un lucru inventat la suprafață, în timp ce mitul este ceva care provine din rădăcinile lucrurilor în sensul vechi de a fi cheia existenței, întregul sens al vieții și experiența în totalitatea ei." Tipul de comparație folosit în fabulă, pornind de la caracteristicile exterioare ale evenimentelor, se deosebește de comparația presupusă de parabolă, care capătă sens doar în perspectiva descifrării ideilor morale pe care le cuprinde. Romanele lui Golding sînt compoziții alegorice, dar vitalitatea lor o asigură ansamblul de imagini și metafore care transfigurează materia narativă propriu-zisă într-o construcție de tip simbolic ce creează complexe relaționale cu multiple funcții. Căci pentru scriitor important este modul în care din narațiune se degajă mitul, expresie artistică a adevărului arhetipal. Între semnificat și semnificant se stabilește astfel o relație internă care traduce o gîndire specifică, personală ce implică un sistem de comparații între semnificații și sensul moral.

Manipulînd idei şi concepte morale, Golding îşi „modelează astfel acţiunile narative încît acestea să devină imaginile ideilor, formele imaginative ale generalizărilor." [1] De aceea situaţiile sînt lipsite de detalii anecdotice, iar personajele nu au atribute individualizatoare. Preluînd un termen din estetica scolastică, critica a numit romanele lui Golding „tropologice", pentru că înfăţişează exemplare sau modele ale unor trăsături ale naturii umane. În *Martin cel avid* un tip uman este confruntat cu o situaţie liminară : individul rapace, obişnuit să biruie, vrea să învingă cu orice preţ totul, moartea inclusiv. Subsumarea categorială nu este singura relaţie pe care critica a stabilit-o între romanele lui Golding şi literatura medievală. Insistenţa autorului asupra păcatului personajului său aminteşte de stăruinţa severă a predicilor, a moralităţilor chiar. „În termenii săi fundamentali, *Martin cel avid* este o moralitate cu un antierou ca protagonist. Teofania de la sfîrşit este tot atît de valabilă din punct de vedere dramatic cum este apariţia morţii la sfîrşitul lui *Everyman*." [2]

Intrigă propriu-zis nu există, lucru comun în romanele interesate nu de eveniment, ci de situarea existenţială a omului. Sîntem martorii unui sfîrşit ambiguu : victimă a unui naufragiu, Christopher Hadley Martin se îneacă în următoarele minute de la scufundarea vasului sau reuşeşte să se salveze pe o stîncă pustie, unde piere însă după două-trei zile. Autorul cultivă această ambiguitate prin observaţiile contradictorii ale protagonistului şi ale ofiţerului care recuperează ca-

[1] Samuel Hynes, *op. cit.*, p. 176.
[2] Bernard F. Dick, *William Golding*, New York, 1967, p. 17.

davrul victimei. „De ce mi-oi fi scos eu cizmele ?" se întreabă Martin. „N-a avut timp nici măcar să-şi arunce cizmele", este constatarea lui Davidson, cu care se încheie romanul. Echivoc evident deliberat, prin care autorul lansează o ipoteză pe care, prin posibilitatea lecturii inverse, o face plauzibilă în mai multe planuri de interpretare.

Dacă acceptăm ca valabilă concluzia lui Davidson că sfîrşitul lui Martin a fost moartea prin înec în primele minute de la torpilarea navei — premisă acceptată de cei mai mulţi critici şi de autor — lupta pentru supravieţuire, care ocupă materia întregului roman, este dilatarea în spaţiul subconştientului a unor minute dramatice în care victima se zbate între viaţă şi moarte, într-un efort supraomenesc, dar zadarnic, de a-şi anula sfîrşitul. Descrierea încleştării de viaţă a celui ameninţat de înec am citit-o şi în *O coborîre în Maelstrom* de E. A. Poe. Fracţiunile de secundă se amplifică la proporţii temporale subiective ce cuprind nu numai un prezent supradimensionat, în care iluzia salvării capătă o materialitate derutantă, delirantă, ci şi trăiri trecute, relevante în definirea subiectului. Refugiul pe insulă, cu toată concreteţea detaliilor menite să se constituie într-un sistem controlabil, devine proiecţia înverşunatei patimi de a nu se desprinde de contingent. Amănuntele fizice, insistenţa pe reacţiile fiziologice ale lui Martin sînt inerentele repercutări obsesive în subconştient ale zbaterii dureroase a celui care nu mai poate respira. Dar acest lucru e valabil numai în planul imediat sesizabil, dincolo de care romanele lui Golding au un sens figurativ, din care se desprinde o învăţătură morală. Pentru Golding actul imaginaţiei nu este gratuit, el serveşte unei finalităţi etice, implicit educative. El cercetează viaţa cu in-

transigența celui care, refuzînd optimismul trandafiriu, știe că răul este o formă a cunoașterii, necesară în procesul afirmării binelui. „Fabulistul e moralist, declară autorul. El nu poate compune o povestire fără a introduce o lecție umană. Aranjîndu-și semnele, el atinge nu profunzimea pe mai multe nivele, ci ceea ce se așteaptă de la semne, adică semnificația deschisă. Prin natura meșteșugului său, astfel, fabulistul este didactic, dorește să insufle o lecție morală."

Actul lui Martin de a se crampona de viață — eroic la prima vedere, ca reprezentare a metaforei omul împotriva mării și a ideii înfruntării dintre ordine și haos — este, de fapt, un simbol al naturii sale acaparatoare. Îndîrjirea disperată de a trăi echivalează cu lăcomia de a obține totul. „Nu vreau să mor ! Nu se poate să mor ! Eu nu ! — Sînt prețios." Și replica revine în variațiuni cu funcție de leit-motiv pe tot parcursul cărții. A obține totul și cu orice preț. „În ce crezi ?" este întrebarea pe care conștiința, proiecția halucinantă a minții lui, i-o pune lui Martin, în urma acelei strădanii de a supraviețui. „În firul vieții mele." „Cu orice preț." „Repetă după mine : Cu orice preț." Momentele retrospective fac lumină. Deviza vieții lui Martin, pe care o exprimă într-o conversație cu Nathaniel, este : „am de gînd să trăiesc al naibii de mult și să obțin tot ce-mi doresc." Pofta de viață și mizantropia nu ar lua proporții odioase, dacă efectul lor nu ar fi nociv pentru cei cu care vine în contact. Avem reprezentarea unui personaj detestabil, un individ preocupat exclusiv de sine pînă la înlăturarea celor care i se împotrivesc. Urăște și trădează prietenia, înșeală încrederea, distruge virtuala rivalitate, căci nu acceptă ideea de concurență. Lui Martin îi este străină ideea de convietuire. În lupta pentru existență învinge

cel puternic : adversarul slab este fatalmente scos din competiție. Din confruntarea dintre ură și iubire, la Martin învinge ura, „un acid, un venin coroziv care poate fi suportat numai cînd cel care urăște este puternic. Știu să urăsc", explică justificativ, dar nu lipsit de mîndrie, personajul.

Una dintre imaginile fundamentale ale cărții este, de aceea, fabula cutiei chinezești, în care peștele îngropat într-o cutie de tablă este mîncat de viermi, la rîndul lor devorîndu-se între ei, pînă cînd rămîne „un singur vierme uriaș, învingător." Verbul „a mînca" are o recurență simptomatică în gîndurile lui Martin. Reprezentarea actului de „a mînca" îl ajută să supraviețuiască. „Gîndește-te la femei atunci sau la mîncare. Gîndește-te că mănînci femei, că mănînci bărbați, că-l rontăi pe Alfred, pe fata cealaltă, pe băiatul acela..." În stare de normalitate „a mînca" era nu numai un mijloc de afirmare în raport cu ceilalți, ci chiar un scop în sine. „A mînca" echivalează cu „a ucide". „Doamne, cum te urăsc ! Aș fi în stare să te mănînc." „Am să trăiesc chiar dacă va trebui să mănînc tot ce se găsește în caseta asta blestemată !" Degradarea pe scara regnului animal se produce prin ridicarea actului de „a mînca" la rangul de principiu suprem. Martin se identifică cu viermele cuceritor.

Pentru un scriitor înclinat să lucreze cu imagini reprezentative, de largă generalizare, Martin întruchipează unul din cele șapte păcate capitale : lăcomia. Dealtfel, imaginea este explicitată în episodul în care Martin, amintindu-și de montarea unei piese, este distribuit în rolul Lăcomiei, tipologia căreia îi este transferată pînă la suprapunere. „Lăcomie, crezi că-l poți juca pe Martin ?", adică pînă la confundarea identităților devenite reciproc valabile, interconvertibile. Lă-

muririle regizorale sînt de fapt o schiță de portret moral al personajului. „Faceți cunoștință. Ticălosul ăsta fardat caută să pună mîna pe orice. Nu hrană, Chris. Asta-i mult prea simplu. Ia rolul cel mai bun, locul cel mai bun, banii cei mai mulți, critica cea mai bună, femeia cea mai bună. S-a născut cu gura și cu pantalonii deschiși și cu mîinile întinse, gata să apuce. Este un caz cosmic, nemernicul care păstrează banii și mănîncă chifla altuia."

Lupta personajului între viață și moarte ar fi, așadar, menită să-l pedepsească pe cel care toată viața a comis crima capitală de a fi pretins și de a fi luat totul, în dauna celorlalți. Prelungirea unei false existențe pe stînca iluzorie este purgatoriul obligatoriu pe care trebuie să-l parcurgă conștiința lui Martin pentru a căpăta dreptul împăcării eterne. Întoarcerile în trecut, prin procedeul *flashback*, sînt tot atîtea momente de conștientizare a crimei și de implicită ispășire, după cum efortul frustrat de a se adapta la condiții imposibile este o teribilă realizare a zădărniciei vieții consumate numai în a cere. Dar și așa privit, romanul poate fi considerat ca o reflectare a concepției profund morale asupra existenței și nu ca o ilustrare a problematicii teologice a vinovăției și răscumpărării.

Dacă respingem însă ca eronată (dezinformată, incompetentă) constatarea lui Davidson [1], — și romanul oferă indicii și pentru o lectură de fapte (începutul capitolului 6 în care personajul își impune un plan de acțiune în vederea salvării ; detaliile unor acte pur fiziologice, în capitolul 11 etc.), caracterul personajului rămîne în continuare odios, numai că el se purifică

[1] Vezi și Alexandru Hollinger, *Human Condition in William Golding's Novels, Analele Universității din București, Limbi germanice,* 1973, pp. 177—182.

prin suferință, devenind compatibil cu recuperarea în plan moral. El se transformă într-o victimă a destinului care îl supune ironiei tragice : deși reușește să se salveze, el piere în cele din urmă din cauza epuizării fizice și a dezechilibrului mental care îi grăbește sfîrșitul. Martin cel avid moare, într-adevăr, de două ori. În versiunea americană, romanul a fost prezentat sub titlul *The Two Deaths of Christopher Martin (Cele două morți ale lui Christopher Martin)*. Titlul explicitează sensurile dublului sfîrșit al personajului : moartea fizică și moartea morală sau sfîrșitul implacabil al celui care a reușit o dată să învingă moartea.

Din instrument al răului, Martin, confruntat cu eul de care se leapădă, devine erou tragic, cu atît mai mult cu cît chinul său va fi ignorat de posteritate. Îngrijorarea lui Campbell în legătură cu probabila agonie prelungită a lui Martin este alungată de certitudinea lui Davidson : „Ei bine, nu trebuie să vă necăjiți pentru el. Doar ați văzut corpul. N-a avut nici măcar timp să-și arunce cizmele."

Dincolo însă de plauzibilitatea fiecăreia dintre cele două interpretări — o opțiune în acest caz ar fi irelevantă — ambiguitatea pe plan narativ intră în însăși intenția autorului, iar lectura multiplă este specifică romanului simbolic modern — *Martin cel avid* este o investigație în problema identității, un examen al condiției umane, o lecție de etică transmisă într-o formă în care alegoria se transformă în simboluri generatoare de construcție mitică. Autorul folosește procedeul captării încrederii cititorului printr-o serie de amănunte realiste, pentru ca apoi să-l angajeze în acea discuție morală fundamentală asupra vinovăției care constituie, de fapt, materia cărții : „Christopher Hadley Martin nu credea în nimic altceva decît în impor-

tanța propriei sale vieți ; nici în dragoste, nici în Dumnezeu. Deoarece a fost creat după imaginea lui Dumnezeu, el a avut libertatea alegerii, pe care a folosit-o pentru a deveni centrul lumii. Nu credea în purgatoriu și, de aceea, cînd a murit, acesta nu i-a fost prezentat în termeni evident teologici. Lăcomia de viață care a fost resortul naturii sale, l-a forțat să refuze actul altruist de a muri. El a continuat să existe separat, într-o lume alcătuită de propria sa natură criminală. Trupul său înecat zace rostogolindu-se în Atlantic, dar eul său lacom inventează o stîncă pe care să reziste. Este amintirea unei măsele care l-a durut. Aparent și rațional el este un supraviețuitor al unui distrugător de torpiloare : dar, în profunzime, el cunoaște adevărul. El nu luptă pentru supraviețuirea trupului, ci pentru a-și păstra identitatea în fața a ceea ce îl va zdrobi și îl va înlătura — fulgerul negru, compasiunea binelui. Căci Christopher, purtătorul lui Christ, a devenit avidul Martin, care nu reprezintă altceva decît lăcomie. Chiar a fi avid și asta reprezintă un purgatoriu ; și a fi avid pe vecie reprezintă infernul."

Romanul lui Golding, redus la un minimum necesar de materie narativă, este studiul unui personaj cu valoare tipologică. De aceea personajul este axul cărții prin care trebuie judecată reușita sau nereușita ei. El este — ca și în propria sa conștiință dealtfel, — *centrul.*

Cine este acest personaj ? Așa cum ni-l recomandă plăcuța de tablă pe care o poartă la gît, singura legătură materială cu o identitate pierdută („Sînt cel care am fost"), el este voluntar în marina militară engleză, fost actor (autorul ne indică și cîteva roluri

pe care le-a interpretat de-a lungul carierei sale), pe nume Christopher Hadley Martin. Numele sînt pe parcursul cărții unite prin conjuncție, de parcă s-ar încerca refacerea unei identități risipite : „Christopher și Hadley și Martin erau fragmente separate, iar centrul mocnea de ciudă că ele s-au desprins și nu mai stau pecetluite în centru." Două sînt imaginile care îl obsedează în acel proces de definire a identității prin care trece în timpul acelor minute de coșmar, cînd se zbate între ființă și neființă : viermele și homarul.

Metafora viermelui învingător (competiția implică nu numai înlăturarea, ci și anihilarea rivalului) revine chinuitor, reducîndu-l pe Martin în starea larvară. Metafora homarului roșu, cu cleștele apucător, subliniază natura monocaracteristică a personajului : rapacitatea ; metaforă cu funcție de simbol care trimite la imaginea *Metamorfozei* kafkiene. Degradarea lui Martin reală, concretă, este percepută de el însuși cu acuitate patologică : „Dar ceea ce era adevărat era mărimea comparativă a mîinilor. Chiar privite astfel, erau prea mari, mîini de măcelar, atît de pline de sînge încît carnea era puhavă și umflată." Iar cramponarea disperată de stîncă se dovedește pînă la urmă iluzorie. Brațele care încolăceau stînca erau de fapt niște clești neputincioși care nu o puteau cuprinde. „Stînca dintre clești se duce." Regăsirea identității pierdute devine premisa supraviețuirii, căci o ființă fără identitate își ratează condiția umană. Obișnuit să-și vadă propria reflectare în fotografii, oglinzi sau în reacțiile oamenilor, personajul este în primejdia uitării de sine. Martin începe să-și construiască universul, dîndu-i o identitate. Reperele nominale pe care le stabilește (capitolul 6) devin coordonatele unei lumi

recognoscibile. Al doilea procedeu de captare a identității este vorbirea ca proces de relații între subiect și semeni. Personajul vorbește cu sine, cu mediul, pe care îl populează astfel cu interlocutori imaginari. Supremul strigăt de disperare este strigătul singurătății ; singurătatea ca pedeapsă pentru răul făcut : „Din cauza celor înfăptuite am rămas străin și singur."

Martin devine un mit (negativ în plan etic), un antimit, cum propune Bernard F. Dick, o parodie de mit, interpretarea răsturnată a lui Atlas, Ajax sau Prometeu. „Sînt Atlas. Sînt Prometeu." „Ajax ! Prometeu !" Aluziile la mitologia greacă sînt previzibile la un autor care își revendică drept unică ascendență spirituală clasicismul antic. De cei doi titani l-ar apropia numai pedeapsa supremei poveri și a eternului supliciu pentru păcatul de a fi înfruntat voința zeilor. Numai că idealul eroic al jertfei titanului rebel îi este necunoscut lui Martin. El este un anti-Prometeu. Invocarea numelor lor are mai curînd rezonanța simbolului stîncii pustii în care a fost Atlas transformat sau de care a fost Prometeu înlănțuit, fără să aibă, decît cu semn negativ, semnificația lor tipologică. De Ajax îl apropie vina inițială care a stîrnit mînia zeilor, care scufundă și stînca-refugiu atunci cînd, pedepsit, în loc să se pocăiască, se răzvrătește. Tot de Ajax îl apropie întunericul care îi cuprinde treptat conștiința, împingîndu-l la disperare și apoi la nebunie. Insanitatea lui Martin, anunțată progresiv, irupe catastrofal în capitolul 13, precipitînd deznodămîntul. Parafrazarea replicii disperate a lui Edgar *(Regele Lear)* constituie încă un reper în semnificația parodică a personajului lui Golding. Căci dacă Edgar se refugiază în nebunie pentru a se salva, Martin este

înspăimîntat de nebunie care pentru el înseamnă capitularea, anularea raționalismului ordonat pe care a încercat să-l imprime universului necunoscut, pentru a-l domina. Diversele nume prin care încearcă să „domesticească" insula, conform modului său personal de a concepe lumea, sînt tot atîtea eforturi sistematice de a-și asigura controlul, de a cuceri. Bîntuit de obsesii, de halucinații, delirînd în culmea decrepitudinii fizice și morale, Martin este confruntat acum cu conștiința sa sau cu o forță supremă neîndurătoare. S-au citit în această putere supraomenească ce intervine determinant în calvarul lui Martin însemnele divinității. O interpretare mistică a romanului ni se pare însă a fi contrazisă de confruntarea dintre personaj și întruparea viziunii sale în acest penultim capitol, acel dialog între două forțe potrivnice dintre care cea care se răzvrătește este pînă la urmă anulată. Martin, în acele clipe de agonie sesizabilă, are coșmarul anihilării sale pe plan uman, are obsesia fulgerului negru care urmărește nu să-l salveze (adică să-l mîntuiască) ci să-l distrugă. Soluție incompatibilă cu viziunea teologică a răscumpărării celui care a greșit sau, așa cum spune Nathaniel, singurul care admite ideea împăcării cu moartea, a deprinderii „tehnicii de a muri în ceruri". Divinitatea nu este aici providența care iartă, ci, mai curînd, o implacabilă forță răzbunătoare: cerul ca o „pură negație", fulgerul negru, „care distruge tot ce numim viață". Pentru Martin divinitatea nu devine refugiu, ci îl amenință ca o înspăimîntătoare putere. «M-am gîndit. Mai bine suferința și toate celelalte.» «Mai bine decît ce ?» «Mai bine decît fulgerul negru ! Înapoi ! Du-te înapoi !»" Ori cerul și marea brăzdate de fulgere negre constituie imaginea apocaliptică care

îngheață și pietrifică viața, deschizînd „valea nimicniciei", imagine pe fundalul căreia ia sfîrșit cumplita agonie. Întîlnirea cu forța supremă echivalează în cazul lui Martin cu aneantizarea.

Construind un antierou, parodiind un mit, Golding transmite un mesaj de protest împotriva urii, a egoismului, a neomeniei. Autorul explicitează semnificația și în comentariile sale la roman. Martin este „un om decăzut.... foarte decăzut — mai decăzut decît cei mai mulți. De fapt am exagerat în a-l condamna pe Martin atît de mult, făcîndu-l cel mai dezagreabil, cel mai ticălos tip la care m-am putut gîndi ; am fost foarte interesat să văd reacția criticilor de pretutindeni care au spus : «Ei da, așa sîntem.» Am fost într-adevăr mulțumit." Mesaj moral, mesaj umanist : dezgustul de rău, evitarea răului prin cunoașterea lui.

Edificiul parabolic al romanului, în care autorul operează cu simboluri și mituri într-o perpetuă implicație reciprocă, eliminînd practic linia narativă, condensînd individualitatea personajului într-un tipar prototipic, a fost nu o dată comparat, și pentru concentrarea verbală, uneori eliptică și totdeauna netransparentă, cu poezia modernă, descifrabilă printr-o hermeneutică specială. Aici se află însă și vulnerabilitatea romanului. Deplasarea accentului pe general, pe tipologic, dăunează verosimilului caracterologic. Martin este plauzibil nu ca individ (i s-a reproșat autorului accentul pus asupra reacției instinctuale, „animalice" a personajului în detrimentul urmăririi liniei psihologice), ci ca exponent al unei serii și ca argument într-o demonstrație. În *Martin cel avid* acțiunea se retrage făcînd loc notației analitice a actului, detaliului cu relevanță categorială, simbolică. Concluzia,

revelatoare la nivel etic educativ este însă mai curînd rezultatul logic al unei demonstrații bine conduse decît efectul unui contact cu determinarea tragică a umanității alienate. O lecție de morală, făcută însă de un artist al cuvîntului.

ILEANA VERZEA

1

SE ZBĂTEA răsucindu-se în toate direcţiile, era nodul propriului său trup care se zvîrcolea şi se smucea. Nu exista sus sau jos, lumină sau aer. Simţi cum gura i se deschide de la sine şi izbucneşte cuvîntul ţipat.

— Ajutor !

În locul aerului aruncat odată cu ţipătul, pătrunse apă, apă mistuitoare, aspră în gîtlej şi în gură ca nişte pietre care rănesc. Îşi ghemui trupul în locul în care fusese aer, dar aerul dispăruse şi nu mai era nimic decît o vîltoare neagră, sufocantă. Trupul dădu drum liber panicii şi gura i se căscă pînă cînd începu să-l doară încheieturile maxilarului. Apa năpădi înăuntru, în jos, fără îndurare. Veni şi aer pentru o clipă şi el se aruncă într-o direcţie care ar fi putut fi cea bună. Dar apa îl prinse din nou în vîrtejul ei şi-l răsuci ca să-i şteargă cu desăvîrşire din minte cunoaşterea locului unde putea fi aer. În urechi îi urlau turbine şi din miezul lui zburau scîntei verzi ca nişte proiectile. Mai era şi un motor cu piston care gonea neregulat, făcînd întregul univers să se cutremure. Apoi,

pentru o clipă, aerul, ca o mască rece, îi apăsă fața și gura mușcă din el. Aerul, amestecat cu apă, se rostogoli în jos, în trup, greu ca prundișul. Mușchi, nervi, sînge, plămîni zvîcnitori, un mecanism în cap, funcționară toate pentru o clipă după tiparul străvechi. Cheaguri de apă izbeau gîtlejul, buzele se împreunau și se despărțeau, limba se arcuia, creierul lumina o dîră de neon.

— Mam...

Dar omul zăcea suspendat dincolo de agitație, detașat de trupul său în convulsii. Imaginile strălucitoare care îi tremurau în față erau înecate de lumină, însă nu le dădea nici o atenție. Dacă și-ar fi putut controla expresia feței sau dacă s-ar fi modelat un chip care să reflecteze starea lui de spirit, așa cum stătea suspendat între viață și moarte, chipul acela ar fi purtat un rînjet. Dar în realitate falca era contorsionată undeva departe, iar gura înfundată cu apă. Proiectilul verde care zbura din centru începu să se rotească formînd un disc. Gîtlejul, atît de îndepărtat de omul care rînjea, vomita apa ca s-o soarbă din nou. Cheagurile dure de apă nu mai erau dureroase. Se instală un fel de acalmie, o pîndă a trupului. Fără să existe un chip, exista un rînjet.

O imagine începu să se deslușească și omul o privi. Nu mai văzuse așa ceva de mulți ani, încît rînjetul deveni curios și pierdu puțin din intensitate. Examina imaginea.

Un borcan de magiun stînd pe o masă, luminat intens de postul de observație. Ar fi putut fi un borcan uriaș, în centrul unei scene, sau

unul mic aproape în fața ta, interesant era că puteai privi într-o lume mică, total izolată, dar pe care o puteai manevra. Borcanul era aproape plin cu apă limpede în care plutea dreaptă o figurină micuță de sticlă. Gura borcanului era acoperită de o membrană subțire, din cauciuc alb. Cerceta borcanul fără vreo mișcare sau gînd, în timp ce trupul îndepărtat se liniști și se destinse. Plăcerea pe care o simțeai privind borcanul rezulta din faptul că micuța figurină reușea să-și mențină un echilibru fragil între forțele opuse. Dacă puneai degetul pe membrană, comprimai aerul de dedesubt, care la rîndul lui apăsa cu mai multă forță apa. Atunci lichidul se ridica în micul tub din interiorul figurinei, făcînd-o să se scufunde. Variind presiunea asupra membranei, puteai să faci orice cu figurina de sticlă. Era cu totul în puterea ta. Puteai să-i murmuri „acum scufundă-te" și ar fi coborît jos, tot mai jos. Puteai s-o oprești și s-o lași în pace. Să-i îngădui să-și croiască trudnic drum spre suprafață, să ia chiar o gură de aer și apoi să o împingi iarăși ferm, încet, necruțător, jos, tot mai jos.

Figurina de sticlă în echilibru fragil corespundea trupului său. Într-o strălucire de mută înțelegere, se văzu atingînd suprafața mării cu o stabilitate la fel de șubredă, cumpănit între a pluti și a se da la fund. Rînjetul, în sinea lui, gîndea în vorbe. Nu erau cuvinte articulate, dar existau acolo, într-un fel luminos, ca o realizare.

„Asta-i ! Centura de salvare !"

Era legată cu benzi sub ambele brațe. Benzile treceau peste umeri, le putea chiar simți,

îi înconjurau pieptul și se închideau în față, sub haina de ploaie și scurta de molton. Era aproape dezumflată, conform recomandațiilor date de experți, căci o centură plină cu aer putea să plesnească în clipa cînd te loveai de apă. „Îndepărtează-te întîi de vas înotînd, și apoi umflă-ți centura".

Prezența centurii făcu să-l năpădească o sumedenie de imagini legate de ea : tabla lăcuită pe care erau înșirate instrucțiunile, fotografii reprezentînd centura cu tubul și mușțiucul împletit între benzi. Dintr-odată știu cine este și unde se află. Zăcea suspendat în apă ca figurina de sticlă ; nu se zbătea, era istovit. Cîte un val îi trecea regulat pe deasupra capului.

Gura i se umplu de apă, sufocîndu-l. Fulgerări de proiectil tăiau întunericul. Simți o greutate care îl trăgea în jos. Rînjetul reveni, purtînd imaginea unor cizme greoaie de cauciuc și el începu să-și miște picioarele. Își încordă degetele de la picioare și împinse, dar cizmele nu voiau să iasă. Își adună forțele și iată că mai erau și mîinile care, deși la distanță, îl puteau sluji. Închise gura și execută acrobații cumplite în apă, în timp ce proiectilul fulgera. Își simți inima bătînd cu furie și, pentru un timp, aceasta fu unicul punct de referință în bezna fără formă. Își aduse piciorul drept peste coapsa stîngă și se săltă cu mîinile îmbibate de apă. Cizma alunecă de-a lungul gambei și își eliberă piciorul, azvîrlind-o. După ce căputa de gumă se desprinse de degete, o mai simți odată atingîndu-l și apoi dispăru. Își forță piciorul stîng să se ridice și, războindu-se și cu a doua cizmă, îl

eliberă. Scăpase de ambele cizme. Îngădui trupului să se descolăcească și să zacă amorțit.

Gura era deșteaptă. Se deschidea și se închidea, ca să respingă apa și să primească aer. Trupul pricepea și el. Din cînd în cînd contracta stomacul strîngîndu-l ghem și revărsa apa de mare peste limbă. Din nou îl cuprinse spaima. Nu panica pe care o încearcă un animal încolțit, ci teama adîncă de o moarte tărăgănată, în singurătate. Rînjetul se reîntoarse și el, dar acum avea un chip pe care să-l folosească și aer pentru gîtlej. Ceva semnificativ se ascundea dincolo de rînjet, ceva ce nu voia să irosească aerul pe zgomote. Exista o hotărîre care nu avusese încă timp și experiență să descopere cît este de implacabilă. Nu putea folosi mecanismul pentru o respirație regulată, dar lua cîte o gură de aer între momentele de îngropare.

Începu să gîndească în salturi, pe cînd înghițea aerul. Din nou își aminti de mîinile care erau departe, în întuneric. Le aduse în față și începu să bîjbîie pe mușamaua aspră a hainei de ploaie. Un nasture îl supăra și nu-l putea convinge să treacă prin butonieră. Își scoase cîrligul de la cheutoarea scurtei de molton. Stînd întins și aproape nemișcat, constată că marea îl ignoră, îl tratează ca și cum ar fi fost figurina de sticlă a unui marinar, sau un bușteau care mai rezistă cîteva clipe, înainte de a se scufunda. Aerul se prezenta regulat la datorie, după trecerea fiecărui val.

Apucă tubul de cauciuc și-l trase peste benzi. Simți centura moale și dezumflată, despre care

nu se putea spune că îl susţine. Prinse muştiucul între dinţi şi-l desşurubă cu două degete, în timp ce cu celelalte ţinea închis tubul. Cîştigă puţin aer între două valuri şi-l pufăi prin tubul de gumă. Timp de nenumărate valuri şi goluri, vămui aerul care îi pătrundea în plămîni, pînă ce inima începu să i se clatine în piept, asemenea unui om rănit, iar proiectilul verde să tresară şi să se rotească. Centura începu să i se întărească pe piept, dar atît de încet încît n-ar fi putut spune cînd s-a produs schimbarea. Apoi, dintr-odată, valurile îi ajungeau doar pînă la umeri şi în loc să-l îngroape sub ele, îl plesneau cu cîte o palmă umedă în faţă. Constată că nu trebuie să se mai joace de-a „apucă-l de unde poţi" pentru aer. Suflă adînc şi regulat în tub, pînă cînd centura se ridică, lipindu-i-se de îmbrăcăminte. Totuşi nu încetă imediat să sufle. Se distra cu aerul, mai lăsîndu-l cîte puţin să scape, suflînd apoi din nou, ca şi cum i-ar fi venit greu să pună capăt singurei acţiuni pozitive prin care îşi putea veni într-ajutor. Capul, gîtul şi umerii îi ieşeau acum din apă pentru lungi intervale. Erau mai reci decît restul trupului. Aerul le înţepenea. Începură să tremure.

Îşi desprinse gura de tub.

— Ajutor ! Ajutor !

Aerul scăpa din tub, trebuia să aibă grijă de el. Răsuci muştiucul pînă ce aerul nu mai putu ieşi. Încetă să mai strige şi-şi încordă privirea să vadă, dar întunericul se întindea în imediata apropiere a ochilor. Îşi puse mîna în faţa ochilor şi nu văzu nimic. Groaza de a fi orbit, se

adăugă de îndată groazei de singurătate şi de înec. Începu să facă în apă mişcări confuze ca să se ridice.

— Ajutor ! E cineva pe acolo ? Ajutor ! Naufragiat !

Un timp zăcu tremurînd, aşteptînd un răspuns, dar nu se auzi decît şuierul şi frămîntarea apei care se arunca asupra lui. Capul îi căzu înainte.

Linse apa sărată de pe buze.

— Mişcare !

Începu să calce uşor apa. Gura mormăia.

— De ce mi-oi fi scos eu cizmele ? Nu mi-e deloc mai bine fără ele !

Capul încuviinţă, căzîndu-i din nou în faţă.

— Mi-e frig. Nu-i bine să-mi fie prea frig. Dacă aş avea cizmele le-aş putea pune şi iar le-aş scoate şi apoi iar le-aş pune.

Îi veni dintr-odată în minte nava, îngropîndu-se prin apă spre un fund care se afla poate la încă o milă depărtare de ei. La acest gînd, întreaga imensitate lichidă părea că-i presează trupul, de parcă era afundat la mare adîncime. Dinţii care îi clănţăneau în gură se încleştară, iar carnea de pe obraz i se încreţi. Se încordă în apă, trăgînd picioarele în sus, departe de bulboana adîncă şi vîscoasă.

— Ajutor ! Ajutor !

Începu să biciuiască apa cu mîinile şi să forţeze trupul să se răsucească. Scruta întunericul în timp ce se întorcea, dar nu exista nimic care să-i indice dacă rotirea i-a fost sau nu completă. Pretutindeni întunericul era neîntrerupt

şi uniform. Nu exista nici o epavă, nici o carenă care se scufundă, nici un supravieţuitor care se zbate, cu excepţia lui. Doar întunericul care îi apăsa globurile ochilor şi peste tot frămîntarea apei.

Începu să strige după ceilalţi, după oricine.

— Nat ! Nathaniel ! Pentru numele lui Dumnezeu ! Ajutor !

Vocea îi pieri dar faţa i se destinse. Zăcea vlăguit în centură, lăsîndu-se în voia valurilor. Dinţii îi clănţăneau din nou şi din cînd în cînd vibraţia se propaga pînă îi cuprindea tot trupul. Picioarele sub el nu erau atît de reci cît strînse, presate fără cruţare de apa mării, astfel că nu temperatura le provoca senzaţia pe care o încercau, ci o greutate care le strivea, le zdrobea. Căută un loc să-şi rezeme mîinile, dar nicăieri nu scăpa de durere. Începuse să-l doară şi ceafa, nu treptat, ci în urma unui junghi brusc, după care nu mai fu în stare să-şi depărteze bărbia de piept. În felul acesta faţa îi intra în mare, silindu-l să tragă apă pe nas, cu zgomot sforăitor şi cu senzaţia că se sufocă. Scuipă şi un timp reuşi să rabde durerea din ceafă. Îşi vîrî mîinile între centură şi bărbie şi, timp de cîteva valuri, durerea se mai alină, dar reveni curînd. Lăsă mîinile să-i cadă şi faţa i se muie în apă. Se lăsă pe spate înfrîngîndu-şi durerea, astfel că ochii, dacă ar fi fost deschişi, ar fi privit cerul. Presiunea din picioare era acum mai suportabilă. Nu mai erau de carne. Carnea fusese transformată într-o materie diferită, pietrificată şi comodă. Partea din trupul său care nu

era invadată şi supusă de mare, zvîcnea intermitent. Eternitatea, contopită cu durerea, era prezentă pentru a fi studiată şi experimentată. Rînjetul persista. Gîndea. Gîndurile veneau cu greu, erau dezlînate şi esenţiale.

„Curînd se vor ivi zorile."

„Trebuie să mă mişc dintr-un loc într-altul!"

„Numai de-aş vedea ceva ivindu-se în depărtare !"

„Curînd se vor ivi zorile !"

„Am să văd epava !"

„Nu vreau să mor !"

„Nu se poate să mor."

„Eu nu... !"

„Sînt preţios."

Se trezi cuprins brusc de un val de senzaţii care nu aveau nimic în comun cu atingerea mării. Apa sărată i se scurgea repede din ochi. Scînci şi înghiţi cu noduri.

— Ajutor ! Voi de colo, ajutor !

Trupul i se înălţă şi căzu uşor.

„Dacă aş fi fost jos, puteam să ajung la o barcă sau la o plută. Dar a trebuit să fiu de cart, fir-ar să fie ! Azvîrlit de pe puntea aceea afurisită ! Nava o fi continuat spre dreapta, dacă s-a primit ordinul la timp, şi s-o fi scufundat sau răsturnat. Ceilalţi sînt probabil undeva în întuneric, acolo unde s-a scufundat nava, întrebîndu-se unii pe alţii cît sînt de abătuţi. În apă capetele lor par nişte gheme printre pete de ulei şi tot felul de lucruri plutitoare. Cînd se face lumină trebuie să-i găsesc. Doamne, doamne ! Trebuie să-i găsesc. Altfel pe ei o să-i

culeagă, iar pe mine or să mă lase să mă legăn ca un hamac."

— Ajutor ! Nathaniel ! Ajutor...

„Şi doar am dat ordinul potrivit. Dacă o făceam cu cîteva secunde mai devreme, eram acum un afurisit de erou. Bandă tribord ! Toată viteza. Pentru numele lui Dumnezeu !"

„Probabil că ne-a lovit drept sub puntea de comandă. Eu am dat ordinul potrivit. Şi am fost azvîrlit la dracu !"

Rînjetul se fixă, munci faţa înţepenită, pînă cînd buza de sus se ridică, dezgolind dinţii care clănţăneau. Un mic val de căldură care însoţea mînia îi aduse din nou sînge în pometi şi îndărătul ochilor. Aceştia se deschiseră.

Începu să se zbată, să împroaşte şi să privească în sus. Pînza de întuneric era puţin diferită, apăruseră pete şi petice exterioare ochilor. Pentru o clipă, înainte de a-şi aminti cum să folosească vederea, peticile păreau lipite de globul ochilor. Apoi ochii începură să prindă putere, iar el se afla în interiorul capului, privind prin arcadele craniului la formaţiile rătăcitoare de lumină palidă şi de ceaţă. Oricum s-ar fi uitat şi şi-ar fi încordat privirea, petele rămîneau acolo, în afara lui. Îşi împinse înainte capul şi văzu, mai vagă decît o reprezentare a memoriei, forma dantelată şi schimbătoare a unui val care-i ridica trupul. O clipă îi zări pe cer conturul şovăielnic, apoi, pe cînd plutea în sus, văzu nedesluşit vîrful negru al valului următor ce se îndrepta spre el. Începu să facă mişcări de înot. Mîinile erau pete sclipitoare

deasupra apei, iar mișcările înfrîngeau greutatea de piatră a picioarelor. Gîndurile continuau să pîlpîie.

„Călătoream spre nord est. Am dat ordinul. Dacă a apucat să cîrmească, trebuie să fie pe undeva, spre est. Vîntul bătea dinspre vest. Răsăritul este deci în direcția în care coboară valurile."

Începu să se miște și să respire cu înverșunare. Înota un fel de bras stîngaci, susținut la suprafață de centura umflată. Se opri, înotînd pe loc. Strînse din dinți, apucă mușchiul centurii și dădu drumul la aer, pînă ce pătrunse mai adînc în apă. Începu din nou să înoate. Respira anevoie. Încordă privirea pînă la durere, urmărind pe sub arcadele ochilor, spinarea fiecărui val ce se îndepărta pe nesimțite. Picioarele micșorară viteza și se opriră din nou. Brațele căzură. Mintea, în interiorul țestei întunecate, continuă mult timp să facă mișcări de înot, pe cînd trupul zăcea nemișcat în apă.

Culoarea cerului era mai distinctă. Treceri nuanțate de la negru, la brun, la cenușiu. În imediata apropiere se vedea fiecare ondulare a suprafeței. Mintea făcea mișcări de înot.

Imagini îi invadau mintea, încercînd să se strecoare între el și necesitatea urgentă de a se îndrepta spre răsărit. Borcanul de magiun își făcu din nou apariția, dar despuiat de semnificație. Vedea un bărbat, o întrevedere scurtă, un birou atît de lustruit încît reflecta zîmbetul dinților. Mai era un șir de măști uriașe, atîr-

nate la uscat şi o voce care vorbea domol în spatele dinţilor reflectaţi.

— Care crezi că i s-ar potrivi lui Christopher?

Era şi un habitaclu cu lumina de compas abia vizibilă, un ordin strigat, atîrnat acolo, în lumina de neon, să-l vadă tot cerul şi pămîntul.

— Bandă tribord ! Toată viteza ! Pentru numele lui Dumnezeu !

Apa îi intră în gură şi, cu un şoc îşi recăpătă conştiinţa, în timp ce scotea un sunet jumătate fornăit, pe jumătate sufocat. Ziua era acum o prezenţă de netăgăduit, în verde şi cenuşiu. Mările erau foarte aproape şi fără sfîrşit. Fumegau. Legănat pe o creastă întinsă, ca o colină, putea să vadă alte două coline fumegînd, apoi nimic altceva decît un cerc vag care putea fi ceaţă, bură sau ploaie. Cercetă interiorul cercului, întorcîndu-se, judecînd direcţia după curentul apei, inspectîndu-l parte cu parte. Focul domol din pîntec, îndiguit ca să reziste, fusese inundat. Stătea lipsit de apărare, înăuntrul hainelor şi a trupului îmbibat de apă.

— Nu vreau să mor ! Nu vreau să mor !

Cercul de ceaţă era acelaşi pretutindeni. Crestele valurilor se iveau dintr-o parte, se umflau ameninţătoare, îl înşfăcau, îl ridicau pentru o clipă, îl trînteau jos şi se făceau nevăzute, ca să apară altele, să-l cuprindă şi să-l înalţe astfel încît să poată observa cum creasta cea din urmă dispare în afara cercului. Cobora apoi din nou şi o altă creastă se năpustea înfricoşătoare asupra lui.

Începu să blesteme și să bată apa cu palmele lui albe. Se strădui să se ridice deasupra valurilor. Pînă și sunetele gurii și ale trupului trudit se topeau neobservate în nenumăratele zgomote ale apei călătoare. Atîrna nemișcat în centură, simțind frigul cum îi pipăie pîntecul. Capul îi căzu în piept și apa îl lovi încet, stăruitor în față.

„Să mă gîndesc. E ultima mea posibilitate. Să mă gîndesc ce-i de făcut."

Nava se scufundase în Atlantic, la sute de mile depărtare de țărm. Naviga singură, trimisă la nord-est de convoi, ca să reia contactele telegrafice. Submarinul german probabil că dădea tîrcoale ca să culeagă vreo doi supraviețuitori pentru interogatoriu. Sau să captureze vreo navă venită pentru salvarea naufragiaților. Putea să apară în orice moment la suprafață, spărgînd valurile cu corpul lui masiv, ca o stîncă, acoperită pe jumătate de flux. Periscopul lui străpungea poate apa pe undeva prin apropiere, ochi al unei creaturi de uscat care a înfrînt ritmul și cerințele mării. Trece poate chiar acum pe dedesubt, posomorît și aidoma unui rechin, sau stă culcat sub picioarele mele de lemn, pe un strat de apă sărată, ca pe o pernă, în timp ce echipajul său doarme... Supraviețuitori, o plută, baleniera, barca pneumatică, epava, poate că rătăcesc în preajmă. Ascunși în ceață, la doar cîteva valuri depărtare, așteptau să fie salvați, avînd ca ultime provizii puțină carne conservată și poate un strop de băutură.

Începu să se răsucească din nou în apă, scrutînd cu privirea tulbure zona de mijloc, apoi ridică ochii mijiți spre cerul care nu era mult mai înalt decît un acoperiș. Urmări conturul cercului în căutarea epavei sau a vreunui naufragiat. Dar nu era nimic. Nava dispărusé ca și cum o mînă s-ar fi întins în prelungirea acelei mile verticale și, cu o singură mișcare, ar fi smucit-o în jos. Gîndul la acea milă verticală îl făcu să se arcuiască în apă cu fața crispată. Începu să strige.

— Ajutor ! Lua-v-ar dracu ! Firre-ați să fiți de lepădături afurisite ! Ajutor !

Se trezi hohotind și tremurînd, iar frigul îl strivea de parcă ar fi fost mîna care înșfăcase nava. Sughiță încet pînă se potoli și începu să se rotească încă o dată în ceață și în vîltoarea verde.

O parte a cercului era mai luminată decît cealaltă. Valul își croia drum în partea stîngă a acestei vagi străluciri. Acolo de unde se răspîndea lumina, ceața era și mai de nepătruns decît în spatele său. Rămase cu fața spre lumină, nu pentru că i-ar fi fost de vreun folos ci pentru că era o variație care spărgea uniformitatea cercului și pentru că acolo părea mai cald decît în oricare altă parte. Se porni din nou să înoate, fără să se gîndească, de parcă era inevitabil să urmărească dîra acelei străluciri. Lumina făcea ca negura mării să pară solidă, iar fîșia de apă de la el și pînă în vîrful dîmburilor agitate era verde ca sticla. Timp de o secundă sau două după trecerea unui val putea să-l pătrundă cu

privirea. Dar valurile nu erau nimic altceva decît apă, nici alge marine, nici urmă de ceva solid, nimic care să plutească, care să se miște în afară de apa verde, rece, stupidă și stăruitoare. Și mai erau desigur niște mîini și două brațe de mușama neagră și zgomot de respirație gîfîită. Mai erau și zgomotele materiei stupide, șușotindă, împăturindu-se în ea însăși, unde poticnite alergînd cu clipocit de val minuscul ce se sparge pe o plajă joasă. Mai erau bruște șuierături, trosnete, mugete, silabe incomplete și freamătul domol al vîntului. Mîinile erau importante sub partea strălucitoare a cercului, dar nu aveau nimic de ce să se apuce. Dedesubtul lor și a trupului muncit, muribund, se afla o picătură infinită de materie moale și rece.

Copleșit de înțelesul adîncimii, își trase picioarele amorțite în sus, spre pîntece, ca și cum ar fi vrut să le desprindă de ocean. Se încordă privind nedumerit și se aburcă pe un val deasupra hăului de mare adîncă, iar gura i se deschise ca să țipe în fața strălucirii.

Rămase deschisă. Se închise apoi, trosnind din dinți, și brațele începură să îndepărteze apa din cale. Își croi anevoie drum înainte.

— Ahoe! Pentru numele lui Dumnezeu! Naufragiat! Naufragiat! Chiar la prova tribord.

Treiera apa cu brațele și picioarele într-un craul stîngaci. Un talaz îl acoperi, iar el se smuci ieșind din apă pînă la piept.

— Ajutor! Ajutor! Naufragiat! Ajutor!

Șocul revenirii îl scufundă de tot, dar se luptă să iasă la suprafață și se scutură de valul de pe

cap. Focul din pîntece se înteţise, iar inima, cu un efort dureros, împingea în trup sîngele apatic. Zărea o navă prin ceaţă, în stînga peteculuí strălucitor. El însuşi se afla la prova tribord sau — şi gîndul îl făcea să spumege de mînie — era de strajă la provă. Nava se îndepărta. Dar chiar şi în furia mişcării văzu că aşa ceva nu era cu putinţă, deoarece vaporul ar fi trebuit să treacă pe lîngă el doar cu cîteva minute în urmă. Deci se îndrepta acum spre el, urmînd să străbată cercul de vizibilitate doar la cîţiva metri distanţă.

Sau se oprise.

La acest gînd se opri şi el şi se întinse în apă. Forma era atît de vagă, ceva mai mult decît o umbră ameninţătoare, încît nu putea să-i aprecieze nici distanţa, nici mărimea. Prova era mai aproape decît în clipa în care o zărise şi acum reuşea să o vadă chiar cînd se afla între două valuri. Se puse din nou să înoate şi, ori de cîte ori se înălţa pe o creastă striga :

— Ajutor ! Naufragiat !

Ce navă putea să fie atît de strîmbă ? Un portavion ? Un portavion lăsat în părăsire, aşteptînd să se scufunde ? Probabil că fusese distrus de o salvă de torpile. Un transatlantic abandonat ? Desigur din marina regală dacă judecai după dimensiuni. Dar de ce aplecat într-o parte? Soarele şi ceaţa se aflau în echilibru. Soarele putea să lumineze ceaţa dar fără să o pătrundă. Iar din ceaţa însorită se desprindea întunecată forma unei non-nave, acolo unde nu putea fi altceva decît o navă.

Începu din nou să înoate simţind epuizarea disperată a trupului. Prima emoţie violentă a viziunii arsese combustibilul din el şi focul ardea din nou mocnit. Înota înverşunat, mişcînd cu forţă braţele în apă, aruncînd privirea cît mai drept, pe sub arcadele ochilor, ca şi cum astfel s-ar fi putut pune la adăpost. Forma se mişca. Era acum mai mare, dar nu mai desluşită. Din cînd în cînd apărea ceva ca un talaz în faţa chilei. Încetă să mai privească spre navă şi, cu ultimile resurse ale trupului, înota şi striga, în mod alternativ. Era înconjurat de verdele impetuos care îşi sporea forţele ca să-l nimicească. Deasupra lui se afla ceaţă şi strălucire ; în faţa ochilor pulsa o lumină roşie. Trupul se dădu bătut şi se întinse inert în voia valurilor, iar forma se înălţa deasupra lui. Auzise printre scrîşniturile şi bufniturile străduinţelor sale, răsunet de valuri care se sparg. Înălţă capul şi văzu înfiptă pe cer o stîncă, cu un pescăruş care se cumpănea în faţa ei. Se săltă în apă şi privi cum fiecare val cobora pentru o clipă, împrăştia o mînă albă de spumă şi apoi dispărea ca înghiţit de stîncă. Începu să gîndească mişcări de înot, dar ştia că trupul nu-i mai dă ascultare. Vîrful ultimului val care îl mai despărţea de stîncă avea creasta retezată, era ciudat de neted, ca apoi să împroaşte spumă. Se scufundă şi văzu fără să înţeleagă că apa verde nu mai era goală. Se adăugase galben şi cafeniu. Nu mai auzea vorbăria nebună şi incoerentă a apei nestăpînite ci un vuiet brusc. Coborî apoi într-o lume cîntătoare, cu forme pă-

roase care zburdau şi-i şerpuiau pe faţă şi, brusc, în imediată apropiere, fragmente vizibile ale stîncii năpădite de iarbă. Cîrcei cafenii îl plesneau peste obraz şi apoi, cu un şoc distrugător, se lovi de ceva solid. Diferenţă totală ! O simţi sub trup, pe genunchi, pe faţă, ceva pe care putea să-l cuprindă cu degetele ; şi pentru o clipă reuşi chiar să se agaţe. Gura i se deschise fără rost, ochii de asemenea, astfel că trăi un moment de comuniune intimă şi intensă cu trei moluşte, două mici şi una mai mare, care se aflau doar la cîţiva centimetri de faţa lui. Totuşi această soliditate era înfricoşătoare şi apocaliptică, după lumea de umezeală instabilă de pînă atunci. Nu era vibrantă, cum ar fi carena unei nave, ci neîndurată şi născătoare de panică. Nu avea ce să caute în calea miilor de mile de apă care se învîrteau fără rost şi din această cauză lumea izbucnea aici într-un neaşteptat război. Se simţi smuls, purtat departe de moluşte, aruncat, tras, zvîrlit jos în ierburi şi întuneric. Funii alunecoase cînd îl ţineau, cînd îi dădeau drumul. Văzu lumină, trase o înghiţitură de aer şi spumă. Văzu o faţă de stîncă despicată, cu arbori de spumă pe ea şi priveliştea acestei stînci, plutind în inima Atlanticului, era atît de înfricoşătoare, încît irosi aer ţipînd de parcă s-ar fi trezit în faţa unei fiare sălbatice. Se afundă într-un verde calm, ieşi din nou şi fu trîntit într-o parte. Marea nu-l mai sălta ca pe o jucărie. Îşi înfrînsese mişcarea nebună, îl susţinea blînd şi-l purta cu grijă şi delicateţe : un cîine de vînătoare, ducînd o pasăre. Obiecte dure îi atin-

geau picioarele şi genunchii. Marea îl depuse uşurel şi se retrase. Acum obiectele dure îi atingeau faţa, pieptul şi tîmpla. Marea se reîntoarse şi se gudură în jurul feţei lui, lingînd-o. Gîndea mişcări care nu aveau loc. Marea se întoarse şi el gîndi din nou aceleaşi mişcări şi de data aceasta avură loc, deoarece marea îi lua o bună parte din greutate. Mişcările îl purtau înainte peste obiectele dure. Fiecare val şi fiecare mişcare îl purta înainte. Simţi marea alergînd în jos să-i miroase picioarele, apoi revenind să-l adulmece la subsuori. Nu-l mai lingea pe obraz. În faţa lui se afla un model care ocupa tot spaţiul de sub arcade. Nu însemna nimic. Marea îi adulmecă iarăşi subsuorile.

Zăcea nemişcat.

2

MODELUL era în alb şi negru, dar predomina albul. Era dispus în două straturi suprapuse, cîte unul de fiecare ochi. Deşi el nu gîndea nimic, nu făcea nimic, modelul se schimba puţin tot timpul, scoţînd zgomote uşoare. Durităţile de sub obraz începuseră să devină insistente. Apăsarea se transformă într-o arsură rece, durere localizată. Insistenţa durităţilor era răutăcioasă, ca un dinte dureros care te sîcîie.

îl îmboldeau să-şi vină în fire şi să se organizeze din nou într-o fiinţă de sine stătătoare.

Totuşi nici durerea, nici modelul în alb şi negru nu au fost cele ce l-au readus mai întîi la viaţă, ci zgomotele. Deşi marea îl tratase cu bunăvoinţă, în alte părţi continua să urle, să trosnească, să se prăbuşească asupra ei însăşi. Vîntul şi el, avînd de înfruntat şi altceva decît apa slugarnică, şuiera în jurul stîncii şi sufla impetuos prin crăpături. Toate aceste zgomote alcătuiau un limbaj care pătrundea cu de-a sila în capul întunecat, abulic, şi-i întăreau convingerea că acest cap se afla undeva, undeva... în cele din urmă, odată cu unduirea unui strigăt de pescăruş peste răsunetul vîntului şi al apei, declară conştiinţei şovăitoare : „Ori unde ai fi, eşti aici !"

Apoi brusc se află acolo, supus durerii, dar într-o profundă comuniune cu materia solidă care îi susţinea trupul. Îşi aminti cum trebuie folosiţi ochii şi-şi împreună cele două linii ale vederii astfel ca desenul să aibă un singur strat şi să se distanţeze. Pietricelele îi apăsau obrazul şi falca. Era cuarţ alb, neted şi rotunjit în tot felul de forme, şi amintea cartoful. Albul ieşea în evidenţă datorită unei dungi galbene şi a unor pete mai întunecate. Se mai vedea ceva dincolo de ele, ceva şi mai alb. Privi fără curiozitate, observînd cutele decolorate, rădăcinile vinete ale unghiilor, zbîrciturile din vîrful degetelor. Fără să-şi mişte capul, urmări linia mîinii pînă la mîneca de muşama, pînă la începutul unui umăr. Ochii reveniră la pietricele şi

le privi alene, ca şi cum ele ar fi fost pe punctul de a întreprinde o acţiune pe care el o aştepta fără prea mare interes. Mîna nu se mişca.

Printre pietricele izvora apă. Le muta puţin din loc, făcea o pauză, apoi se retrăgea, în timp ce pietricelele ţăcăneau şi ciripeau. I se scurgea în lungul trupului şi-l trăgea slab de picioarele îmbrăcate în ciorapi. Observă pietricelele, pe cînd revenea apa şi de data aceasta ultima atingere a mării pătrunse clipocind în gura lui deschisă. Fără să-şi schimbe expresia, începu să tremure, un tremur adînc care îi cuprinse tot trupul. În mintea lui i se părea că pietricelele sînt cele care tremură, deoarece tremurul mîinii albe concorda cu mişcarea trupului. Sub obrazul culcat, pietricelele se ciondăneau.

Imaginile ce i se perindau prin minte nu-l stinghereau, fiind atît de mici şi de îndepărtate. Un trup de femeie, alb şi detailat, un corp de băiat, o casă de bilete, puntea unei nave, un ordin primit de departe printr-un semnal de neon care se profila pe cer, un om înalt, subţire, retras umil în întuneric la capul scării dintre cele două punţi, un bărbat agăţat în mare ca o figurină de sticlă într-un borcan de magiun. Nu se putea alege între pietricele şi imagini. Apăreau în prim plan cînd unele cînd altele. Pietricelele separate nu erau mai mari decît imaginile. Din cînd în cînd o pietricică era complet cuprinsă de cîte o imagine, ca şi cum ar fi fost o fereastră, un ochi de observaţie deschis spre o lume diferită, sau spre o altă dimensiune. Unele cuvinte şi sunete prindeau forme vizibile ca un ordin

strigat. Nu vibrau ca apoi să dispară. Odată create rămîneau, obiecte dure şi rezistente ca nişte pietricele. Unele se aflau în întunericul craniului, în spatele arcului frontal şi a nasului umbrit. Se găseau în miezul întunericului nedefinit, deasupra focului tăriilor. Privind fără ţintă, le vedea conturul.

O răceală de altă natură se lăsase asupra corpului. O simţea furişîndu-se în lungul spatelui, printre straturile îndesate de îmbrăcăminte. Era aer dar crea senzaţia de foc mocnit. Abea observase aceasta cînd un val reîntors îi umplu gura cu apă înăduşindu-l şi curmînd astfel ritmul tremuratului.

Începu să facă experienţe. Constată că poate să-şi tragă în sus greutatea unui picior, apoi a celuilalt. Mîna se tîrî în cerc desupra capului. În urma unui raţionament profund, ştiu că mai există o mînă undeva de cealaltă parte. Îi transmise un mesaj. Găsi mîna şi puse în mişcare încheietura. Mai avea încă degete, nu că le-ar fi putut mişca, dar la fiecare apăsare simţea cum vîrfurile înţepenite urnesc din loc pietricele invizibile. Trase alături de corp cele patru membre şi începu să facă mişcări de înot. Faptul că tremura de frig îl ajuta. Inspira şi expira repede şi inima o luă din nou la goană. Lipsite de importanţă, imaginile pieriseră şi nu mai exista nimic decît pietricele, zgomotul pietricelelor şi loviturile inimii. Îi veni un gînd valoros, nu avea o valoare practică imediată, dar îi restituia un strop de personalitate. Alcătui cuvinte ca

să-şi exprime gîndul, deşi ele nu treceau de bariera dinţilor.

„Pe Jupiter aş fi probabil cam tot atît de greu."

Deodată deveni stăpîn pe situaţie. Ştiu că trupul său nu cîntăreşte mai mult ca de obicei, că era istovit, dar încerca să urce tîrîş o mică pantă acoperită cu prundiş. Îndepărtă faţa de pietricelele care îi provocaseră urme adînci şi împinse cu genunchii. Strîngea şi scrîşnea din dinţi. Coordona dilatarea pieptului peste pietricele cu tremurul lent al trupului, pînă cînd acestea nu-i mai ţineau pe loc înaintarea de plumb. Simţea cum fiecare val se termina tot mai în jos, spre labele picioarelor. Cînd călătoria devenea prea disperată, aştepta gîfîind ca lumea să revină la loc. Apa încetă să-i mai atingă picioarele.

Mîna stîngă, cea ascunsă, strînse ceva care nu zornăia şi nu se clintea. Îşi roti capul şi privi în sus, pe sub arcade. În dreptul feţei se afla o substanţă galben cenuşie. Era ciupită de vărsat şi găunoasă, punctată cu bucăţi roşii de gelatină. În fiecare gaură erau instalate corpurile galbene ale moluştelor. Deasupra lor atîrnau foi cafenii şi pînze verzi de alge. Pietricelele albe duceau spre un colţ întunecat. Peste toate acestea lucea o peliculă de apă, stropi care cădeau, ochiuri minuscule, formate la întîmplare, cu apa stagnînd tremurătoare, sau prelingîndu-se printre ierburi. Începu să se pornească împotriva pietricelelor, proptindu-se cu spatele de stîncă şi trăgîndu-şi în sus picioarele. Le vedea acum pentru prima oară, proeminenţe îndepărtate, pe care ciorapii albi de purtat în cizme le făceau

să pară groase ca de urs. Îi restituiau cîte ceva din el însuşi. Îşi duse mîna stîngă în spatele urechii şi începu să înainteze. Umărul i se înălţă puţin. Împingea cu picioarele, trăgea cu mîinile. Spatele lunecă în colţul din care se prelingeau ochiurile de apă. Capul îi era sus. Îşi apucă o coapsă cu ambele mîini şi o trase spre piept ; făcu apoi acelaşi lucru cu cealaltă. Se ghemui în colţ şi privi în jos, peste genunchi, la pietricele. Falca îi căzu din nou, lăsîndu-l cu gura deschisă.

Cît despre pietricele, nu erau la urma urmei prea numeroase. Latura triunghiului pe care îl formau sub umbra stîncii nu depăşea lungimea unui om, poate nici atît. Umpleau fisurile şi erau solide.

Îşi luă ochii de la pietricele şi-i puse să cerceteze apa. Era aproape calmă în comparaţie cu cea din largul mării şi explicaţia era stînca spre care îl precipitaseră valurile. Stînca se vedea acum bine. Aceiaşi substanţă cenuşie şi gălbuie, acoperită cu crustacee şi spumă. Fiecare val se împiedica de ea, astfel că, deşi apa alerga şi se izbea de o parte şi de alta a fisurii, rămîneau cîţiva metri de mare verde şi limpede între el şi stînca gălbuie. Dincolo de stîncă nu era nimic decît un braţ aburind al mării în care se prinsese lumina soarelui.

Lăsă ochii să se închidă şi ignoră imaginile care se perindau îndărătul lor. Mişcarea lentă a minţii sale se fixă asupra unui gînd. În trupul său sălăşluia un foc mic, aproape stins. Era de necrezut că mai ardea încă mocnit în ciuda

Atlanticului. Își adună în mod conștient trupul în jurul acestui foc ca să-l aţîţe. Nu era mai mult decît o scînteie. Cuvintele abstracte și imaginile continuau să se desfășoare.

O pasăre de mare ţipa deasupra lui și sunetul prelung coborî odată cu vîntul. Își mută atenţia de la scînteia de foc și deschise din nou ochii. Între timp își recuperase în asemenea măsură personalitatea, încît era în stare să privească în jur și să pătrundă totul cu mintea. De o parte și de alta pereţi întunecaţi de rocă ce încadrau o lumină mai strălucitoare, lumina soarelui pe o stîncă, spumă împrejur și marșul neîntrerupt al valurilor, purtînd spre soare propria lor ceaţă fină. Își întoarse capul și privi atent în sus.

Deasupra algelor și a moluștelor, stînca era mai netedă și se aduna laolaltă. În vîrf avea o deschizătură ce capta lumina zilei, cît și o idee vagă de nori. Pe cînd privea, un pescăruș trecu ca o săgeată deasupra deschizăturii, ţipînd în bătaia vîntului. Constată că efortul de a privi în sus îi făcea rău și se întoarse spre trupul său. Îi cercetă cocoașele pe care le formau genunchii acoperiţi cu mușama și molton. Privi îndeaproape la un nasture. Gura i se închise, apoi se deschise. Ieșeau sunete. Le potrivi și deveniră cuvinte nesigure.

— Te cunosc ! Te-a cusut Nathaniel. Eu l-am rugat. A spus că-i un pretext ca să-l scot din careu pentru un pic de liniște.

Ochii i se închiseră din nou și pipăi cu degete ţepene nasturele.

— Haina asta o am de pe vremea cînd eram matroz. Înainte de Nathaniel nasturii mi-i cosea Lofty.

Capul încuviinţă aplecîndu-se spre genunchi.

— Tot echipajul de cart ! Echipajul de cart la apel !

Imaginile erau întrerupte de forma solidă a unui sforăit. Tremurul devenise mai puţin dramatic dar îi sleia braţele de putere, astfel că foarte curînd îi căzură de pe genunchi, iar mîinile rămaseră întinse peste pietricele. Capul i se clătina. Printre sforăituri simţea pietricelele dure sub picioare şi încă şi mai dure spre spate, deoarece călcîiele îi alunecaseră încet dedesubt. Imaginile erau atît de confuze încît pericolul de a i se distruge personalitatea era la fel de mare ca şi cel de a se stinge licărirea focului. Îşi croi anevoie drum printre ele, înălţă pleoapele şi privi în afară.

Pietricelele unduiau jos, acolo unde izvora apa printre ele. Ceva mai sus, steiul căruia îi datora salvarea avea clăbuci şi franjuri din spumă săltăreaţă. Afară strălucea după-amiaza, dar crevasa era jilavă şi rău mirositoare ca o latrină dintr-un port. Sunete măcăite îi ieşeau din gură. Cuvintele care i se formaseră în minte erau următoarele : „Unde se află afurisita asta de stîncă ?“ Dar părea riscant să aduci o insultă fisurii întunecate, astfel că modifică vorbele în gîtlej.

— Unde dracu mă aflu ?

Un colţ singuratic de stîncă, pisc dintr-un lanţ de munţi, dinte aşezat în falca străveche a

unei lumi scufundate, proiectat prin vastitatea inimaginabilă a întregului ocean, la cîte mile oare depărtare de uscat ? O presimţire funestă, nu panica spasmodică a primelor sale sforţări din apă, ci o teroare adîncă şi generalizată îl făcu să zgîrie piatra cu degetele sale amorţite. Ba chiar se ridică pe jumătate şi se sprijini de alge şi de bucăţile de gelatină.

— Gîndeşte-te, nătărăule, gîndeşte-te !

Orizontul de apă înnegurată rămînea în apropiere, apa ţîşnea din stîncă şi pietricelele se unduiau.

— Gîndeşte-te !

Se ghemui cu ochii la stîncă fără să se mişte, dar tremurînd necontenit. Observă cum valurile se sparg de partea exterioară a rocii, se lasă îmblînzite, făcînd ca apa din faţa fisurii să fie mîloasă şi inofensivă. Încet, se aşeză din nou în colţul fisurii. Scînteia era aprinsă şi inima o alimenta cu cele ce-i erau necesare. Privi spre stînca din faţă, dar abia dacă o zărea. Un nume refuza să-i vină în minte. Numele era înscris pe hartă ; se afla departe, în plin Atlantic, o stîncă ciudat de izolată, astfel încît marinarii, pe cît le dădea mîna să-şi rîdă de vînt şi furtună, glumeau şi pe seama stîncii. Încruntîndu-se, vedea acum harta cu ochii minţii, dar nu prea limpede. Îl vedea pe comandorul crucişătorului aplecîndu-se peste hartă, alături de căpitanul navei. Se văzu şi pe el, ca ajutor de comandor, stînd în preajma lor, gata la datorie, în timp ce cei doi schimbau un zîmbet. Căpita-

nul vorbea cu accentul său de Dartmouth. Vorbea şi rîdea.

— Am s-o numesc „Gata să-ţi scape."

Gata să-ţi scape, oricare i-ar fi fost numele. Şi iată-te acum azvîrlit pe ceva gata să-ţi scape, la cine ştie cîte mile depărtare de Hebride ! Ce rost mai avea scînteia dacă urma să se stingă aici, într-o crăpătură a acestei singurătăţi groteşti ? Scuipă cuvintele spre imaginea căpitanului.

— Situaţia mea nu-i cu nimic mai bună ca pînă acum.

Începu să alunece de-a lungul stîncilor, în timp ce oasele se îndoiau din încheieturi. Se prăbuşi într-un colţ şi îi căzu capul. Sforăia.

Dar în adînc, acolo unde sforăiturile deveneau exterioare, conştiinţa se afla în acţiune şi scormonea printre imagini şi revelaţii, printre sunete forme şi sentimente neluate în seamă, ca un animal care-şi cercetează fără răgaz cuşca. Respingea imaginile ce reprezentau trupuri detailate de femei, tria fără grabă cuvintele desperecheate, ignora durerile şi insistenţele trupului tremurător. Căuta un gînd. Găsi gîndul, îl alese din grămadă, îl înălţă şi folosi aparatura trupului pentru a-i da forţă şi importanţă.

— Sînt inteligent.

Îndărătul sforăiturilor, urmă un răstimp de suspensie neagră. Apoi mîna dreaptă, foarte îndepărtată, dădu ascultare unei comenzi şi începu să bîjbîie şi să smucească haina de ploaie. Ridică o clapă şi îşi făcu loc înăuntru. Degetele găsiră sfoară şi un briceag închis. Rămaseră

acolo. Ochii clipiră deschizîndu-se, astfel că arcada sprîncenelor încadra marea verde. Pentru un timp ochii receptară impresiile fără să le vadă. Apoi întregul trup făcu un salt. Scînteia deveni flacără, trupul se agită, se ghemui, mîna zbură din buzunarul hainei şi se apucă de stîncă. Ochii priveau ţintă fără să clipească.

Pe cînd ochii stăteau de pază, un val acoperi stînca exterioară şi reuşi să vadă algele cafenii din interiorul apei. Dansul verde de dincolo de pietricele se tulbură. O coardă de spumă se rupse şi alungă pietricelele la picioarele sale. Spuma se retrase şi pietricelele clănţăneau ca nişte dinţi. Privea val după val, în timp ce explozii de spumă înghiţeau tot mai multe pietricele, lăsînd tot mai puţine la plecare. Stînca exterioară nu mai era o barieră, ci doar un gest de apărare. Fisura era legată tot mai direct de înaintarea irezistibilă a mărilor verzi, fumegînde. Se smulse de lîngă apa neîngrădită şi se întoarse spre stîncă. Fisura întunecată, asemenea unei latrine, cu ierburile ei ude, cu viaţa neevoluată, stupidă a scoicilor şi a gelatinei, devenea pămînt doar de două ori pe zi, prin amabilitatea lunii. Dădea senzaţia de solid dar era o capcană a oceanului, duşman al vieţii respiratorii, la fel cu mocirla stupidă din noaptea trecută şi cu mila verticală.

Un pescăruş ţipă odată cu el, aşa că îşi reveni în fire şi se sprijini cu fruntea de stîncă, aşteptînd să i se domolească bătăile inimii. O ţîşnitură de spumă îi acoperi picioarele. Se uită în jos, dincolo de ele. Erau mai puţine pietricele

pe care să şezi, iar cele care îi întîmpinaseră mîinile cînd fusese aruncat la ţărm, apăreau galbene şi verzi, sub apa săltăreaţă, înaltă de un picior. Se întoarse din nou spre stîncă şi rosti cu voce tare.

— Caţără-te !

Cercetă de jur împrejur şi găsi în fisură puncte de sprijin pentru mînă. Erau multe şi avea de unde alege. Confruntate cu ieşiturile jilave, mîinile sale păreau moi şi neputincioase. Se sprijini o clipă de stîncă şi îşi adună forţele. Ridică piciorul drept şi-şi potrivi talpa într-o gaură în formă de scrumieră. Scrumiera avea şi margine, dar nu era tăioasă şi piciorul n-o simţea deloc. Îşi feri fruntea de o suprafaţă ierboasă şi se opinti pînă ce aduse piciorul în poziţie dreaptă. Piciorul stîng se bălăngănea şi se lovea. Puse degetele piciorului pe o treaptă şi rămase astfel, ca un vultur în zbor, la numai cîţiva centimetri depărtare de pietricele. În faţa lui se înălţa peretele fisurii şi el privea la picăturile tăinuite, în colţul întunecat, pizmuindu-le parcă liniştea. Timpul se scurgea picătură cu picătură. Cele două imagini se despărţiră.

Pietricelele zăngăneau sub el şi un ultim lipăit de apă năvăli în crevasă. Îşi aplecă fruntea şi prin pulpana deschisă a hainei privi peste centură, în jos, spre unghiul fisurii, unde zăceau pietricelele ude. Îşi văzu ciorapii şi gîndul plasă picioarele în interiorul lor.

— Ce bine ar fi să mai am cizmele !

Schimbă cu grijă poziţia labei drepte şi-şi înţepeni genunchiul stîng pe verticală, pentru a se putea susţine fără efort. Picioarele sale făceau alegerea într-un mod ciudat. Nu puteau simţi stînca decît dacă era tăiată. Deveneau parte din fiinţa lui numai cînd îl dureau sau cînd le vedea.

Coada unui val ajunse pînă în unghi, lovindu-l drept în apex, cu un pleosc. Un şirag solitar de spumă îi sări printre picioare, trecu de centură şi-i stropi faţa. Scoase un sunet şi abia atunci constată ce funestă grămadă de carne poartă cu el. Sunetul începu în gîtlej, gîlgîi şi rămase acolo. Gura nu luă parte, ci rămase deschisă cu falca atîrnînd vlăguită, pe gulerul bătos de mușama. Gîlgîitul crescu în intensitate şi el strînse din dinţi. Cuvintele ieşeau răsucindu-se printre dinţi şi ţesutul înghețat al buzei sale superioare.

— Ca un mort !

Un alt val pătrunse înăuntru, făcînd să i se scurgă stropi pe faţă. Începu să trudească la urcuş. Se aburcă pe suprafaţa întortocheată, pînă trecu dincolo de moluşte şi scoici ; nu mai stătea nimic agăţat de stîncă decît trupul său, cîteva crustacee mici şi nişte pete verzi de alge. Tot timpul vîntul îl împingea spre fisură şi marea scotea sunete dispersate.

Fisura se îngusta pînă ce capul îi ieşi afară printr-o deschizătură nu cu mult mai largă decît trupul lui. Îşi lipi coatele de corp şi privi în sus.

În fața sa, deasupra părții cele mai înguste a fisurii, stînca se lărgea în formă de pîlnie. Laturile pîlniei nu erau foarte netede, dar suficient de netede pentru a refuza să susțină un corp prin frecare. Se ridicau povîrnite spre vîrful stîncii, ca un acoperiș în unghi. Din dreptul feței sale pînă la muchea ca de pisc a pîlniei era de străbătut o distanță de două ori cît lungimea unui om. Începu să-și învîrtă capul încet, căutînd puncte de sprijin, dar nu se vedea nimic. Doar pe la jumătatea drumului era o adîncitură, prea superficială însă ca să se poată agăța de ea cu mîinile. Muchea ei rotunjită n-ar fi oferit niciodată siguranță unor degete amorțite.

Din fundul fisurii venea un zgomot surd. Apa masivă năvălea în unghi, țîșnea în sus și se retrăgea din nou. Privi atent peste centură printre picioare. Pietricelele erau voalate, apăreau clar pentru o clipă, apoi dispăreau sub o undă de apă verde. Între trupul său și stîncă săreau stropi.

Se trase în sus pînă cînd trupul ajunse să-i stea aplecat peste pantă. Picioarele găsiră găurile în care se sprijiniseră coatele. Genunchii se îndreptau încet, în timp ce respira sacadat, iar mîna dreaptă se întindea înainte. Degetele se apucară de marginea tocită a scobiturii. Se trase în sus. Scoase un picior din punctul de sprijin și-și potrivi genunchiul mai sus. Mișcă celălalt picior. Atîrna doar la cîțiva centimetri de vîrful unghiului, susținîndu-se cu o mînă și prin frecarea trupului. Degetele de la mîna dreaptă în-

cepură să tremure și cedară. Alunecară peste marginea rotunjită. Întreg trupul lunecă în jos și se trezi din nou la baza fisurii. Zăcea nemișcat, incapabil să vadă stînca din dreptul ochilor, cu brațul drept întins deasupra capului.

Marea punea stăpînire pe fisură. La fiecare cîteva secunde, cîte un val răbufnea sub el și iar se retrăgea. Pe suprafața pîlniei, în fața sa, cădeau și se prelingeau stropi grei. Apoi un val explodă și apa se revărsă ca o cascadă, drept la picioarele sale. Își înălță fața de pe stîncă și rînjetul se războiu cu musculatura sa înțepenită.

— Ca o moluscă !

Zăcu un timp îndoit la baza fisurii. Pietricelele nu mai apăreau jos în unghi. Erau doar ca o vagă amintire, printre revărsările de stropi. Apoi pieriră, stînca pieri odată cu ele și cu o nouă explozie apa îl udă din cap pînă în picioare. Își scutură fața de apă. Se uită mirat în jos, ca și cum apa ar fi fost ceva neașteptat.

Strigă tare :

— Ca o moluscă !

Lăsă picioarele în jos, dibui după un punct de sprijin și începu să coboare hotărît, stînd agățat de cîte ori apa îl izbea și se retrăgea. Își ținea respirația și scuipa cînd se vedea scăpat de cîte un val. Apa nu mai era rece, dar foarte puternică. Cu cît își cobora trupul mai aproape de pietricele, cu atît loviturile erau mai violente, iar greutatea care îl mîna în jos, odată cu retragerea valurilor, mai apăsătoare. Își pierdu punctele de sprijin și lunecă pe ultimii centimetri, pentru ca imediat să-l cuprindă un val, să-l

arunce brutal în unghiul fisurii şi apoi să încerce să-l smulgă de acolo. Între valuri, cînd, clătinîndu-se, reuşea să se ţină pe picioare, apa îi ajungea pînă la genunchi, deasupra pietricelelor care cedau sub greutatea lui. Căzu în brînci şi dispăru sub o grămadă verde care izbea spatele unghiului şi se înălţa într-un trunchi de stropi. Se învîrti împleticindu-se, apoi se agăţă cu ambele mîini. Apa trăgea de el, dar reuşi să se ţină. Scoase briceagul şi-i desfăcu lama. Se scufundă şi deodată i se năluci în faţa ochilor stîncă şi alge. Mugetul mării se redusese la o notă cîntată în urechi. Se trezi din nou în picioare, cu briceagul legănîndu-se liber, cu două moluşte în mîini, dar marea îl trînti iar cu capul în jos. Găsi stînca şi se agăţă de ea ca să ţină piept contracurentului. Cînd valurile îi dădeau o clipă de răgaz, deschidea gura şi respira gîfîit de parcă ar fi luptat să cucerească teren. Găsi puncte de sprijin în unghiul fisurii, dar marea se năpustea şi îl arunca în sus, deci trebuia să se străduiască să rămînă pe loc şi să-şi controleze mişcările. După fiecare lovitură se întindea lat ca să scape de retragerea apei. Pe măsură ce mările creşteau, îşi pierdeau tăria de plumb, dar deveneau mai personale şi mai răutăcioase. Îi sfîşiau hainele, îl loveau între picioare, îi ridicau mantaua, pînă cînd poalele ajunseră mototolite deasupra taliei. Dacă privea în jos spre apă îl loveau în burtă şi îl azvîrleau în sus.

Se trezi aruncat pînă la porţiunea cea mai îngustă a fisurii şi îmbrîncit de cealaltă parte. Deschise ochii după ce apa şiroi retrăgîndu-se

și respiră umed în timp ce spuma i se prelingea pe față. O șuviță de păr stătea lipită chiar la rădăcina nasului ; îi vedea capătul, dublu. Apa îl lovi din nou, cascada se retrase năvalnic și el tot mai era acolo, țintuit prin greutatea sa în partea cea mai îngustă a fisurii, acolo unde începea să se formeze pîlnia. Tremura din tot trupul. Se aplecă peste partea povîrnită și începu să-și îndrepte picioarele. Fața i se ridică, lovindu-se de stîncă, iar un torent în retragere trecu peste el. Începu să scotocească prin cutele mantalei. Scoase o moluscă și o puse pe stîncă în dreptul taliei. Apa revenea și se retrăgea. Întoarse cuțitul și cu plăselele lovi molusca, încet, în cap. Molusca se retrase într-o parte și se supse, lipindu-se de stîncă. Simți că îl apasă ceva greu și atît omul cît și molusca se treziră țintuiți împreună pe stîncă.

Picioarele îi erau drepte și înțepenite, iar ochii închiși. Își arcui brațul drept și pipăi pe deasupra. Descoperi crestătura tocită care era prea netedă ca să-l susțină. Mîna se reîntoarse, fu inundată, scotoci în manta. O scoase afară și, pe cînd mîna se tîra în sus, în jurul lui, purta în palmă o moluscă. Omul privea stînca aflată la cinci sau șase centimetri în fața lui, dar fără interes deosebit. Bruma de viață ce-i mai rămăsese era toată concentrată în mîna dreaptă care se tîra. Mîna găsi gaura tocită și împinse molusca dincolo de muche. Trupul fu ridicat cîțiva centimetri și rămase neclintit, așteptînd întoarcerea apei. Șuvoiul odată trecut, mîna se reîntoarse, luă cuțitul și se deplasă în sus pornindu-se să ciocănească orbește în stîncă. Dege-

tele căutară țepene, găsiră molusca, o izbiră cu plăselele cuțitului.

Își întoarse fața, îndură încă un val și cercetă cu gravitate molusca de deasupra lui. Mîna dădu drumul cuțitului care alunecă zăngănind și se opri atîrnînd la talie. Luă apoi tubul centurii de salvare și îi dessurubă mușțiucul. Aerul ieși afară, iar trupul, în pîlnie, deveni ceva mai turtit. Își lăsă capul într-o parte și nu mai făcu nimic. În dreptul gurii, suprafața umedă a stîncii era ușor estompată și, în mod regulat, umezeala revenea după reîntoarcerea cascadei. Din cînd în cînd, cuțitul atîrnat zăngănea.

Își întoarse din nou fața și privi în sus. Degetele i se încleștară pe moluscă. Piciorul drept începu acum să se miște. Degetele piciorului căutau înfrigurate prima moluscă, așa cum cele de la mînă o căutaseră pe a doua. Nu piciorul descoperi molusca, ci genunchiul. Mîna se eliberă, coborî spre genunchi și-l ajută să se ridice. Rînjetul din spatele feței înțepenite simți molusca ca pe o durere în scobitura genunchiului. Dinții se încleștară. Tot trupul începu să se zvîrcolească ; mîna se întoarse spre molusca de sus și trase. Omul urca pieziș panta ca de acoperiș. Era rîndul piciorului stîng și ciorapul de cizmă împinse celălalt picior la o parte. Latura tălpii apăsa molusca. Piciorul se îndreptă. Un nou torent se năpusti și se retrase.

Omul stătea culcat, cu un picior pe o moluscă, susținut mai mult prin frecare. Pe cînd o moluscă se afla sub picior, cea de a doua era chiar în dreptul ochilor. Se întinse în sus și degetele găsiră o eventuală gaură de care să se prindă,

în cazul că cealaltă mînă va ţine mai departe molusca din apropierea ochilor. Se mişcă în sus, în sus, tot mai în sus, apoi găsi o margine de care să se apuce. Braţul drept se ridică, se prinse. Se trase cu amîndouă mîinile, împingîndu-se cu ambele picioare. Dincolo de muche văzu un şanţ săpat în piatră, zări mare, văzu albeaţă pe stînci şi o mare învălmăşeală. Căzu cu faţa în jos.

3

ZĂCEA într-un şanţ. Vedea un zid de stîncă ros de vreme şi o baltă lunguiaţă care pornea chiar din dreptul ochilor săi. Trupul i se afla altundeva, într-un loc care nu avea nimic de-a face cu acest peisaj. Era dezagregat, risipit în urma sa, cu picioarele în lumi diferite, cu gîtul răsucit. Braţul drept îi era întors sub trup, iar încheietura îndoită. Simţea mîna şi apăsarea mai dură a articulaţiilor, care îi provocau într-o parte o durere nu destul de intensă ca să justifice efortul titanic de a face o mişcare. Braţul stîng se întindea departe, de-a lungul şanţului şi era acoperit pe jumătate cu apă. Ochiul drept era atît de aproape de apă încît de cîte ori clipea simţea cum tensiunea de la suprafaţă îl ciupeşte uşor, iar genele i se agaţă de pelicula subţire. În momentul în care începu să se uite în mod

conştient la suprafaţa ei, apa scăzuse din nou, dar obrazul drept şi colţul gurii se mai aflau sub apă, provocînd un tremur. Celălalt ochi era deasupra apei şi privea de-a lungul şanţului. Interiorul şanţului era de un alb murdar, un alb ciudat care nu părea doar reflecţia lucioasă a cerului. Colţul gurii îl înţepa. Din cînd în cînd, la suprafaţa apei, se formau pentru cîteva clipe goluri dinspre care porneau cercuri palide care, întreţesîndu-se, se răspîndeau pe deasupra. Ochiul stîng le urmărea privind printr-un fel de arcadă de întuneric, acolo unde craniul se curba în jurul orbitei. La bază, într-o linie aproape dreaptă, se vedea culoarea pielii nasului, Nivelul apei strălucitoare umplea arcada.

Începu să se gîndească încet.

„M-am rostogolit în şanţ. Capul îmi este turtit de latura mai îndepărtată şi gîtul răsucit. Picioarele se află probabil sus în aer, rezemate de celălalt perete. Coapsele mă dor deoarece greutatea picioarelor împinge ca un pivot în marginea peretelui. Degetele de la piciorul drept sînt mai rănite decît restul piciorului. Mîna îndoită sub mine este cauza durerii localizate între coaste. Degetele par să fie de lemn. Albul acela mai alb de acolo din apă este mîna mea, ascunsă.

Un ţipăt cobora plutind în aer, un cîrîit şi o bătaie de aripi. Un pescăruş cu picioarele şi ghearele întinse îşi încetini lin zborul deasupra şanţului. Ţipă furios înspre şanţ, aripile largi îşi găsiră un punct de sprijin şi se opri fîlfîind la mai puţin de un metru deasupra stîncii. Vîntul îi biciuia obrajii. Picioarele palmate se ridicară, aripile se destinseră, iar pescăruşul se îndepărtă

alunecînd. Impulsul trecerii sale stîrni valuri în apa albă ce i se lovea de obraz, de ochiul închis, de colţul gurii. Înţepătura se ascuţea...

Nu era o durere destul de acută ca să-l constrîngă la acţiune. Chiar şi înţepătura se afla în afara capului. Ochiul stîng urmărea albul mai alb al mîinii sale sub apă. Imaginile unor amintiri reveneau. Unele erau noi, despre un om care se căţăra pe stîncă şi lipea moluşte.

Imaginile îl îmboldiră mai mult decît înţepăturile. Datorită lor mîna stîngă se contractă, iar braţul de muşama se mişcă în apă. Respiraţia îi deveni dintr-odată tumultuoasă, făcînd ca apa să unduiască în lungul şanţului, să-l traverseze şi să revină. O undă îl împroşcă în gură.

Începu imediat să se cutremure şi să se zbată. Picioarele se smuceau şi se bălăbăneau într-o parte. Capul se lăsă pe stîncă, răsucindu-se. Rîcîi cu ambele mîini în apa albă şi se ridică. Simţi prea neîntrerupta umezeală prelingîndu-i-se pe obraz şi străfulgerarea durerii din colţul ochiului drept. Scuipă şi rînji. Privi şanţurile cu straturile lor groase de alb murdar, insuliţele de lichid prinse în cursă, un pescăruş alunecînd peste o mare verde. Apoi se strădui să înainteze. Se prăbuşi în şanţul următor, se aburcă pe cealaltă parte a peretelui, văzu o grămadă de pietre sfărîmate, alunecă şi se poticni. Cădea la vale, rostogolindu-se parte din drum. Apa mişcătoare înconjura nişte stînci tocite şi o învălmăşeală de viaţă vegetală. Vîntul sufla tot în jos şi-l mîna înainte. Cît timp mergea înainte, vîntul era mulţumit, dar dacă se oprea pentru o clipă să se dezmeticească, îi arunca jos

trupul descumpănit, făcîndu-l să se lovească. Nu vedea decît puţin din marea deschisă, din cer, sau din întreaga stîncă, şi numai frînturi din fiinţa proprie, cîte o crăpătură, sau un punct, cîte un lat de palmă de suprafaţă gălbuie gata să-i tragă una, pumni inevitabili de piatră care îl băteau indiferenţi, făcînd ca trupul să scapere scîntei strălucitoare. Durerea din colţul ochiului îi ţinea şi ea tovărăşie. Era cea mai importantă din toate cîte îl dureau căci chiar acum înfigea un ac în ţeasta întunecată în care vieţuia el. Durerea nu putea fi evitată. Trupul său pivota în jurul ei. Se apucă apoi de nişte ierburi cafenii, iar marea îi trecea uneori de cap sau de umeri. Se trase în sus şi se întinse pe o stîncă turtită a cărei culme era traversată de o baltă. Îşi clăti partea laterală a feţei şi ochiul în apă, rostogolindu-se în sus şi în jos. Mîinile se agitau uşor, făcînd apa să clipească. Ieşind apoi din apă, căutară în jur şi adunară pete de alge verde.

Se ridică în genunchi şi apropie petele verzi de ochi şi de partea dreaptă a feţei. Se prăbuşi din nou pe stîncă, printre meduze, scoici, tabere de moluşte şi îngădui crustaceelor încrustate să-l rănească după bunul lor plac. Îşi aşeză mîna stîngă uşor pe coapsă şi o privi cu coada ochiului. Degetele erau pe jumătate încovoiate. Pielea albă bătea în albastru, iar cutele brăzdau suprafaţa, împărţind-o în forme regulate. Acul se întindea după el în ţeastă, dincolo de arcada întunecată. Dacă mişca globurile ochilor, se mişca şi acul. Îşi deschise ochiul şi se umplu pe loc cu apă sub ierburile verzi.

Începu să sforăie și să scoată sunete adînci din piept. Erau ca niște bulgări tari de sunet și-l zgîlțîiau cînd ieșeau din el. Din fiecare ochi curgea tot mai multă apă sărată și se unea cu urmele mării și cu lichidul de pe obraji. Începu să tremure din tot trupul.

Pe o altă stîncă, ceva mai departe, era o baltă mai profundă. Coborî încet, greoi, se duse pînă acolo și iarăși își cufundă obrazul drept în apă. Deschise și închise ochiul, ca apa să-i clătească colțul în care se fixase acul. Imaginile-amintiri plecaseră atît de departe, încît le puteai trece cu vederea. Pipăi în jur și își îngropă mîinile în baltă. Din cînd în cînd un sunet dur îi cutremura trupul.

Pescărușul revenise întovărășit. Le auzea țipetele încrucișîndu-se ca o dîră a zborului lor deasupra capului său. Mai erau și zgomote dinspre mare, gîlgîieli ude chiar sub urechea lui și bătaia alergată a valurilor amortizată de corpul stîncii, dar încă în stare să se insinueze și să trimită ramuri laterale printre stînci și prin cotloane. Ideea că trebuie să ignore durerea veni să se instaleze în centrul întunericului său, acolo unde nu putea fi evitată. Deschise ochii, în ciuda mișcărilor acului și privi în jos, la mîinile decolorate. Începu să murmure.

— Adăpost! Îmi trebuie un adăpost. Dacă nu am să mor !

Își întoarse capul cu băgare de seamă și privi în sus, în lungul drumului străbătut. Colțurile ciudate care îl loviseră la coborîre, se vedeau acum lămurit ca parte dintr-un tot. Ochii săi

cuprindeau pe rînd cîte o anumită porțiune, suprafețe care tremurau cînd acul scormonea în el, storcînd apă. Se pregăti să se tîrască înapoi sus pe stîncă. Vîntul se mai potolise, dar urme picurate de ploaie tot mai cădeau asupra lui. Se căță pe un pietroi care nu depășea înălțimea pe care o putea ajunge un om întinzînd brațele, dar care pentru el era un obstacol ce trebuia abordat cu multă chibzuială, luînd în considerație fiecare mădular în parte. Rămase un timp în vîrf și aruncă priviri umede spre creștetul stîncii. Soarele se afla chiar deasupra porțiunii înalte unde îl așteptaseră șanțurile albe. Lumina se războia cu norii și cu pîcla și niște păsări se roteau deasupra stîncii. Soarele era palid dar tot îi mai storcea apă din ochi, făcîndu-l să și-i încrețească. Țipă brusc împotriva acului. Se tîrî orbește, și apoi cu un singur ochi deschis, printre șanțuri și făgașe în care nu se mai vedea albul. Își ridica peste pereții sparți ai șanțurilor picioarele de parcă ar fi aparținut altui trup. Și tocmai cînd i se mai ogoise durerea din ochi, îl cuprinse din nou frigul și istovirea. Căzu lat într-un făgaș și-și lăsă trupul să-și poarte singur de grijă. Frigul adînc îl înfășa strîns, străbătînd dincolo de haine, dincolo de piele.

Frigul și istovirea îi vorbeau deslușit. „Renunță, îi spuneau, stai nemișcat. Renunță la gîndul de a te întoarce, de a trăi. Dă-te bătut, nu te mai împotrivi. Acele trupuri albe nu sînt nici atrăgătoare nici emoționante, chipurile, cuvintele, toate acestea s-au întîmplat altcuiva, altundeva. O oră pe această stîncă înseamnă o

viață. Ce ai de pierdut ? Aici n-ai să găsești decît chin. Renunță ! Dă-te bătut !"

Trupul începu din nou să se tîrască. Nu pentru că s-ar fi găsit în el vreo forță musculară sau nervoasă care să nu accepte înfrîngerea, ci mai degrabă pentru că vocile durerii erau ca niște valuri ce izbesc laturile unei corăbii. În centrul tuturor imaginilor, durerilor, vocilor, exista o realitate ca o bară de oțel, ceva care era atît de limpede centrul tuturor lucrurilor, încît nu se putea nici măcar analiza pe sine. În bezna craniului exista o întunecime și mai întunecată, independentă și indestructibilă.

— Adăpost. Îmi trebuie adăpost !

Centrul începu să lucreze. Privea pieziș, îndurînd acul, îmbina gînduri. Ajunse la concluzia că trebuie să se tîrască într-o anumită direcție și nu în alta. Analiză o duzină de locuri și le respinse, cercetă traseul înaintea trupului tîrîtor. Ridică fereastra luminoasă de sub arcadă, mută arcada craniană dintr-o parte într-alta, mișcare lentă de corp de omidă ce încearcă să ajungă la o frunză nouă. Cînd trupul se apropia de un adăpost posibil, capul continua să se întoarcă dintr-o parte într-alta, cu o mișcare mai rapidă decît gîndurile lente din interior.

O lespede de stîncă, din peretele unui șanț, alunecase și căzuse într-o parte. Forma o înfundătură triunghiulară între stîncă, latură și fundul șanțului. Înăuntru se vedea doar o pată de ploaie, șanțul nu conținea materie albă. Fundătura se adîncea și se întindea într-un unghi care urma linia șanțului. Înăuntru era întuneric. Părea mai uscat decît în restul stîncii. Capul

încetă în sfîrșit să se miște și el se întinse pe jos, în fața gropii, în timp ce soarele cobora din raza vederii. Începu să-și răsucească trupul în șanț, în mijlocul maldărului de haine ude. Nu spunea nimic, ci respira din greu, cu gura deschisă. Încet, se întoarse pînă cînd ciorapii de cizmă albi ajunseră în dreptul crevasei. Se dădu îndărăt spre deschizătura triunghiulară și își vîrî picioarele înăuntru. Culcat pe burtă, începu să se sucească fără vlagă, ca un șarpe care nu-și poate lepăda pielea. Ochii îi erau deschiși și priveau în gol. Întinse mîna și trase în jos mantaua de ploaie și scurta de molton, de ambele părți ale trupului. Mantaua era țeapănă și, cum intra de-a îndăratelea, cu nenumărate mișcări izolate, părea un homar ce se retrage într-o crevasă adîncă, sub mare. Se afla în crăpătură pînă la umeri și stînca îl ținea strîns. Îngrămădi centura în sus pînă ce cauciucul ajunse să-i cuprindă partea superioară a trunchiului. Gîndurile lente creșteau și păleau, ochii îi erau goi, nu conțineau decît apa care curgea din ochiul drept, străpuns de ac. Mîna găsi mușțiucul și suflă din nou, încet, făcînd cauciucul să se întărească în jurul pieptului. Își încrucișă brațele, cîte o mînă albă de fiecare parte a trupului. Lăsă obrazul stîng să-i cadă pe o mînecă de mușama și închise ochii ușor, fără să-i strîngă. Gura îi era tot deschisă, cu falca atîrnînd într-o parte. Din cînd în cînd cîte un frison ieșea din crăpătură, făcînd să-i tremure capul și brațele. Apa se prelingea încet din mîneci, îi picura din păr și nas, șiroia din

hainele încreţite în jurul gîtului. De la o vreme ochii se deschiseră singuri ca şi gura, deoarece acul era mai uşor de stăpînit astfel. Doar cînd era nevoit să clipească în contact cu apa, vîrful acului străpungea drept în locul în care trăia el însuşi.

Vedea pescăruşii legănîndu-se pe deasupra, coborînd în cercuri. Se aşezau în vîrful stîncii şi ţipau cu capul şi vocea ridicată, cu ciocurile larg deschise. Cerul amurgea şi aburul mării plutea pe deasupra. Păsările vorbeau între ele şi-şi scuturau aripile, le împătureau una peste alta, se instalau pe stîncă ca nişte pietricele albe, şi-şi cuibăreau capetele între pene. Amurgul se îngroşa devenind întuneric în care cele cîteva păsări şi găinaţul împroşcat de ele se vedeau aşa cum se vedea spuma pe apă. Şanţurile erau pline de întuneric, căci jos, lîngă adăpost, din anumite motive, lipsea albul murdar. Stîncile erau forme nedesluşite printre şanţuri. Vîntul bătea domol şi rece pe deasupra stîncii principale şi adierea lui uşoară, invizibilă, dădea naştere unui şuierat neîntrerupt, aproape imperceptibil. Din cînd în cînd un talaz izbea în unghiul de lîngă stînca de siguranţă. Urma o lungă pauză şi apoi iureşul apei ce cădea năvalnic de-a lungul pîlniei.

Omul zăcea înghemuit în crevasă, cu obrazul stîng culcat pe perna de muşama neagră şi mîinile ca nişte pete ce licăreau de o parte şi de cealaltă. Din cînd în cînd, la o cutremurare a trupului, se auzea un sunet slab, de muşama rîcîită.

4

OMUL se afla în interiorul a două crevase. Mai întîi era stînca, închisă, nu caldă, dar cel puţin nici de acea răceală a mării sau a aerului. Stînca avea o acţiune negativă. Îi îngrădea trupul astfel încît pe ici pe colo tremurăturile erau înfrînte, nu alinate ci împinse în interior. Simţea durere mai în tot corpul, dar o durere îndepărtată care uneori ar fi putut fi luată drept foc. Simţea un foc mocnit în picioare şi unul mai violent în fiecare genunchi. Putea să vadă focul cu ochii închipuirii, căci trupul său forma o a doua crevasă, interioară, în care locuia el. Sub fiecare genunchi deci era cîte un foc mic făcut din beţişoare încrucişate, pălălăind harnic asemeni focului aprins sub o cămilă care moare. Dar omul era inteligent. Îndura aceste focuri deşi nu-i dădeau căldură, ci durere. Trebuiau îndurate căci a se ridica în picioare sau chiar a se mişca, însemna doar să-şi sporească durerea — mai multe, beţişoare, mai multe flăcări, pînă ce i-ar fi cuprins întregul trup. El însuşi se afla la capătul îndepărtat al acestei crevase interioare de carne. La acest capăt îndepărtat, ferit de focuri, se afla cea mai mare parte din el însuşi, culcată pe o centură de salvare care se rostogolea încoace şi încolo, la fiecare respiraţie. Iar mai departe era globul rotund, osos al lumii şi el însuşi spînzurat în interior. O jumătate din această lume ardea şi îngheţa, dar cu o durere mai constantă şi mai suportabilă. Spre jumă-

tatea superioară a acestei lumi apărea uneori o înțepătură ca un ac uriaș care scormonea în căutarea lui. Atunci el provoca în aceea parte convulsiuni seismice ce cuprindeau continente întregi și înțepăturile deveneau mai frecvente, dar mai puțin profunde, iar natura, în acea parte a globului, se schimba. Apăreau în văzduh forme de întuneric și de amurg și un petec de alb galactic despre care știa vag că ar fi o mînă legată de el. Partea cealaltă a globului era cufundată în întuneric și nu-l supăra. Plutea în mijlocul acestui glob ca un corp îmbibat cu apă. Recunoștea drept axiomă a existenței că trebuie să se mulțumească cu cea mai mică dintre toate micile binefaceri cît timp plutea acolo. Toate prelungirile cu care era cuplat, focurile lor îndepărtate, arderea lor lentă, roata de tortură și cleștii erau cel puțin destul de departe. Dacă ar fi putut descoperi un mod de existență în inactivitate, vreo ingeniozitate a echilibrului interior, poate că i-ar fi fost îngăduit de natura celei de a doua crevase să plutească lin și fără durere în centrul globului.

Uneori se apropia de această stare. Se făcea mic, iar globul se mărea pînă cînd prelungirile arzătoare ajungeau interplanetare. Dar acest univers era supus convulsiilor ce începeau undeva în adîncuri și veneau ca un val. Atunci el se mărea din nou, umplînd fiecare colț al tunelurilor, trecînd cu nervi țipători peste focuri, dilatîndu-se în interiorul globului pînă ce ajungea să-l umple, iar acul să străpungă prin colțul ochiului drept în întunericul din capul său. Vedea ca prin ceață o mînă albă în timp ce

durerea îl înjunghea. Apoi, încet, se cufunda din nou la loc, în centrul globului, se micşora şi plutea în mijlocul unei lumi întunecate. Acesta devenise ritmul îmbogăţit de-a lungul vîrstelor şi care va rezista timpului.

Acest ritm era atenuat dar nu modificat în trăsăturile sale de imagini din ceea ce i se întîmplase lui însuşi şi uneori altcuiva. Spre deosebire de focuri, imaginile erau intens luminate. Valuri mai mari decît universul şi un marinar de sticlă spînzurat de ele. Un ordin în lumină de neon. O femeie, nu în felul trupurilor albe, detailate, dar cu un chip anume. Tristeţea şi asprimea unei nave în noapte, balansul punţii, înjurăturile şi bombănelile scăzute. Mergea înainte, traversînd puntea, spre habitaclu şi spre lumina lui palidă. Îl auzea pe Nat părăsindu-şi postul de veghe la babord, pe Nat coborînd scara. Ascultîndu-i paşii ştiu că poartă pantofi de stradă, nu cizme sau pîslari. Nat îşi lăsa acum în jos, pe scară, lungimea lui incomodă de păianjen, atent ca o femeie, nefiind încă în stare, după toate aceste luni, să-şi pună hainele potrivite, sau să atace o scară ca un marinar. Zorile îl găsiseră tremurînd din cauza echipamentului necorespunzător, masa în careu îl va găsi jignit din cauza limbajului celorlalţi, un papă-lapte, umil, cuminte şi nefolositor.

Privi în fugă la orizontul dinspre tribord, apoi drept înainte la convoi, forme abia conturate în lumina zorilor. Tăiau orizontul asemenea unor ziduri sumbre de fier pe care lacrimile lungi, murdare de rugină, erau aproape vizibile.

Dar Nat bîjbîia în drum spre pupă, în căutarea cîtorva minute de singurătate, lîngă parapet, ca să-şi întîlnească eonii. Va alege sfios traseul ce duce spre grenada submarină de la tribord, nu pentru că era de preferat parapetului de la babord ci pentru că întotdeauna se ducea acolo. Răbda vîntul şi mirosul greu de motor, murdăria cu iz de praf şi ponoseala unui distrugător de război, deoarece viaţa însăşi, cu toate atingerile, gusturile, priveliştile, sunetele şi mirosurile ei era departe. Continua să îndure pînă cînd obişnuinţa îl va face indiferent. Nu va fi niciodată cu picioarele bine înfipte în marină, deoarece picioroangele lui nu erau la ele acasă pe punte, ci se aflau întîmplător acolo, în timp ce omul din interior se ruga şi aştepta să-şi întîlnească eonii.

Dar indicatorul de bord bătea mereu spre piciorul următor al zigzagului. Privi cu atenţie la al doilea braţ.

— Cincisprezece grade la tribord.

Afară, la provă, nava Wildebeeste îşi devia şi ea cursul în babord. Lumina cenuşie arăta vîrtejul de sub pupă, acolo unde se rotise cîrma. În timp ce pasarela se înclina sub el, Wildebeeste părea să lunece îndărăt, ajungînd în paralel şi puţin înainte faţă de traversa ancorei.

— Cîrma la zero.

Wildebeeste tot mai devia. Avînd tălpile picioarelor legate prin oţel de oscilaţia şi legănarea amplă a apei verzi albăstrii, putea să aprecieze gradul exact al devierii la babord, în timp ce nava revenea. Dar apa era destul de imprevizibilă. În ultimele grade ale devierii

văzu un morman cenuşiu, un al şaptelea val care alunecă pe lîngă provă, trecu pe dedesubt. Legănarea pupei se intensifică, puntea alunecă pe panta înclinată şi, în acest răstimp, cu o clătinare bruscă, nava îşi schimbă direcţia cu zece grade.

— Ţine-o aşa !

Şi blestemată fie marina şi afurisitul ăsta de război. Căscă somnoros, privind vîrtejul de sub pupă, în timp ce Wildebeeste îşi revenea la cursul normal. Focurile, acolo la capătul celei de a doua crevase se înteţiră, un ac îl înjunghie şi el se afla din nou în trupul său. Focul se stinse iarăşi, în ritmul obişnuit.

Distrugătoarele, în baraj conic, se întorceau în formaţie. Printre ordine asculta şuieratul tremurat al sonarului. Convoiul de vase comerciale mergea pufăind cu şase noduri pe oră, iar distrugătoarele le însoţeau deschizînd drumul, curăţind marea cu măturile lor invizibile, schimbîndu-şi direcţia în acelaşi timp toate în şir.

Auzi paşi în spatele său, pe scară, şi se grăbi să ia relevmentul, deoarece ar fi putut fi căpitanul navei. Controlă cu grijă minuţioasă relevmentul navei, dar nici o voce nu însoţi paşii.

În cele din urmă se întoarse ca din întîmplare. Era subofiţerul Roberts care acum îl saluta.

— Bună dimineaţa, şefule.

— Bună dimineaţa, domnule.

— Ce este ? Ai făcut rost de un strop şi pentru mine ?

Ochii apropiaţi de sub cozoroc se retraseră puţin, dar gura schiţă un zîmbet.

— S-ar putea, domnule.

Şi apoi, odată socoteala făcută şi superioritatea admisă, zîmbetul se lărgi.

— Am cam terminat romul, zilele astea. Oricînd aţi vrea să...

— E în ordine. Mulţumesc.

Şi acum ce va urma ? O recomandare ? O promovare ? Ceva mic şi realizabil.

Dar jocul subofiţerului Roberts era mai abil. Oricum ar fi fost şi orice consecinţe ar fi avut sistemul complicat de obligaţii, pentru ziua de astăzi nu era necesară decît o apreciere recunoscătoare a bunului său simţ şi a înţelegerii.

— Este vorba de Walterson, domnule.

Rîs mirat.

— Bătrînul meu prieten Nat ? Ce-a făcut ? Nu cumva a dat de vreun bucluc ?

— O, nu domnule, nimic de felul acesta. Numai că...

— Ce anume ?

— Ei bine, priviţi şi dumneavoastră. La pupa tribord.

Se îndepărtară împreună spre aripa dreaptă a punţii. Nathaniel era tot acolo, ocupat cu eonii săi, picioarele fiindu-i susţinute de covertă prin frecare, iar şezutul ciolănos lipit de parapet chiar în spatele grenadei. Îşi îngropase faţa în mîini şi înălţimea sa neverosimilă se legăna odată cu tangajul valurilor.

— Măgar cretin !

— Odată o s-o păţească, domnule.

Subofiţerul Roberts veni mai aproape. Mincinosul ! Suflarea îi duhnea a rom.

— Aş fi putut să-l bag eu în bucluc pentru asta, domnule, dar m-am gîndit, văzînd că sînteţi prieteni din civilie...

Pauză.

— Bine, şefule. Am să-i spun eu o vorbuliţă.

— Mulţumesc, domnule.

— Eu îţi mulţumesc, şefule.

— N-am să uit băuturica, domnule.

— Mii de mulţumiri.

Subofiţerul Roberts salută şi se retrase. Coborî şi el scara.

— Cincisprezece grade babord.

Singurătate, cu focuri sub genunchi şi un ac străpungător. Singurătate acolo pe punte, unde gura tunului era ridicată în cruce peste covertă. Zîmbi amar în sinea sa şi reconstitui cele petrecute în interiorul capului lui Nathaniel. Se aşezase probabil la pupă, în speranţa că va găsi un loc retras, între grupul de artilerişti şi marinarii de cart antisubmarin. Dar nu putea fi vorba ca un matroz să se izoleze pe un vas mic, decît dacă era destul de isteţ. Se lăsase probabil purtat înspre pupă ca să evite gloata adunată pe teugă. De la cea mai mizerabilă, aglomerată îmbîcseală, la o formă a ei mai modificată şi expusă vîntului. Era prea neghiob să înţeleagă că înghesuiala din careu era atît de densă, încît asigura o formă de izolare, ca cea pe care o poate obţine un individ în mijlocul unei mulţimi londoneze. Aşa că în timp ce îşi făcea rugăciunile, trebuia să îndure privirea posomorîtă a celor care făceau de cart, fără să înţeleagă că erau cu ochii pe el numai pentru că nu aveau ceva mai bun de făcut.

— Cîrma la zero. Ține-o așa.

Zig.

Și se ruga cînd ar fi trebuit să stea culcat, legănat de hamac, pentru că i se spusese că atunci cînd este de cart trebuie să supravegheze o porțiune de mare. O supraveghea conștiincios și fără să priceapă.

Centrul întunecat al capului se întoarse, văzu cum sta ghemuit omul de cart la babord, văzu antena de radio legănîndu-se, coșul cu tremurul lui de aer cald și dîra de fum, privi în jos dincolo de linia de întrerupere a pasarelei, înspre puntea tribord.

Nathaniel tot mai era acolo. Înălțimea lui neverosimilă combinată cu slăbiciunea, care o făcea să pară și mai de necrezut, redusese balustrada la un parapet nesigur. Picioarele îi erau desfăcute, iar tălpile îl susțineau de coverta prin fricțiune. Pe cînd centrul întunecat urmărea scena, văzu că Nathaniel își îndepărtează mîinile de pe față, se apucă de balustradă și își îndreaptă spatele. Începu să-și facă drum înainte, de-a lungul punții, cu picioarele desfăcute, cu brațele întinse ca să-și mențină echilibrul. Își purta bereta mică și ridicolă de marinar exact pe vîrful capului, iar părul negru, cîrlionțat, muiat puțin de umezeala nopții, ieșea la iveala de jur împrejur. Zări din întîmplare puntea de comandă și-și duse grav mîna dreaptă spre partea dreaptă a capului. Nu-și permitea familiarități, gîndi centrul negru, își cunoștea bine locul, umil pe navă, cum fusese și în civilitate caraghios, imperturbabil.

Dar echilibrul siluetei dorite fu tulburat de acest exercițiu temporar al mîinii drepte ; se clătină într-o parte, încercă din nou să salute, nu reuși, meditâ grav asupra problemei, cu brațele întinse și picioarele desfăcute. Tangajul îl făcu să se clatine. Se întoarse, se îndreptă spre carterul motorului, încercă suprafața să vadă dacă metalul nu-i fierbinte, se înțepeni pe picioare, privi înainte, și salută fără grabă puntea.

Centrul întunecat se puse să facă vesel semne spre silueta micșorată. Fața lui Nathaniel se schimbă chiar de la distanța aceea. Bucuria recunoașterii se întipări pe ea, nu lipită și ajustată ca zîmbetul subofițerului Roberts sub ochii prea apropiați, ci izvorînd spontan, din centrul presupus dincolo de față, mărturie a unui caracter cumsecade, făcînd să ți se taie respirația de simpatie și furie înnebunită.

O convulsie la baza globului, în capătul acesta, făcu acul s-o pornească înțepînd și scormonind spre centrul care în tot acest timp plutise fără durere.

Apucă habitaclul și stînca și strigă tare, chinuit de sentimentul neputinței.

— Nu poate nimeni înțelege ce simt ?

Apoi fu din nou tîrît prin tunelurile crevasei interioare, iar focurile pălălăiau și scuipau în carnea lui.

Un zgomot nou se alătură celorlalte. Era în legătură cu petele nemișcate de alb din afară. Conturul lor părea mai precis. Își dădu seama că trecuse timpul. Ceea ce păruse un ritm etern fusese orele de întuneric, iar acum era o lumină

slabă care îi consolida și-i delimita personalitatea, dîndu-i un psihic normal. Zgomotul era cloncănitul gutural al unuia din pescărușii cuibăriți pe stîncă.

Zăcea în durere, meditînd la lumină și la faptul că începea o zi nouă. Dacă manevra cu atenție colțul inflamat al ochiului, putea să-și examineze mîna stîngă înțepenită. Porunci degetelor să se închidă și ele se înfiorară și apoi se strînseră. De îndată ce se regăsi în ele deveni un om înfipt adînc într-o crevasă săpată în stîncă stearpă. Cunoașterea și memoria se scurgeau înapoi spre el, într-o succesiune ordonată. Își aminti pîlnia, șanțul. Știu că este naufragiat, era limpede ca lumina zilei și că se află la ananghie. Începu să-și tragă trupul ca să se tîrască afară din spațiul creat de stînci. Pe cînd se mișca să iasă, pescărușii se treziră vociferînd și-și luară zborul. Veniră înapoi, rotindu-se prin preajma lui, ca să-l cerceteze cu țipete ascuțite, apoi se îndepărtară în zbor pieziș prin aer. Nu semănau cu pescărușii temători de om de pe plajele și falezele locuite. Și nici nu aveau nevinovăția primară a naturii virgine. Erau pescărușii din vreme de război care, descoperind un om singur, înconjurat de apă, reacționau iritați de căldura cărnii sale și de mișcările lente, nejustificate. Îi spuneau, prin felul cum se apropiau și-i dădeau tîrcoale fîlfîind din aripi, că i-ar sta mai bine mort, plutind în mare ca un hamac stricat. El se clătina încercînd să-i lovească cu brațele înțepenite.

— Hei, la o parte ! Cărați-vă de aici !

Pescăruşii se înălţau în cercuri gălăgioase, apoi se apropiau atît de mult încît aripile îl izbeau în faţă. Începu să lovească, pradă panicii, pînă ce unul o luă descurajat la sănătoasa, cu o aripă care se putea desface doar pe jumătate. Se retraseră apoi şi ceilalţi, rotindu-se în aer şi pîndind. Aveau capete înguste. Erau reptile zburătoare. O antipatie străveche pentru tot ce are gheare îl făcu să se cutremure în faţa lor şi să împrumute contururilor lor line toată ciudăţenia liliecilor şi a vampirilor.

— La o parte ! Drept cine mă luaţi !

Cercurile lor se lărgeau. Se îndepărtau zburînd spre largul mării.

Îşi îndreptă atenţia din nou spre trupul propriu. Carnea părea să-i fie un conglomerat de durere şi înţepeneală. Chiar şi sistemul de coordonare părea stricat, căci picioarele trebuiau să primească ordine premeditate şi separate, ca şi cum ar fi fost nişte catalige incomode, ataşate de el prin curele. Rupse cataligele în două şi se ridică în sus. Descoperi focuri noi, insulţe de suferinţe acută în durerea generală. Cea din colţul ochiului drept era atît de aproape de el, încît nici nu era nevoie s-o descopere. Se ridică sprijinindu-şi spatele de peretele unui şanţ şi privi în jur.

Dimineaţa era mohorîtă, dar vîntul se potolise şi apa mai mult sălta decît înainta. Deveni conştient de un lucru nou : răsunetul mării pe care marinarul de pe un vas în mişcare nu-l aude niciodată. Un sunet slab, în surdină, compus din revărsarea unui număr infinit de valuri mici, un gîlgîit şi o sugere permanentă care putea fi ase-

muit cu orice de la un trosnet de piatră pînă la o înghiţitură de rumegător. Sunete care păreau pe punctul de a fi articulate, dar se pierdeau într-o plescăială lichidă ca de poftă satisfăcută. Peste toate acestea se auzea o notă bine precizată, un şuier melodios, atingerea uşoară a aerului de piatră, o frecare continuă, subtilă, nesfîrşită.

Un ţipăt de pescăruş trecu în vîrtej pe deasupra. Ridică braţul şi privi pe sub cot, dar pescăruşul, legănîndu-se, se îndepărtă de stîncă. După dispariţia ţipătului, totul deveni din nou liniştit, indiferent şi paşnic.

Privi în jos, la orizont, şi îşi trecu limba peste buza de sus. Reveni, atinse ca pentru o verificare şi o retrase. Înghiţi. Ochii se deschiseră larg şi el nu mai dădu nici o atenţie înţepăturii. Începu să respire pripit.

— Apă !

Ca şi pe mare, în momentele de criză disperată, trupul se transformă, deveni îndemînatic şi ascultător. Ieşi anevoie din şanţ, purtat de picioare care nu mai erau de lemn. Trecu peste parapetele căzute care nu susţinuseră niciodată altceva decît propria lor greutate, alunecă în băltoacele albe ale şanţurilor de lîngă vîrf. Ajunse la marginea stîncii, acolo pe unde se urcase. Un pescăruş solitar îi alunecă fugind de sub picioare. Se roti anevoie pe cele două picioare ale sale, dar orizontul era acelaşi peste tot. Numai examinînd stratul de piatră de sub el putu să aibă certitudinea că cercetase fiecare punct. Se mai roti încă o dată în cerc.

În cele din urmă se întoarse din nou la stînca principală şi cobori, dar mai încet, trecînd din

șanț în șanț. Ajuns sub nivelul găinaților albe se opri și începu să studieze stînca punct cu punct. Se ghemui într-un șanț și cercetă partea mai joasă cu de-amănuntul, aruncînd priviri repezi de parcă ar fi încercat să urmărească zborul unei gîngănii. Văzu apă pe stînca turtită, se duse acolo, își așeză mîinile de fiecare parte a bălțoacei și își băgă limba înăuntru. Buzele se strînseră în jurul limbii și începu să sugă. Bălțoaca se prefăcu într-o simplă pată de umezeală. Se tîrî mai departe. Dădu peste o crăpătură orizontală pe latura unui șanț. De sub crăpătură se desprindea o lespede de piatră și acolo se adunase apă. Își sprijini fruntea de stîncă, apoi se întoarse pînă ce își culcă obrazul chiar deasupra crăpăturii. Și totuși limba nu ajungea la apă. Întinse limba cît putu, lipindu-și gura de piatră, dar apa rămînea la distanță. Apucă piatra și o zgîlțîi furios pînă cînd o mișcă din loc. Apa se împrăștie, devenind un strat subțire pe fundul șanțului. Rămase acolo cu inima bătînd să-i spargă pieptul, ținînd în mîini bucata de piatră.

— Pune-ți bostanul la contribuție, omule! Pune-ți-l la contribuție!

Privi în jos la învălmășeala de pe panta din fața lui. Începu să studieze metodic stînca. Observă piatra pe care o ținea în mînă și o lăsă să cadă. Cercetă stînca în lung și în lat, fiecare șanț în parte. Dădu peste niște oase de pește descompuse și peste un pescăruș mort, cu sternul răsturnat asemenea unei chile de corabie abandonată. Găsi petece de licheni galbene și verzi, chiar urme de pămînt și un nasture de mușchi.

Mai erau cochilii goale, bucăți de alge moarte și cleștii unui homar.

La capătul de jos al stîncii erau ochiuri de apă, dar apă sărată. Urcă din nou panta, dînd uitării acul și focurile. Orbecăi în crevasa în care zăcuse toată noaptea, dar stînca era aproape uscată. Se cocoță pe lespedea căzută din piatra care îl adăpostise.

Lespedea era formată din două bucăți. Fusese probabil cîndva o canara uriașă care rezistase în picioare, pe cînd celelalte stînci fuseseră roase de vreme. Căzuse și se spărsese în două. Bucata mai mare era așezată de-a lungul șanțului, la marginea stîncii. O parte înainta deasupra mării, iar șanțul se întindea dedesubt ca un jgheab.

Se culcă jos și se vîrî înăuntru. Făcu o pauză. Apoi, ca o focă, își zvîcni cu putere coada, înălțîndu-se în sus pe labe. Își puse jos capul și scoase zgomote de supt. Apoi rămase nemișcat.

Locul în care găsi apă era ca o grotă. Fundul șanțului se înclina ușor sub apă și, în consecință, la capătul mai apropiat apa era scăzută. Era loc suficient ca să stea cu coatele desfăcute, căci lespedea năruise peretele de pe partea dreaptă. Piatra de acoperiș stătea în unghi, deci capătul îndepărtat al grotei nu era în întregime acoperit. Avea o mică gaură deasupra, inundată de lumină și lăsînd să pătrundă un petec de cer. Se reflecta și lumina cerului și cea a apei, astfel că pe acoperișul de piatră tremurau linii palide. Apa era potabilă, dar nici o plăcere s-o bei. Avea un gust de lucruri vag neplăcute, care totuși nu puteau fi separat identificate. Apa nu satisfăcea setea ci doar o potolea. Părea să fie din belșug, căci

balta se întindea pe cîţiva metri buni în faţa lui şi capătul îndepărtat se vedea că este adînc. Coborî capul şi sorbi din nou. Acum cînd un ochi şi jumătate se acomodase la lumină, reuşi să vadă că sub apă se afla un sediment roşcat şi vîscos. Sedimentul nu era întărit ci se tulbura uşor, aşa că acolo unde băuse, materia vîscoasă şerpuia în sus, sa agita, rămînea suspendată, se depunea la fund. O urmări indiferent.

Curînd începu să mormăie :

— Salvarea. Vezi cum te poţi salva.

Se trase anevoie înapoi, lovindu-se cu ţeasta de stîncă. Se tîrî de-a lungul şanţului, se căţără pe vîrful stîncii şi scrută din nou orizontul, jur împrejur. Îngenunche şi se lăsă în jos pe mîini. Gîndurile începură să-i scapere iute prin cap.

— N-am să pot sta aici sus tot timpul. Nici nu pot să strig dacă-i văd trecînd. Trebuie să fac un om care să stea aici în locul meu. Dacă or să vadă ceva care aduce a om, or să se apropie.

Dedesubtul mîinilor sale rezemate de peretele din care se desprinsese lespedea, se afla o bucată de piatră. Se dădu jos şi se luptă cu greutatea ei foarte mare. Îi ridică un colţ dar îşi pierdu echilibrul şi piatra căzu la loc. Se prăbuşi şi el şi stătu un timp culcat. Abandonă piatra şi coborî anevoie la faleza mică şi la pietroaiele împrăştiate unde îşi spălase ochiul. Găsi un bolovan lustruit, culcat într-o baltă şi-l scoase afară. Sprijini pietroiul de stomac, făcu cîţiva paşi poticnindu-se, lăsă piatra să cadă, o ridică iar şi o cără mai departe. Răsturnă piatra pe locul cel înalt de deasupra pîlniei şi făcu cale întoarsă. Mai era o piatră, ca o valiză, cumpănită

pe peretele unui șanț și el chibzui ce-i de făcut. Își propti spatele pe valiză și picioarele pe cealaltă parte a șanțului. Valiza scrîșni și se urni din loc. Își puse umărul sub unul din capete și împinse. Valiza se rostogoli în șanțul următor și se sparse. Rînji fără veselie și trase pe genunchi bucata cea mai mare. Ridică peste perete valiza spartă, o suci pe toate părțile, o manevră în sus pe panta prăbușită dar nesupusă, o trase și o luă.

Se aflau acum două pietroaie pe locul cel înalt. Pe unul se vedea o urmă de sînge. Își mai roti odată privirea de-a lungul orizontului și coborî din nou panta. Se opri, puse o mînă pe frunte, apoi își examină palma. Dar nu era sînge.

Exclamă cu o voce ștearsă și guturală :

— Am început să transpir.

Găsi o a treia piatră, dar nu putu să o urce pe zidul șanțului. Se dădu îndărăt, tîrînd-o pe fundul șanțului spre un nivel mai coborît, în căutarea unei ieșiri destul de joase ca să poată scoate bolovanul. Cînd reuși în sfîrșit să-l aducă lîngă celelalte, mîinile îi erau zdrelite. Îngenunche lîngă pietre și privi gînditor marea și cerul. Soarele apăruse palid și straturile de nori erau mai rare. Se lungi peste cele trei pietre, îngăduindu-le să-l rănească. Soarele îi încălzea urechea stîngă, din partea dinspre chindie a stîncii.

Se ridică, puse cu trudă a doua piatră peste a treia și prima peste a doua. Măsurate de sus în jos, cele trei pietre aveau mai bine de jumătate de metru. Se așeză jos și se sprijini de ele. Orizontul era gol, marea lină, soarele o amintire. Un

pescăruș plutea deasupra apei la o aruncătură de băț depărtare de stîncă și acum pasărea era rotunjită, albă și inofensivă. Își acoperi ochiul dureros cu mîna, ca să-l odihnească, dar efortul de a ține mîna sus era prea mare și lăsă palma să-i cadă înapoi pe genunchi. Ignoră ochiul și începu să gîndească :

„Hrană ?"

Se sculă în picioare și coborî printre șanțuri. La capătul de jos erau cîteva stînci înalte de doi, trei metri și dincolo de ele niște pietroaie izolate spărgeau suprafața apei. Pentru moment nu le luă în seamă deoarece erau inaccesibile. Stîncile erau foarte accidentate. Erau acoperite cu o coajă de crustacee mărunte care își sudaseră secrețiile lipicioase într-o colonie întinsă. Se continuau și sub apă, atît de adînc cît putea el să vadă cu ochiul cel bun. Erau și moluște galbene și melci de mare colorați, înfipți în stîncă, la uscat. Fiecare moluscă stătea în gaura pe care și-o scobise cu piciorul. Mai erau și ciorchini de midii albastre prinse în plase verzi de alge. Își întoarse privirea în sus pe latura stîncii, sub gaura de apă, căci vedea lespedea de acoperiș proiectîndu-se ca o trambulină, și constată că midiile puseseră stăpînire pe întregul perete. Mai jos de o linie bine marcată, peretele era albastru din cauza lor. Se lăsă jos cu grijă și inspectă stînca. Sub apă recolta de hrană era chiar mai bogată, deoarece acolo jos midiile erau mai mari și deasupra lor se tîrau melci de mare. Și printre moluște, melci și crustacee, rotunjite ca niște bomboane, erau actinii, bobițe roșii de gelatină. Jos sub apă își deschideau gurile

într-un cerc de petale dar sus, lîngă obrazul său, în aşteptarea fluxului, erau strînse pungă şi încreţite ca nişte sîni storşi de lapte.

Foamea îl contracta dedesubtul hainelor ca o pereche de mîini. Dar cum stătea acolo, cu gura lăsîndu-i apă, i se puse un nod în gît, ca de mare tristeţe. Agăţat de peretele gălbui, asculta susurul apei, bătăile şi şoaptele line care veneau de la această viaţă abundentă, deşi nu întru totul vegetală. Se pipăi la talie, scoase saula, o scutură şi prinse cuţitul cu mîna liberă. Duse lama la gură, o apucă cu dinţii şi trase de mîner. Aşeză vîrful briceagului sub o moluscă şi ea se contractă. Întorcînd lama, îi simţi forţa musculară. Lăsă cuţitul să atîrne la capătul funiei şi prinse molusca în cădere. O întoarse ţinînd-o în palmă şi cercetă capătul mai lat. Văzu un picioruş oval, cafeniu, tras înăuntru, împiedicînd lumina să pătrundă.

— Fir-ar al dracului !

O azvîrli cît mai departe şi mica umbrelă atinse apa cu un pleosc. Pe cînd undele se stingeau, urmări dîra albă, tremurătoare care se făcea nevăzută. Privi un timp spre locul în care dispăruse molusca. Îşi luă din nou cuţitul şi începu să dăltuiască linii printre crustacee. Acestea plîngeau şi sîngerau cu o apă sărată, ureică. Împunse o actinie cu vîrful cuţitului şi gelatina ţîşni compactă. Apăsă capul cu latul lamei şi deschizătura îl împroşcă în ochi. Împinse cuţitul de stîncă şi-l închise. Se urcă din nou şi se aşeză pe stînca înaltă, cu spatele sprijinit de cele trei pietre, două sparte şi în vîrf una lustruită.

În sinea sa omul era conştient de un fel de criză care îi cuprindea trupul. Îşi trase piciorul lîngă el şi se rostogoli pe o parte în aşa fel încît faţa îi era culcată pe stîncă. Sub hainele muiate, trupul sălta şi se cutremura. Şopti cu gura lipită de piatră :

— Nu se poate să te dai bătut !

Imediat începu să se tîrască în jos, la vale. Tîrîtul deveni mai anevoios. Jos, lîngă apă, găsi pietre, dar aveau o formă nefolositoare. Alese una care era sub apă şi se munci să o aducă sus lîngă celelalte. Înlocui piatra din vîrf cu cea nouă, o rîcîi ca să o fixeze şi apoi o puse pe cea lustruită deasupra. Aveau împreună aproape un metru.

Mormăi.

— Trebuie. Trebuie !

Coborî din nou pe partea opusă stîncilor acoperite cu midii. Aici găsi colţuri de piatră cu apă mustind printre ele. Apa avea o culoare întunecată şi la fund se întindeau fîşii de alge, asemeni chingilor pe care unii călători le leagă în jurul geamantanelor cînd închizătoarea e defectă. Ierburile cafenii erau turtite şi încolăcite la suprafaţă, dar mai departe, în larg, stăteau drepte în apă, sau pluteau încet ca nişte tentacule sau ca nişte limbi. Dincolo de ele, nu mai era nimic decît negru de apă profundă întinzîndu-se în jos pînă în adîncul mării. Îşi desprinse privirea de la toate acestea şi se căţără pe unul din colţurile de piatră. Dar stînca era compactă şi nu se găseau bucăţi separate, deşi într-un punct masa solidă era crăpată. Împinse în acel punct cu picioarele acoperite de ciorapi

dar nu-l putu clinti. Se răsuci greoi și făcu cale întoarsă. La marginea de jos a stîncii principale găsi pietrele de formă nepotrivită, le duse una cîte una într-un șanț și le făcu grămadă. Scotoci prin crevasă și scoase blocuri și bucăți rotunjite de cuarț îngălbenit de care atîrnau alge ca laț de păr verde. Le cără lîngă omul pe care îl construia și le îngrămădi în jurul pietrei de la bază. Unele nu erau mai mari decît cartofii. Le potrivi în golurile lăsate de pietrele cele mari, pînă cînd cea din vîrf nu se mai clătina la atingere. Așeză o ultimă piatră peste celelalte, una mare cît capul său.

Un metru și ceva.

Se îndepărtă puțin și privi în jur. Din punctul din care se uita avea impresia că grămada se înalță de la linia orizontului pînă mai sus de soare. Cuprins de uimire, se străduí să stabilească unde este apusul. Văzu stînca din margine, cea care îl salvase și pescărușii plutind dincolo de contracurentul apei.

Coborî din nou stînca spre locul unde storsese molusca. Se strîmbă și își vîrî pumnul sub pînza umedă din dreptul stomacului. Agățat de stînca cea mai mică, începu să smulgă cu degetele bobițele de gelatină roșie. Le puse pe marginea stîncii și un timp nu se uită la ele. Întoarse apoi spre ele un ochi și jumătate și le examină îndeaproape. Aduceau cu un pumn de bomboane, doar că se mișcau abia perceptibil, lăsînd să se prelingă o dîră de apă limpede. Se așeză lîngă ele pe marginea stîncii ca să nu le mai vadă. Pe față i se întipări o expresie de mare suferință.

— Fir-ar al naibii !

Degetele apucară o bomboană. O puse repede în gură, înclină capul, înghiți, se cutremură. Mai luă una, o înghiți și încă una, cît de repede cu putință. Dete pe gît grămăjoara de bomboane, apoi rămase nemișcat, simțind cum i se întoarce stomacul. Se liniști, rînjind acru. Privi în jos spre mîna stîngă și, lipită de degetul cel mic, văzu o ultimă bomboană într-o picătură de apă. Duse repede mîna la gură, privi peste degete și se războiu cu stomacul. Se cățără cu greu peste stînci pînă la gaura cu apă și se băgă înăuntru. Din nou spiralele de mîl roșu și de nămol se ridicară de pe fund. Dunga de roșu, în jurul capătului mai apropiat al bălții, era cît un lat de palmă.

După ce își potoli setea cu apa sălcie ieși din gaură de-a-ndăratelea. Pescărușii dădeau acum tîrcoale stîncii. Îi privi cu ură.

— N-o să aveți voi parte de mine.

Se urcă din nou în vîrf unde se afla piticul lui de un metru. Putea să vadă jur împrejur orizontul, și era gol. Linse o urmă de apă potabilă de pe buze.

— Am destul de băut.

Se ridică privind în jos acolo unde lespedea așezată deasupra apei sale de băut ieșea afară ca o trambulină. Se îndreptă încet spre marginea stîncii, coborî și privi sub lespede. Capătul dinspre mare al bălții era îndiguit de o grămadă de pietre sparte, băgate una în cealaltă. De după fereastra deteriorată a privirii sale

văzu nămolul roşu ridicîndu-se şi încolăcindu-se. Probabil că se depusese pe partea interioară a acestor pietre, împiedicînd, în mod şubred, scurgerea apei. Avu o viziune rapidă a suprafeţelor ascunse, găuri pe care timpul le căptuşise cu roşu, pînă cînd le înfundase, făcînd să se păstreze apa dulce, printre atîta sare ; dar era o zăgăzuire atît de nerezistentă încît cel mai mărunt gest ar fi declanşat scurgerea irevocabilă a vieţii sale...

Se dădu înapoi, cu ochii holbaţi şi respiraţia întretăiată.

— Nu te mai gîndi !

Începu să se împingă de-a-ndăratelea în crevasa de dormit. Se ascunse pînă aproape de urechi şi umplu crăpătura cu trupul şi cu hainele sale grele. Trase mînecile de molton prin tuburile de muşama şi îşi acoperi dosul mîinilor. Cu puţină stăruinţă reuşi să prindă mînecile între degete şi închise pumnii astfel că erau acum ascunşi în moltonul pufos. Centura îi înconjura pieptul şi gîtul şi-şi făcu din braţ pernă pentru obrazul stîng. Stătea aşa culcat. Tremura de frig căci soarele apusese, cerul devenise albastru, albastru întunecat şi pescăruşii pluteau în jos. Trupul său se lăsa în voia frisoanelor, dar între accese stătea aproape nemişcat. Gura îi era deschisă, iar ochii fixau neliniştiţi întunericul. Odată tresări puternic şi gura rosti.

— Nu te mai gîndi !

Un pescăruş se agită puţin, apoi se cuibări din nou jos.

5

DAR NU AVEA cum să cadă în hău, căci el era prelungit prin trupul său. Era vag conștient că îi revin puterile, fapt care îi îngăduia nu numai să savureze frigul și să se simtă fizic mizerabil, dar și să fie iritat de toate acestea. În locul viziunilor și a vocilor apocaliptice din noaptea trecută, nu mai avea acum nimic decît carne maltratată și tînguitoare. Acul din ochi avea vîrful tocit, dar în loc să rabde orice altceva, bucuros că a scăpat de înțepătură, iată că trebuia acum să-și frece mereu un picior de celălalt, sau să-și împingă trupul sub lespedea de stîncă, străduindu-se să-și ferească o parte a trupului de frig, ca să descopere că cealaltă parte reclamă o atenție similară. Își tot ridica globul de întuneric în care trăia cel mai mult din el de pe cîte o suprafață dură, rigidă, îl rotea și îl așeza cu cealaltă emisferă în jos. Mai era încă o deosebire între noaptea aceasta și cea din urmă. Focurile se potoliseră, dar tot mai pîlpîiau puțin acum, că avea timpul și energia să se ocupe de ele. Înțepeneala devenise o senzație continuă de încordare, ca și cum cineva îi întindea trupul fără milă. Stînca și ea, profitînd de faptul că avea un mic surplus de energie, îi impunea supărări suplimentare. Ceea ce globul, în epuizarea sa totală, luase drept o suprafață netedă, era de fapt una învălurată, sugerînd ici colo cîte o protuberanță. Sugestiile se localizau în senzații supărătoare care se transformau la

rîndul lor într-o jenă surdă. Lăsată în voia ei devenea durere, apoi focuri ce trebuiau evitate. Astfel, că încerca să-şi ridice coapsa, sau se răsucea puţin pînă constata că protuberanţa dispăruse şi rămăsese doar teren învălurat. Coapsa cobora din nou şi aştepta în întuneric jena, durerea, suferinţa, focul.

Acum cînd fereastra era întunecată la capătul de sus, omul constată că intervalele de calm erau din nou umplute de voci şi lucruri ce nu puteau fi văzute. Avea o imagine tulbure a soarelui în trecere, undeva, dedesubt, de cealaltă parte a focurilor din centrul pămîntului. Dar soarele şi focurile erau prea departe ca să-l încălzească. Vedea mîlul roşu reţinînd apa de băut, o porţie dublă de bomboane roşii, un orizont gol.

— Am să trăiesc !

Vedea soarele undeva dedesubt în mişcare de melc şi capul său nu pricepea bine rotaţia pămîntului în jurul axei sale şi călătoria lui de un an în jurul soarelui. Înţelegea că omul trebuie să îndure multe luni înainte de a fi încălzit de lumina mai strălucitoare a primăverii. Privise soarele luni în şir fără să se gîndească sau să-l observe. Îi confundase focurile cu alte focuri, de pe cîmpurile miniere, din grădini, din cămine. Unul dintre aceste focuri revenea cu insistenţă, o realitate care se cuvenea cercetată. Focul se afla în spatele unei uşiţe zăbrelite. Cînd constată că focul se afla într-o odaie, totul deveni o scenă familiară din trecut ; ştiu unde se află şi că momentul şi cuvintele erau semnificative. Pe scaunul din faţa lui şedea o

siluetă înaltă și subțire, ca de păianjen. Privea în sus pe sub cîrlionții negri, ca și cum ar fi consultat o carte de referințe de cealaltă parte a tavanului.

— Ia-ne așa cum sîntem acum și raiul ar fi o simplă negare, lipsit de formă, pustiu. Pricepi ? Un fel de fulger negru, distrugînd tot ceea ce numim viață.

Dar el, rîzînd, răspunse fericit :

— Nu pricep și nici nu prea îmi pasă, dar am să vin la conferința ta. Dragul meu Nathaniel, nici nu-ți închipui cît sînt de bucuros să te văd.

Nathaniel îi cercetă chipul cu atenție.

— Și eu la fel. Să te văd, adică.

— Ne dăm pe față emoțiile, Nat, de parcă n-am fi englezi.

Din nou privirea cercetătoare.

— Cred că ai nevoie de conferința mea. Nu ești fericit, nu-i așa ?

— Dar nici raiul nu mă prea interesează. Să-ți dau ceva de băut ?

— Nu, mulțumesc.

Nathaniel se descolăci de pe scaun și se ridică în picioare, cu brațele desfăcute de o parte și de alta a trupului și mîinile ridicate. Privi mai întîi în gol, apoi în jurul odăii. Se apropie de perete și se cocoță cu șezutul ciolănos absurd de sus, pe un raft. Întinse picioarele lui neverosimile și le desfăcu pînă cînd datorită frecării tălpilor de podea, era oarecum susținut. Privi din nou în sus la cartea de referințe.

— Ai putea-o intitula discuție despre tehnica de a muri.

— Tu ai să mori cu mult înaintea mea. E o noapte friguroasă şi uite cum eşti îmbrăcat.

Nathaniel privi atent fereastra zîmbitoare şi apoi privi în jos spre el însuşi.

— Crezi ? Da. Probabil că ai dreptate.

— Iar eu am de gînd să trăiesc al naibii de mult şi am să obţin tot ce-mi doresc.

— Adică ?

— Tot felul de lucruri.

— Dar nu eşti fericit.

— Ce-ţi vine să-mi arunci cuvintele astea tocmai mie, dintre toţi oamenii ?

— Există o legătură între noi doi. O să ni se întîmple ceva, sau poate am fost meniţi să lucrăm împreună. Tu ai o putere de rezistenţă extraordinară.

— La ce bun ?

— O să moşteneşti raiul.

— Negarea ?

— Tehnica de a muri ca să ajungi în rai.

— Nu, mulţumesc. Lasă copilăriile, Nat.

— Ai fi în stare, ştii bine. Iar eu...

Chipul lui Nat suferi o schimbare şi se întoarse din nou spre el însuşi. Sîngele i se urcase neplăcut în obraji. Ochii exprimau ameninţare şi iminenţă.

— ...Iar eu, am o presimţire. Nu rîde, te rog... Simt... s-ar putea spune că ştiu...

Respiraţia lui scotea un uşor suspin. Picioarele se frămîntau.

— ...Ştiu, s-ar putea spune, că pentru tine personal este important să înţelegi raiul, moartea, căci doar peste cîţiva ani...

Un timp se aşternu tăcere, şoc îndoit... căci clopotele încetară să bată dincolo de ferestrele odăii, ca şi cum s-ar fi oprit odată cu vocea. O arsură păcătoasă de ţigară îi biciui braţul, pătrunzînd pînă în glob, astfel că el o aruncă brusc şi scoase un ţipăt. Se trezi apoi lat pe podea. Bîjbîi sub fotoliu în căutarea chiştocului, iar podeaua vălurită îi îndurera trupul. Zăcînd acolo, cuvintele îl urmăreau, făceau să-i ţiuie urechile, provocau un vacarm, îi sileau inima să-i bată într-o bruscă şi îngrozită revelaţie, ca şi cum ar fi rostit într-un suspin cuvintele trecute sub tăcere de Nathaniel.

„...căci doar peste cîţiva ani vei fi mort."

Cuprins de furie şi panică strigă, împotrivindu-se cuvintelor nerostite.

— Eşti un imbecil, Nat, un imbecil sinistru !

Cuvintele formară un ecou în şanţ şi el îşi ridică smucit obrazul de pe haină. Afară era multă lumină, soare şi ţipăt de pescăruş.

Strigă :

— Să fiu afurisit dacă am de gînd să mor !

Se tîrî pripit afară din crevasă şi se opri în şanţ. Marea şi cerul erau de un albastru închis, iar soarele se înălţase destul ca să nu-şi mai lase dîra orbitoare în apă. Soarele îi ardea faţa şi îşi frecă barba ţepoasă cu ambele mîini. Privi iute linia orizontului, apoi coborî într-un şanţ. Începu să umble la pantaloni, aruncînd o privire furişă peste umăr. Atunci, pentru prima oară de cînd se găsea pe stîncă, faţa lui exterioară, ţepoasă, se descompuse într-un hohot batjocoritor de rîs. Se reîntoarse la nevoile lui

și, cu gestul cu care mînuiești furtunul, împroșcă cu apă spre orizont.

„Domnii sînt rugați să-și aranjeze hainele înainte de a ieși."

Începu să se chinuiască cu nasturii hainei de ploaie pe care și-o smuci cu violență. Apucă benzile care țineau centura sub scurtă și trase. Le scoase pe amîndouă, le trînti grămadă și rămase astfel, uitîndu-se în jos. Își plimbă privirea peste cele două trese ondulate de aur, cusute pe fiecare braț, peste nasturii auriți și pantalonii de antilopă neagră. Se despuie de toate : vestă, pulover de lînă, pulover negru, cămașă, maiou. Scoase ciorapii lungi, șosetele, chiloții. Rămase nemișcat și-și examină toate părțile trupului pe care le putea ajunge cu privirea.

Picioarele fuseseră atît de mult înmuiate în apă, încît se părea că și-au pierdut forma. Un deget mare era albastru și negru de vînătăi cu sînge uscat. Fiecare genunchi avea vînătăi care sfîrșeau prin a deveni răni, nu tăieturi sau împunsături ci porțiuni de mărimea unui ban în care carnea și pielea fuseseră zdrelite. Șoldul drept era atît de albastru, de parcă cineva pusese pe el mîna muiată în vopsea.

Își cercetă brațele. Cotul drept era umflat, țeapăn și plin de vînătăi. Din loc în loc trupul său părea peticit. Nu era carne vie, ci echimoze formate din sîngele de sub piele. Își pipăi ușor țepii de pe obraz. Ochiul drept era voalat, iar obrazul de sub el fierbinte și țeapăn.

Ridică maioul și încercă să-l stoarcă, dar materialul tot mai reținea apă. Apăsă cu piciorul stîng un capăt al țesăturii și răsuci celălalt capăt

cu amîndouă mîinile. Pe stîncă apăru o pată umedă. Repetă operaţia cu fiecare articol de îmbrăcăminte, le întinse pe toate la soare să se usuce. Se aşeză, scotoci în vestă şi scoase la iveală un vraf de hîrtii îmbibate de apă şi un carnet cafeniu. Culoarea carnetului ieşise la apă şi pătase hîrtiile care păreau acum ruginite. Întinse hîrtiile în jurul său şi cotrobăi rînd pe rînd toate buzunarele. Găsi două monede mai mici şi una mai mare. Le aşeză într-o grămăjoară. Scoase din buzunarul mantalei cuţitul legat de saulă şi îl atîrnă de gît. Apoi ridică mîna şi pipăi uşor plăcuţa cafenie legată în jurul gîtului său cu un şnur alb. Îşi încreţi faţa într-un rînjet. Se sculă în picioare şi se căţără pe stînci, la gaura cu apă. Se lăsă înăuntru şi se aplecă în faţă. Spiralele roşii porniră în sus şi-i aduseră aminte de capătul cel astupat al bălţii. Se retrase cu băgare de seamă, ţinîndu-şi respiraţia.

Coborî peste şanţuri spre marginea de jos a stîncii. Apa era scăzută şi tone de gelatină vie se întindeau ca o carapace peste pietre. Aşa cum stătea, depăşind cu degetele de la picioare marginea stîncii, hrana era uscată şi-i vorbea cu mici şi continue vibraţii. Deasupra scoicilor, algele se întindeau transparente şi de un verde aproape stins. Coborî anevoie, sprijinindu-se din gaură în gaură şi tresărind de cîte ori piciorul se lovea de cîte o scoică ascuţită. Trase de midii, dar nu se lăsau desprinse. Trebuia să le răsucească, de parcă ar fi smuls nişte oase din tendoane, deşurubîndu-le din încheieturi. Le arunca peste umăr şi ele descriau un arc în aer, ca să

cadă apoi cu un păcănit pe stîncă. Trudi astfel printre scoicile ascuțite, deasupra apei vălurite, pînă ce picioarele începură să tremure de încordare. Se cățără pe o stîncă, se odihni, se reîntoarse la midii și răsuci mai departe. Pe stîncă era risipită recolta întreagă, unele lungi de aproape zece centimetri. Se așeză la soare, cu sufletul la gură și se apucă să le desfacă. Nu erau vulnerabile ca bomboanele roșii, erau încleștate și lipite împreună, de nu aveai unde să înfigi lama cuțitului. Puse una pe stîncă și o lovi cu mînerul cuțitului pînă cînd sparse cochilia. Scoase trupul întortocheat și privi în depărtare peste ape.

— Așa fac belgienii.

Dădu conținutul pe gît. Strînse din dinți și sparse altă scoică. În scurtă vreme în fața lui se afla o grămadă de carne crudă, albă și gălbuie, întinsă pe stînca uscată. Fălcile i se mișcau, iar el privea în depărtare orizontul. Cînd mînca, partea voalată a ochiului drept se contracta ușor. Pipăi jur împrejur cu mîna. Grămada dispăruse. Coborî pe țărm și mai adună cîteva. Le deschidea pe fiecare împungîndu-le brusc cu cuțitul. După ce le termină, smulse de pe stîncă bomboane roșii și le îndesă în gură. Nu făcea nici o deosebire între verde și roșu. Luă un smoc de alge verzi și-l mestecă în dinți ca pe o frunză de salată. Se duse din nou la groapa cu apă, se strecură înăuntru, rămase un moment cu ochii la suprafața sclipitoare. Își umezi buzele, făcînd doar să tresară spiralele de nămol roșu și să se așeze din nou la fund. Ieși afară, se cățără pe vîrful stîncii și privi

peste tot, de jur împrejur. Linia orizontului era trasă riguros şi drept cu rigla. Se aşeză.

Carnetul şi hîrtiile erau încă umede, dar luă totuşi carnetul şi îl deschise. Pe interiorul copertei, o foiţă transparentă acoperea o fotografie. Privi prin foiţă şi desluşi un portret şters. Putea să distingă un cap pieptănat cu grijă, o faţă puternică, surîzătoare, eşarfa albă de mătase în jurul gîtului. Dar amănuntele dispăruseră pentru totdeauna. Tînărul care zîmbea şters prin ceaţă şi pete cafenii, era tot atît de îndepărtat ca şi portretele ţepene ale străbunicilor, dintr-o lume vagă, cafenie.

Chiar şi aşa, continua să-l privească, căutînd detalii pe care mai degrabă şi le amintea decît le vedea, atingîndu-şi obrazul ţepos, în timp ce ghicea netezimea surîzătoare a celui din faţa sa, aranjîndu-şi părul ciufulit, pipăind cu milă colţul dureros al unui ochi. De cealaltă parte a fotografiei erau scrise într-un chenar nişte cuvinte. Dar şi acestea erau pătate şi decolorate, de nu se mai puteau citi. Puse carnetul jos şi căută pipăind în jurul gîtului plăcuţa cafenie. O ridică spre ochiul stîng, atît cît îi îngăduia şnu-

Cristopher
Hadley
Martin
Ty. Lieut. R.N.V.R. *
C. OF. E

* Territory Lieutenant. Royal Navy Volunteer Reserve. Church of England. Locotenent de Infanterie. Voluntar de Rezervă al Marinei Regale. Biserica Anglicană.

rul. Se încordă pe spate şi depărtă plăcuţa suficient ca s-o vadă.

Citi de repetate ori inscripţia, rînd pe rînd. Buzele începură să se mişte. Lăsă placa să cadă, privi în jos la picioarele murate şi pline de răni, la pîntecul său, la coapse.

Rosti tare, dînd vocii o intonaţie puţin răguşită şi oarecum mirată :

— Christopher Hadley Martin. Martin. Chris. Sînt acelaşi din totdeauna.

I se păru dintr-odată că iese din strania lui izolare, din interiorul globului din capul său şi că se prelungeşte în mod normal prin membrele sale. Trăia din nou la suprafaţa ochilor, era din nou afară, în spaţiu. Lumina zilei dădea năvală peste el iar pe mare juca o licărire de la lumina soarelui. Stînca solidă era închegată ca un obiect, cu straturi de guano, cu apă dulce şi scoici. Un loc, într-o mare finită, la intersecţia a două linii. Sub orizont treceau vapoare adevărate. Se sculă iute în picioare şi îşi făcu de lucru în jurul stîncii, întorcîndu-şi hainele la soare. Se duse din nou la hîrtii, ca să le întoarcă pe cealaltă parte. Luă monedele, le zornăi o clipă în palmă şi făcu un gest, ca şi cum ar fi vrut să le arunce în mare. Apoi rămase un timp nemişcat.

— Ar fi un gest prea ieftin. De cabotin.

Privi la marea liniştită.

— Nu pretind că sînt un erou. Dar am sănătate, educaţie şi inteligenţă. Am să te înving.

Marea nu răspunse nimic. El rînji prostește în sinea lui.

— Am vrut doar să-mi afirm hotărîrea de a supraviețui. Și bineînțeles vorbesc cu mine însumi.

Privi în jur la stîncă.

— Primul lucru de făcut este să-mi inspectez domeniile.

Stînca se micșorase, devenind din insulă obiect. În lumina soarelui și în absența frigului, întregul putea fi cercetat nu numai cu ochiul dar și cu înțelegerea. Văzu dintr-odată că șanțurile erau capetele erodate ale unor straturi verticale, iar pereții dintre ele pături mai dure care se tociseră mai lent. Erau marginile zdrențuite ale unei albii adînci de noroi care fusese comprimată de greutate, pînă ce noroiul se înfierbîntase și în parte se dizolvase. O convulsie a straturilor superioare, o răsucire greu de imaginat, o colică a pîntecelui terestru, sfîșiase albia adîncă și aruncase în sus, prin noroi și lut, marginea zdrențuită pînă ce reușise să erupă, cum țîșnește dintele din carnea maxilarului. Apoi păturile mai puțin comprimate se erodaseră, formînd șanțuri. Pereții erau și ei distruși pe alocuri și modificați peste tot de accidente locale de teren. Unii pereți se surpaseră și zăceau alandala prin șanțuri. Întreg vîrful stîncii se înclina șanț după șanț de la est spre vest.

Laturile dinspre mare ale stîncii ascundeau stratificarea, deoarece erau roase de apă și dăltuite în dantelă de plantele animale strîns îngrămădite pe ele. Aici, sub apa rău mirositoare, partea de sus era cimentată în alb, dar acolo jos, unde stăteau împrăștiate scoici albastre dis-

locate, stînca era curată sau acoperită de crustacee și alge. Dincolo de stîncă se afla un gol cu apă scăzută, apoi o altă stîncă mai mică și încă una și încă una, într-o linie ușor curbată. Mai era apoi o ciupitură care întrerupea desenul apei și pe urmă panta abruptă a mării urcînd pînă la cer.

Privi solemn linia stîncilor și se trezi asemuind-o cu un șir de dinți. Se surprinse apoi închipuindu-și că dinții ieșeau treptat din falcă, dar asta nu era adevărat. Dinții se scufundau, sau mai degrabă erau erodați într-un proces infinit de lent. Erau molari de bătrîneță, roși acum. În decursul de o viață a lumii, se tociseră, se micșoraseră mestecînd hrana pe care or fi mîncînd-o stîncile.

Își scuturâ nervos capul, apoi își reținu respirația simțind o durere bruscă în ceafă.

— Procesul e atît de lent, încît nu are nici o legătură cu...

Se opri. Privi sus în aer, apoi în jurul lui peste umăr. Repeta cuvintele cu grijă, cu aceeași intonație și aceeași intensitate.

— Procesul este atît de lent...

Era ceva ciudat în sunetul care îi ieșea din gură. Nu numai răgușeala de om care își revine dintr-o răceală, sau dintr-un acces de strigăte violente, asta era explicabilă.

Cîntă cu voce tare :

„Alouette, gentille alouette..."

Își ținu nasul cu mîna dreaptă și încercă să sufle prin el, pînă ce presiunea îi rotunji obra-

jii. În urechi nu se produse nici un trăsnet. Ochii îl dureau și-i lăcrimau. Se aplecă, puse mîinile pe genunchii zdreliți și întoarse capul într-o parte. Scutură violent capul, ignorînd durerea din ceafă, în speranța că va simți vibrînd o mică presiune, semn că i-a intrat apă în ureche.

Se ridică și, în fața unui întreg amfiteatru de apă, cîntă o gamă.

„La, la, la, la, la, la, la, la !“

Sunetul i se stinse pe buze.

Luă o poză teatrală și declamă :

„Cu lampa-n față, luna ostenită
La poarta zorilor bate grăbită...“

Vocea i se opri într-un tremur. Întoarse mîna din încheietură și ținu palma cam la un cot depărtare de gură.

— Probe. Probe. Fii binevenită, putere...

Închise gura, coborî încet mîna. Acoperișul albastru, ca de iglu, de peste stîncă, înainta la mare distanță, lumea vizibilă extinzîndu-se printr-un salt. Apa clipocea în jurul unei stînci micuțe, din largul Atlanticului. Încordarea îi crispa fața. Făcu un pas printre hîrtiile împrăștiate.

— Dumnezeule !

Apucă piticul de piatră, strîngîndu-i zdravăn umerii cocoșați și privi țintă. Gura îi era din nou deschisă. Zvîcnirea inimii era vizibilă, ca o fluturare printre coaste. Încheieturile degetelor deveniseră albe.

Se auzi un uruit dinspre pitic. Capul de piatră căzu cu zgomot şi începu să se rostogolească la vale, tronc, tronc, tronc !

Buf !

Începu să înjure. Coborî pe stîncă, găsi o piatră prea mare, o împinse vreun metru şi apoi renunţă. Sări peste piatră şi porni înjurînd spre apă. Dar prin preajmă nu vedea nici un obiect pe care ar fi putut să-l mînuiască. Se întoarse repede în vîrful stîncii şi se opri uitîndu-se cu spaimă la omul de piatră decapitat. Reluă drumul anevoios spre piatra prea mare şi începu să se lupte cu ea. O mişcă prin rostogolire. Construi trepte pînă în vîrful unui perete şi se munci să ridice piatra sus. Stoarse din trupul său mai multă forţă decît adunase. Sîngera. În cele din urmă se opri, asudat, printre hîrtii. Demontă piticul şi îl reclădi pe piatra care la urma urmei nu era prea mare pentru cineva cu educaţie şi inteligenţă şi voinţă.

Un metru jumătate.

În spaţiile libere îngrămădi cartofii albi, uscaţi.

— Scăpat de această primejdie enervantă...

Aerul îi absorbea vocea ca o sugativă.

— Este în puterea ta ! Educaţie şi inteligenţă!

Rămase în picioare, lîngă pitic şi începu să vorbească aşa cum ar face un om care se adresează unui public indiferent, dar este hotărît să spună tot ce are de spus, fie că îl ascultă careva sau nu.

6

„SCOPUL urmărit este salvarea. Pentru aceasta, minimul strict necesar este supraviețuirea. Trebuie să-mi mențin trupul în stare de funcționare. Trebuie să-i dau apă, hrană și adăpost. Nu are importanță dacă treaba este bine făcută sau nu, totul este să fie cumva făcută. Odată ce firul vieții nu este întrerupt, va lega viitorul cu trecutul, în ciuda acestui interludiu înspăimîntător. Punctul unu.

Punctul doi. Este de așteptat să mă îmbolnăvesc. Nu-mi pot expune trupul la toate aceste greutăți și să pretind ca bietul amărît să se comporte ca și cum ar trăi în puf. Trebuie să fiu atent la orice semn de boală și să mă doftoricesc singur.

Punctul trei. Trebuie să-mi supraveghez judecata. Să nu las nebunia să se strecoare și să mă ia prin surprindere. Deja... ar trebui să mă aștept la halucinații. Asta va fi adevărata bătălie. Iată de ce am să vorbesc cu voce tare. În viața normală, a vorbi de unul singur este un semn de țicneală. Aici este o dovadă de identitate.

Punctul patru. Trebuie să mă ajut singur ca să fiu salvat. Tot ce pot face este să fiu cît mai vizibil. Nu am nici măcar un băț pe care să ridic o cămașă. Dar o să dea cineva cu ochii de stîncă, fără să-și îndrepte anume binoclul spre ea. Văzînd stînca o să vadă și piticul făcut de mine. O să priceapă că cineva l-a construit in-

tenţionat şi o să vină să mă ia de aici. Tot ce am de făcut este să trăiesc şi să aştept. Trebuie să nu pierd contactul cu realitatea."

Privi hotărît spre mare. Dintr-odată constată că vede iarăşi printr-o fereastră. El se afla în interiorul său, la capătul superior. Fereastra era delimitată în partea de sus de pielea şi părul amestecat şi suprapus ale celor două sprîncene, şi împărţită în trei lumini de cele două linii sau umbre ale nasurilor. Dar nasurile erau transparente. Lumina din dreapta a ferestrei era înceţoşată şi toate trei se uneau la bază. De cîte ori privea în jos, la stîncă, îi vedea suprafaţa dincolo de tufişul ţepos al buzei de sus, nebărbierite. Fereastra era înconjurată de un întuneric de nepătruns care se prelungea în trupul său. Se aplecă să vadă tocul ferestrei, dar acesta se deplasa odată cu el. Îl modifică timp de o secundă încruntîndu-se. Roti cele trei lumini de fereastră jur împrejurul orizontului. Vorbi încruntîndu-se :

— Este o trăire obişnuită. Nu-i nimic straniu în asta.

Scutură din cap şi-şi făcu de lucru. Întoarse ferestrele spre propriul său corp şi examină în mod critic pielea. Pete mari roşii acopereau cicatricile şi el exclamă :

— Arsură de soare !

Înşfăcă maioul şi îl trase pe el. Ţesătura era aproape uscată, o acceptă ca atare şi o vîrî în grabă în chiloţi. Ferestrele luminoase deveniră felul obişnuit de a vedea. Îşi adună hîrtiile, le puse în carnetul de identitate şi îndesă pache-

tul în buzunarul hainei. Făcu cîțiva pași pe vîrful stîncii, probînd cu mîna hainele să vadă dacă sînt uscate. Nu păreau atît de ude cît mai degrabă grele. Nu era o umezeală care să poată fi stoarsă sau să ude degetele, dar cînd le ridica de pe stîncă lăsau pe piatră o urmă întunecată, cu forma lor, care pălea încet la soare.

Vorbi sec, înspre mare.

— Îmi pare rău că nu mi-am păstrat cizmele.

Îngenunche lîngă mantaua de ploaie, privind-o. Deodată începu să cotrobăiască prin buzunarele uitate. Scoase o pălărie de mușama din care se scurgea apa și o scufie de lînă udă leoarcă. Despături pălăria și stoarse scufia. Le întinse și își afundă mîna în celălalt buzunar. O expresie de concentrare agitată i se întipărise pe față. Scotoci și scoase un ban înverzit, niște sfoară și ambalajul mototolit al unui pachet de șocolată. Despături staniolul cu mare grijă dar înăuntru nu mai rămăsese nimic. Își apropie fața de foița argintie și o examină cu ochii micșorați. Într-una din cute se mai afla o fărîmă cafenie. Scoase limba și o culese. Ciocolata îl fulgeră cu o dulceață pătrunzătoare, momentană și chinuitoare și apoi pieri.

Se rezemă de piticul de piatră, își luă șosetele și le trase pe picioare. Luă apoi ciorapii de cizme. Le răsuci capetele în jos și fu nevoit să se mulțumească cu ei drept cizme.

Lăsă capul să se sprijine de pitic și închise ochii. Soarele îi strălucea pe umeri și apa lovea stînca. În capul său licăreau scene agitate și glăsuiau voci. Încercă toată gama de picoteli,

fără să cadă în golul somnului. Lucrul care se afla în miezul globului era activ și neobosit.

— Mi-ar plăcea un pat cu cearșafuri. Mi-ar plăcea vreo două halbe de bere și o masă caldă. Mi-ar plăcea o baie fierbinte !

Șezu așa un timp, tăcut, în timp ce sărea din gînd în gînd. Își aminti că vorbirea este o dovadă de identitate și buzele începură din nou să se miște.

— Cîtă vreme pot să-mi doresc aceste lucruri fără ca absența lor să mi se pară de neîndurat, cîtă vreme pot să-mi spun că sînt singur pe o stîncă în mijlocul Atlanticului și că trebuie să lupt pentru supraviețuire, mă pot eu descurca. La urma urmei sînt în afara primejdiei, în comparație cu nătărăii ăia de pe vasele Majestății Sale. Ei n-au de unde să știe cînd le-a venit sorocul să fie aruncați în aer. În schimb aș vrea să văd bricheta care ar fi în stare să mute din loc această stîncă.

Lucrul acela care nu se putea analiza pe sine continua să joace în lumina din spatele ochilor.

— În orice caz nu trebuie să dorm în timpul zilei. Las somnul pentru amărîtele alea de nopți.

Se ridică brusc și scrută orizontul.

— Îmbracă-te și mănîncă. Îmbracă-te pentru cină !

Își aruncă ciorapii de cizme și își îmbrăcă toate hainele cu excepția scurtei și a hainei de ploaie. Își trase ciorapii peste pantaloni, pînă la genunchi. Se ridică în picioare și deveni volubil în aerul placid :

— Voi numi acest loc Veghea. Acesta este Piticul. Stînca de colo de sub soare, unde am ajuns înotînd, este Stînca de Siguranţă ; locul de unde adun midii şi de-alde astea este Piscul Hranei. Unde le mănînc Leul Roşu. Partea de sud unde sînt algele o numesc Piscul Perspectivei. Stînca de aici, dinspre vest, în care se află pîlnia...

Făcu o pauză în căutarea unui nume. Un pescăruş apăru legănîndu-se în soare, văzu cele două siluete stînd la Veghe, scoase un ţipăt, lunecă înnebunit într-o parte şi se îndepărtă ca pe roate. Se reîntoarse apoi pe partea dreaptă, mai aproape de pămînt şi dispăru între stînci. Înaintă tiptil şi privi în jos. La stînga se întindea o pantă aproape neaccidentată şi apoi dispicătura din mijlocul stîncii şi deasupra pîlnia. Spre dreapta nu se vedea piciorul stîncii, deoarece colţul cel mai înalt al Veghei ieşea în afară. Străbătu de-a buşilea distanţa pînă la margine şi privi în jos. Stînca era vizibilă cam un metru, apoi cotea ascunzîndu-se. Apărea din nou lîngă bază şi acolo se zărea o licărire de pene.

— Un bulgăre a căzut din stîncă.

Cercetă cu atenţie apa şi avu impresia că distinge, în adîncuri, o formă pătrată. Se dădu înapoi şi se ridică în picioare.

— Stînca Pescăruşului.

Orizontul era tot pustiu.

Coborî stînca spre Leul Roşu.

— Aş dori să-mi amintesc numele general al stîncii. Căpitanul îi spunea, rîzînd, „Gata să-ţi scape". Îmi stă numele pe vîrful limbii. Şi tre-

buie să găsesc unul şi pentru urcuşul meu obişnuit între Veghe şi Leul Roşu. Am să-i spun Strada Mare."

Văzu că stînca pe care şedea era întunecată şi aruncă o privire peste umăr. Soarele tocmai îl părăsea, coborînd în spatele Piticului, astfel că grămada de pietre se transformase într-un gigant. Se ridică iute şi se lăsă în jos la Piscul Hranei. Agăţat cu mîinile şi picioarele desfăcute, străbătu cîţiva metri smulgînd midii. Fluxul de mare adîncă era acum în creştere şi cîmpul lui de acţiune era mult mai restrîns. Trebuia să se aplece şi să desprindă midiile sub apă. Urcă din nou spre Leul Roşu şi începu să mănînce. Forma uriaşă a stîncii nu se mai vedea dedesubt şi devenise o pată pe cerul înserării. Umbra se desena imensă ca un pisc de munte. Privi în cealaltă direcţie şi văzu cele trei stînci pierzîndu-se într-o mare întunecată.

— Pe voi, cele trei stînci, vă numesc... Oxford Circus, Piccadilly şi Leicester Square.

Se duse spre gura de apă cufundată acum în întuneric şi se băgă înăuntru. Tot mai pătrundea puţină lumină prin golul dintre pietrele îngrămădite la celălalt cap şi, pe cînd bea, zări slab undele, dar spiralele roşii erau invizibile. Îşi băgă degetul arătător în apă şi pipăi fundul mîlos. Stătu nemişcat.

— O să plouă din nou.

Se porni apoi să sară şi să tremure, căci în groapă, alături de el, mai era cineva. Sau era doar o voce ieşită din apă şi din piatră care vorbea aproape în acelaşi timp cu el. Pe măsură ce inima îi venea la loc, putu să gîndească

coerent şi să accepte acel sunet drept un lucru rar şi uitat, o rezonanţă, un ecou. Îşi dădu imediat seama că aici vocea îşi dobîndise toată amploarea ; îşi domoli deci trupul şi vorbi răspicat :

— Identitate din belşug, aici, doamnelor şi domnilor.

Se opri brusc şi auzi stînca spunînd :

— ...lor...

— O să plouă fără îndoială.

— ...ială...

— Ce mai faci ?

— ...aci.

— Sînt ocupat cu supravieţuirea. Prind stînca în cursă dîndu-i nume şi o domesticesc. Unii oameni ar fi incapabili să înţeleagă importanţa acestui lucru. Cînd ceva capătă un nume, e pecetluit, e pus în lanţ. Dacă această stîncă încearcă să mă adapteze pe mine la căile ei, am să refuz şi am s-o adaptez eu pe ea la ale mele. Am să-i impun rutina mea, geografia mea. Am s-o înlănţuiesc prin nume. Dacă încearcă să mă anihileze cu atmosfera ei de sugativă, am să vorbesc aici unde cuvintele mele au sonoritate şi reverberaţie semnificativă, şi mă asigură de propria mea identitate. Am să captez apa de ploaie şi am s-o adaug acestei bălţi. Am să-mi folosesc creierul ca pe o maşină-unealtă delicată, ca să produc rezultatele pe care le doresc. Comfort, siguranţă, salvare. Prin urmare declar ziua de mîine, zi de gîndire !

Se reîntoarse din groapa cu apă, urcă Strada Mare şi se opri pe Veghe, lîngă Pitic. Îmbrăcă toate hainele, îşi puse scufia umedă, apoi pălă-

ria de cauciuc pe care o fixă sub bărbie. Aruncă o privire iute în jurul orizontului ascultă mișcarea nelămurită ce se auzea dinspre partea invizibilă, suspendată la jumătatea drumului spre Stînca Pescărușului. Coborî Strada Mare, ajunse la crevasă. Se așeză pe peretele de lîngă crevasă, își înfășură picioarele în puloverul cenușiu. Apoi se tîrî ca un vierme în crevasă, trăgînd în jos scurta de molton și haina de ploaie. Umflă bine centura de siguranță și înodă banda împreună cu cele două capete ale tubului. Centura forma o pernă destul de mare pentru capul său și foarte moale. Se întinse pe spate și își odihni capul acoperit cu pălărie pe perna moale, își vîrî încet brațele în crevasă de-a lungul trupului. Vorbi către cer :

— Va trebui să usuc alge și să căptușesc crevasa asta. Atunci am să mă simt ca molia în lînă.

Închise ochii.

— Destinde-ți fiecare mușchi în parte !

Somnul este o stare ca oricare alta la care se poate ajunge prin gîndire.

— Partea proastă, cînd te gospodărești pe o stîncă, este că sînt atîtea de făcut. Dar n-am să mă plictisesc, și asta-i bine.

Destinde mușchii picioarelor.

— Și ce mai poveste ! O săptămînă pe stîncă. Conferință... ...Cum să supraviețuiești. De Locotenent... Dar de ce nu Locotenent Comandant ? Sau chiar Comandant ? Ofițer superior, cu toate cele cuvenite.

— Voi, oameni, trebuie să vă amintiți...

Ochii se pierdură în gol.

Iar eu nu mi-am amintit niciodată. Nici nu mi-a trecut măcar prin gînd. N-am avut scaun de o săptămînă. Sau în orice caz, de cînd am fost azvîrlit de pe afurisita aceea de punte.

Borurile pălăriei îl împiedicau să audă cît de anemică îi era vocea proiectată pe cer. Sta culcat şi medita la lenea intestinelor sale. Aceasta aduse imagini de crom, de porţelan şi celelalte accesorii. Îşi punea periuţa de dinţi la loc şi stătea privindu-şi faţa în oglindă. Tot procesul de a te hrăni avea o importanţă deosebită. Se făcea un ritual din el. La orice nivel. Fasciştii îl transformau în pedeapsă, credincioşii în ceremonie, canibalii în ritual sau doctorie sau într-o splendid de făţişă declaraţie de cucerire. Ucis şi mîncat. Şi, bineînţeles, a mînca cu gura era doar expresia grosolană a unui proces universal. Puteai să mănînci cu penisul, cu pumnii, sau cu vocea. Puteai să mănînci cu cizme ţintuite, prin vînzare şi cumpărare, prin căsătorie sau prin încornorare...

Încornorarea îl făcu să-şi aducă aminte. Se întoarse dinspre oglindă, îşi legă şnurul la halat şi deschise uşa camerei de baie. Şi acolo, venind spre el, invocat parcă de expresia cam învechită, era Alfred. Dar era un Alfred schimbat, palid, transpirat, tremurînd, gata să se arunce asupra lui. Îi apucă încheietura mîinii în momentul în care pumnul îi atingea pieptul şi o răsuci pînă cînd Alfred începu să scrîşnească din dinţi, şuierînd. Bun cunoscător al naturii cosmice a mîncatului, rînji în jos spre el.

— Hei, Alfred !

— Porc nerușinat !

— Îţi place să-ţi bagi nasul.

— Cine e acolo înăuntru ? Spune-mi imediat!

— Domol, domol. Potoleşte-te, Alfred, doar nu vrei scandal.

— Nu încerca să mă faci să cred că e altcineva. Ticălosule ! O, Doamne !

Se aflau lîngă uşa închisă. Lacrimile lui Alfred se adunau în ridurile din jurul gurii şi el se zbătea să ajungă la clanţa uşii.

— Spune-mi cine este acolo, Chris. Trebuie să ştiu, pentru numele lui Dumnezeu.

— N-o face pe cabotinul, Alfred.

— Nu-mi spune tu mie că nu-i Sybil, ticălos parşiv şi neruşinat !

— Vrei să te uiţi, Alfred ?

Sughiţuri. Slabe împotriviri.

— Vrei să spui că-i altcineva ? Nu mă păcăleşti ? Pe cuvîntul tău, Chris ?

— Ce nu fac eu ca să te liniştesc, bătrîne ? ! Priveşte !

Uşa se dădu în lături. Sybil, scoţînd un mic ţipăt şi trăgînd cearşaful pînă în dreptul gurii, ca şi cum ar fi fost eroina unei farse de alcov, ceea ce, fără îndoială, chiar şi era.

— Pe cinstea mea, Alfred bătrîne, oricine şi-ar închipui că ai luat fata cu cununie.

Exista însă o legătură între a mînca şi o casetă chinezească. Ce este de fapt o casetă chinezească ? Un sicriu ? Sau acele podoabe din fildeş sculptat, băgate una în cealaltă ? Pe undeva, în toate astea era totuşi o casetă chinezească.

Uluit, zăcea ca un om de piatră, cu gura deschisă şi privirea aţintită spre cer. Odată ajuns înapoi în crevasă, zbuciumul furios din piept,

suspinele jalnice ale gurii moleşite, făceau încă să reacţioneze trupul care mai prinsese puteri.

Îşi drese glasul şi vorbi tare.

— Unde dracu mă aflu ? Unde am fost ?

Se întoarse şi se întinse cu faţa în jos în crevasă, cu obrazul pe centură.

— Nu pot dormi.

Dar somnul era necesar. Lipsa de somn aduce pe oameni în pragul nebuniei. Vorbi cu voce tare şi centura vibră sub falcă :

— Doar am adormit. Visam despre Alfred şi Sybil. Încearcă din nou să dormi !

Stătea nemişcat şi se gîndea la somn. Dar era un subiect chinuitor de evaziv :

— Gîndeşte-te atunci la femei, sau la mîncare. Gîndeşte-te că mănînci femei, că mănînci bărbaţi, că-l ronţăi pe Alfred, pe fata cealaltă, pe băiatul acela, gîndeşte-te la experienţa aceea imatură şi nesatisfăcătoare, stai nemişcat ca un butuc şi cugetă la tunelul vieţii, consumat pînă la această întrerupere nefastă.

Stînca aceasta !

— Am să numesc cele trei stînci de colo Dinţii.

Dintr-odată începu să strîngă centura cu ambele mîini, ca să potolească muşchii, ca să domolească fiorii adînci care îi străbăteau trupul.

— Ba nu ! Nu dinţii !

Dinţii erau aici în interiorul gurii. Îi simţea cu limba. Barieră dublă de oase, fiecare cunoscut şi identificat, cu excepţia golurilor... şi chiar şi acolo mai persistau ca o amintire, dacă îţi dădeai osteneala să gîndeşti. Dar să zaci pe un şir de dinţi, în largul mării...

Începu să se gîndească cu disperare la somn.

Somnul este o relaxare a veghii conştiente, aceasta fiind selectorul. În somn, tot materialul nesortat iese în zbor ca gunoiul dintr-un coş răsturnat în bătaia vîntului. În somn, timpul se abate din calea cea dreaptă, astfel că Alfred şi Sybil pot fi cu el pe stîncă. Sau somnul este consimţirea morţii, o trecere în inconştienţă totală, cu personalitatea învinsă, recunoscînd foarte deschis ceea ce implică faptul de a fi muritor, anume că sîntem structuri temporare, peticite şi inapte de a ţine pasul, fără acea întrerupere zilnică de la ceea ce considerăm cel mai specific nouă...

— Atunci de ce nu pot dormi ?

În somn atingem ceea ce ar fi mai bine să rămînă necercetat. Acolo întregul vieţii este împachetat şi împuţinat. Acolo personalitatea acumulată cu grijă şi care este bucuria noastră, singura noastră comoară şi totodată singura noastră apărare, trebuie să moară în acord cu adevărul ultim al lucrurilor, fulgerul negru care despică şi distruge totul, neantul absolut şi indiscutabil.

„Iar eu zac aici, făptură blindată în muşama, aruncată într-o crăpătură, bucăţică de hrană între dinţii tociţi în decursul de o viaţă a lumii.

O, Doamne ! De ce nu pot dormi ?"

Strîngînd centura cu mîinile, cu faţa ridicată, cu ochii aţintiţi în faţă, de-a lungul tunelului posomorît, şopti într-un amestec de uimire şi groază răspunsul la propria lui întrebare.

— Mi-e frică de somn !

7

LUMINA se schimba în faţa ochilor aţintiţi, dar atît de încet, încît ei nu observau nici o diferenţă. Priveau mai degrabă la învălmăşeala de imagini nesortate care se înfăţişau la întîmplare. În centrul lucrurilor tot mai stătea fiinţa tăcută, incontestabilă, dar părea să fi pierdut abilitatea de a deosebi imaginile de realitate. Din cînd în cînd portiţa din partea de jos a globului se deschidea spre centura moale şi apăreau cuvinte, dar fiecare afirmaţie era atît de izolată de scenele lucioase şi iluminate la care fiinţa participa, încît ea nu ştia ce legătură au unele cu altele.

— Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc.

— Apă. Hrană. Minte sănătoasă. Salvarea.

— Am să le dau nume...

Dar imaginile lucioase persistau, se schimbau, nu în felul în care dintr-un nor se formează un altul, ci sărind brusc la un timp şi loc total diferit.

— Stai jos, Martin.

— Mulţumesc, domnule.

— Ne gîndeam să te recomandăm pentru gradaţie. Fumezi ?

— Mulţumesc, domnule.

Zîmbet brusc pentru bricheta aprinsă.

— Ţi-ai căpătat o poreclă, pe puntea inferioară ?

Zîmbet drept răspuns, fermecător, timid.

— Mă tem că da, domnule, cred că nu se poate altfel.

— Ca Miller Fărîmiță sau Clark cel Ferches.

— Da, domnule.

— Cum mai e sus la probă ?

— E... suportabil, domnule.

— Avem nevoie de oameni de cultură și inteligență, dar mai ales oameni de caracter. De ce ai intrat în Marină ?

— Simți că-i de datoria ta să... să fii de folos, domnule, dacă e clar ceea ce vreau să spun.

Pauză.

— Văd că ești actor în viața civilă ?

„Fii atent !"

— Da, domnule. Nu unul prea grozav, din păcate.

— Scrii ?

— Nu cine știe ce pînă acum, domnule.

— Și atunci ce ți-ar fi plăcut să fii ?

— Aveam senzația că totul este ireal. Nu ca aici. Știți, domnule ! Aici pe vapor. Aici ne preocupă problemele fundamentale ale vieții și... merită s-o faci. Doream să fi fost marinar.

Pauză.

— De ce ți-ar place să fii ofițer, Martin ?

— Ca marinar obișnuit, domnule, nu ești decît o rotiță măruntă într-o mașină. Ca ofițer șansa e mai mare să-l lovești din plin pe bătrînul Fritz, domnule, așa cred.

Pauză.

— Te-ai înrolat voluntar, Martin ?

Toate acestea sînt scrise acolo, în hîrtii, dacă și-ar da doar osteneala să le citească.

Sincer :
— De fapt, nu, domnule.
Roşeşte sub masca lui convenţională.
— Asta e totul, Martin, mulţumesc.
— Eu sînt cel care vă mulţumeşte, domnule.
Roşeşte ca o copilă de şaisprezece ani.

— Este soţia regizorului, bătrîne, vezi ce faci!

Un dicţionar francez excepţional de mic, arătînd ca o gumă de ras excepţional de mare.

O casetă de lac negru de pe care s-a şters poleiala.

Cutia chinezească avea un caracter evaziv. Uneori era alcătuită din cutioare ornamentate de fildeş care intrau una în cealaltă. Alteori era o cutie unică în formă de casetă. Dar oricît ar fi fost de evazivă, era importantă şi sîcîitoare.

Este soţia regizorului, bătrîne. Gras. Alb. Ca un vierme cu ochii mici, negri. Tare aş vrea să te mănînc ! Tare mi-ar plăcea să joc rolul lui Danny. Tare mi-ar plăcea să te mănînc. Tare mi-ar plăcea să te pun într-o piesă. Cum pot eu să te pun undeva, dacă nu te-am mîncat ? Are gusturi ciudate. I-ar plăcea să te mănînce. Tu nu eşti o persoană, drăguţa mea, eşti doar un instrument de plăcere.

O cutie chinezească.

O sabie este un falus. Ce enormă şi cutremurătoare glumă ! Un falus este o sabie. Jos, cîine, jos ! În patru labe, acolo unde ţi-e locul.

Apoi se trezi privind la un profil şi ţipînd. Profilul aparţinea uneia dintre reptilele înaripate. Vietatea era cocoţată pe lespede şi privea pieziş, în jos, spre el. În urma ţipătului, aripile largi începură să bată şi se depărtă în zbor fîlfîit. Imediat o imagine lucioasă mătură cerul albastru şi piatra din raza vederii. Era un petec strălucitor, uneori de forma cifrei opt, culcată pe o parte, alteori ca un cerc. Cercul era umplut cu mare albastră, în care pescăruşii se roteau şi se aşezau şi le plăcea să mănînce şi să se lupte. Simţea sub el legănarea navei, percepea nemişcarea şi tăcerea sumbră care se lăsa pe punte, în timp ce distrugătorul luneca pe lîngă obiectul care plutea pe apă... un obiect umil, ocărît şi tăcut, în mijlocul pliscurilor combative, un instrument de plăcere.

Se zbătu să iasă afară în soare, se ridică şi strigă slab spre imensitatea cerului.

— Sînt treaz !

Albastru intens, cu fulgi albi şi licăriri de diamant. Spumă, înflorire abundentă în jurul celor trei stînci.

Întoarse spatele nopţii.

— Astăzi este zi de gîndire.

Se dezbrăcă repede, rămînînd în pantaloni şi pulover, îşi întinse hainele la soare şi coborî spre Leul Roşu. Fluxul era atît de scăzut încît midiile puteau fi văzute cu duiumul.

Midiile reprezentau o hrană, dar te săturai curînd de ele. Se întrebă pentru o clipă dacă să adune nişte bomboane, dar stomacul nu acceptă ideea. Se duse însă cu gîndul la ciocolată şi îi veni în minte foiţa de staniol. Rămase pe loc,

mestecînd în mod mecanic, în timp ce ochiul minții urmărea strălucirea argintie, scînteietoare.

— În definitiv, astăzi s-ar putea să fiu salvat!

Examină gîndul și descoperi că ideea îi era indiferentă, cum îi deveniseră și midiile, searbădă și nesatisfăcătoare ca apa lui de băut. Se căță la gaura de apă și se tîrî înăuntru. Sedimentul roșu se întindea pe o fîșie de vreo cinci centimetri, la capătul dinspre el.

Strigă tare, în cavitatea răsunătoare :

— O să plouă din nou.

Dovadă de identitate.

— Trebuie să măsor balta asta. Trebuie să-mi fixez o rație. Trebuie să silesc apa să vină la mine, dacă va fi nevoie. Trebuie să am apă.

O fîntînă. Să sfredelească în stîncă. Un bazin de rouă. Căptușit cu pămînt și paie. Condensare. Cultură. Inteligență.

Întinse mîna și bägă degetul înăuntru. În momentul în care mîna ajunse să se cufunde pînă la încheietura degetului, vîrful dădu de mîl și alunecă. Apoi de stîncă. Răsuflă ușurat. Mai încolo, sub fereastră, apa era mai întunecată.

„Numai un nebun ar irosi apa, tîrîndu-se înainte și secînd acest capăt, numai ca să vadă cîtă apă mai este. Eu n-am s-o fac. Am să aștept și am să înaintez tîrîș pe măsură ce apa se retrage. Și, oricum, o să plouă mai înainte."

Se duse grăbit spre haine, luă foița de staniol și sfoara și se urcă spre Pitic.

Se încruntă la Pitic și începu să-i vorbească:

„Est sau vest n-are importanță. În oricare dintre aceste direcții ar apărea convoaie, se vor

îndrepta tot spre stîncă. Dar ar putea să apară în sud, sau, mai puţin probabil, spre nord. Totuşi soarele nu străluceşte dinspre nord. Deci miza cea mai sigură este tot sudul."

Luă capul Piticului şi aşeză cu grijă piatra pe Veghe. Ingenunche şi netezi foiţa de staniol pînă cînd începu să lucească sub mîna sa. Presă bine foiţa pe capul Piticului şi o fixă cu sfoară. Aşeză capul argintiu înapoi pe Pitic, merse pînă la capătul sudic al Veghei şi privi ţintă la faţa lipsită de trăsături. Soarele ricoşa spre el de pe hîrtie. Îndoi genunchii, pînă cînd ajunse cu ochiul la nivelul foiţei şi tot mai vedea soarele distorsionat. Tîrşind picioarele merse în arc atît cît îngăduia capătul sudic al Veghei şi tot mai vedea soarele. Desprinse din nou capul argintiu al Piticului, lustrui staniolul cu ciorapii şi-l aşeză la loc. Soarele îi făcea cu ochiul. Sus pe Veghe stătea un om autentic şi unul care purta pe umeri un semnal sclipitor.

— Astăzi voi fi salvat !

Întări şi sublinie afirmaţia absurdă cu trei paşi de dans, dar se opri cu o grimasă.

— Picioarele mele !

Se aşeză sprijinindu-se de partea sudică a Piticului.

Astăzi este zi de gîndire.

— Nu m-am descurcat prea rău.

Modifică arcada peste fereastra sa printr-o încruntare.

— Ideal ar fi, bineînţeles, ca piatra să fie sferică. Atunci în orice punct al unui arc de o sută optzeci de grade ar apărea vasul, soarele va ricoşa dinspre Pitic direct asupra lui. Dacă

un vas se află sub linia orizontului, atunci scînteierea va cuprinde gabia, însoţind-o ca o mînă care ţi se aşează pe umăr ca să te reţină, stăruitoare, enervantă, pînă cînd o va observa şi cel mai neghiob dintre marinari, iar ideea va începe să-şi facă loc în mintea echipajului.

Orizontul rămînea gol.

— Trebuie să fac rost de o sferă. Poate că aş putea să găsesc una de o formă cît mai apropiată şi s-o rotunjesc cu ajutorul altei pietre. Am ajuns şi pietrar. Cine cioplea ghiulele din piatră ? Michel Angelo. Dar trebuie să caut o piatră foarte rotundă. Nici un moment de neactivitate. Întocmai ca Itma [1].

Se ridică şi coborî către mare. Cercetă atent dincolo de marginea stîncii cu midii, dar nu văzu nimic care să merite oboseala. Între el şi cele trei stînci se aflau alge verzi şi un morman de piatră. Dar le întoarse spatele. Se îndreptă în schimb spre Piscul Perspectivei. Coborî terasele de stîncă pînă la apă. Dar aici nu se afla nimic decît grămezi de alge rău mirositoare. Coborîşul îl obosise şi se opri o clipă deasupra apei, cercetînd cu privirea suprafaţa stîncii în căutare de ceva util. Aproape de obrazul său era o substanţă coralină, diafană şi trandafirie ca o glazură. Şi dintr-odată nu mai era trandafirie, ca şi cum avea mereu intenţia să se preschimbe în violet. Mîngîie cu un deget materia netedă. Culoarea aceasta era poreclită Bujorii Hangiţei şi era împroşcată în cantităţi enorme de mîna

[1] Itma = Program al radiodifuziunii engleze în timpul războiului.

nepriceputã şi neantrenatã a marinarului din vreme de rãzboi. Se presupunea cã este culoarea care fãcea ca vasul sã se confunde cu marea şi cu aerul la ora de temut a zorilor. Se aflau interminabile suprafeţe trandafirii în jurul hublourilor şi a apãrãtorilor de tun, cîmpuri întregi roze pe accesoriile laterale şi superioare ; vopseaua atîrna în preajma unghiurilor greu accesibile, curbelor funcţionale, cabinelor de locuit acordate cu zgîrcenie pe vasele trimise în Patrula de Nord ; era ca o glazurã roză, sau ca nişte formaţii de coral crescute pe o stîncã, în bãtaia apei. Îşi îndepãrtã faţa de la bordaj şi se întoarse sã urce scãrile pe punte. Se gãseau probabil hectare întregi din acest material rãspîndite pe stîncile copilãriei, în Tresellyn. Acolo era locul în care Nat o luase pe ea, o luase în ambele sensuri, recunoscãtor pentru sugestie.

Nava se clãtina puternic şi iatã-l pe Nat coborînd scara superioarã ca un Pãsãr-Lãţ-Lungilã, potrivindu-şi cu grijã extremitãţile îndepãrtate ale membrelor pentru siguranţã şi pus acum în faţa unei dileme la vederea chipului şi al chipiului. Iatã-l pe Nat salutînd, pe punctul de a-şi pierde, ca de obicei, echilibrul, dar de data aceasta susţinîndu-se cu un braţ şi douã picioare.

— Cum o duci, Nat ? Îţi place meseria ?

Zîmbet gen Nat, respectuos deşi puţin forţat. „Sã priveşti partea bunã a lucrurilor !"

— Bine, domnule.

Pãşeşte îndãrãt, neghiob nefericit !

Urcã, urcã. Sus pe covertã puţin vînt şi dupãamiaza.

— Alo ! Drumul mediu zero-nouă-zero. Acum e în zag la unu-unu-zero şi aş putea spune mers constant, nu mai cutreieră oceanul la întîmplare aşa cum ai lăsat-o. E în mîinile tale. Bătrînul e în toane rele, aşa că ia seama să nu iasă scîntei.

— Peste zece secunde trece pe zig ? M-am lămurit.

— Ne vedem la cart.

— Cincisprezece grade babord. Cîrma zero. Ţine-o aşa !

Aruncă iute o privire spre convoiul de vase şi apoi îndărăt. Nat era tot acolo, stînd incomod pe locul său obişnuit, cu picioarele larg desfăcute, cu faţa sprijinită în mîini. Coverta cauciucată se înclina sub el, îşi relua poziţia şi el se legăna pe balustradă. Fereastra luminoasă care privea în jos spre el se apleca pieziş, cu un rînjet deghizat în surîs.

Doamne, cum te urăsc ! Aş fi în stare să te mănînc ! Pentru că i-ai pătruns misterul, ai obţinut dreptul să-ţi bagi mîna în haina ei ieftină de tweed ; pentru că împreună aţi creat un loc în care eu nu pot pătrunde; pentru că în nevinovăţia ta stupidă ai obţinut ceva ce eu trebuie să obţin ca să nu-mi pierd minţile.

Constată apoi că mai are şi alte motive de furie împotriva lui Nathaniel, nu din cauza lui Mary, nu pentru că dăduse peste ea aşa cum s-ar fi împiedicat de un colac de punte, ci pentru că îndrăznea să şadă astfel, legănîndu-se odată cu marea, susţinut doar de o aţă, atît de aproape de sfîrşitul care ar fi fost dureros şi tot-

odată liniştitor, ca atunci cînd se sparge un abces.

— Doamne !

Wildebeeste se întorsese de cîteva secunde.

— Tribord treizeci de grade. Jumătate viteză. Înainte !

În punctul apex, pe ecranul distrugătorului, o lumină arunca săgeţi dezordonate.

— Cîrma zero. Ţine-o aşa ! Încet înainte.

De pe scară se auzi un tropăit. Căpitanul se răsti la el :

— Ce dracu ţi-a trăsnit prin cap ?

Grăbit şi calm.

— Mi s-a părut că văd urme de vas naufragiat la prova tribord, domnule. Dar nu puteam fi sigur. Aşa că am păstrat direcţia şi viteza pînă la degajarea drumului.

Căpitanul se opri cu o mînă pe ecranul punţii şi coborî vocea.

— Ce fel de urme de naufragiu ?

— Grinzi de cherestea, domnule, plutind aproape de suprafaţă.

— Hei ! Cartul la tribord !

— Da, domnule.

— Ai văzut urme de naufragiu ?

— Nu, domnule.

— ...S-ar putea să mă fi înşelat, domnule, dar am crezut că e mai bine să fiu prevăzător.

Cpitanul se vîrîse în el, obraz lîngă obraz, astfel că, aducîndu-şi aminte, se încleştă mai strîns de stîncă. Faţa căpitanului era mare, palidă şi brăzdată. Ochii roşii de nesomn. Examină o clipă ceea ce era expus în fereastră. Cele

două nasuri umbrite, de o parte și de alta a ferestrei, percepură un miros slab, dulceag. Apoi fața se schimbă, nu în mod dramatic, nu înregistrînd un fapt sau dîndu-l la iveală, ci o schimbare gen Nat, venită din interior. Sub paloare și sub cutele umede, în colțurile gurii și ale ochilor, apăru o ușoară modificare musculară, de tensiune complicată, pînă ce pe față se întipări o expresie nouă de insultă fățișă, prototipul disprețului și al neîncrederii.

Gura se deschise.

— Dă-i înainte !

Prea uluit ca să mai dea un răspuns, sau să mai salute, urmări fața care se întorcea purtînd în jos pe scară expresia de înțelegere și dispreț. Înflăcărare și patimă.

— Un semnal, domnule, de la căpitanul D. „Încotro te îndrepți, frumușica mea ?

Omul de la semnalizator, cu fața impasibilă. Înflăcărare și patimă.

— Transmite-l căpitanului.

— Da, bine, domnule.

Se reîntoarse la habitaclu.

— Cincisprezece grade babord. Cîrma zero. Ține-o așa.

Privind pe sub braț îl văzu pe Nathaniel trecînd prin centrul viratorului de pe puntea superioară. Văzut astfel, părea un liliac atîrnat cu capul în jos de bolta unei peșteri. Nat trecu mai departe, în mers clătinat, pînă cînd dispăru după linia de întrerupere a teugei.

Se trezi înjurînd un Nat invizibil. Îl înjura pentru Mary, pentru disprețul de pe fața bătrî-

nului Suge Gin. Privind peste habitaclu, în această lume răsturnată, centrul se văzu asaltat de o furtună de emoţii acide, întunecate şi crude. Printre ele se afla o disperată uimire că cineva atît de bun ca Nat, iubit fără voie pentru chipul său ce reflecta trăiri interioare, pentru seriozitatea atenţiei lui, pentru iubirea pe care o dăruia fără premeditare, putea totuşi să fie urît cu atîta înverşunare, de parcă ar fi fost unicul duşman. Uimirea că iubirea şi ura se contopiseră într-un singur tot, o singură emoţie. Sau poate că puteau fi separate. Ura era ceea ce a fost dintotdeauna, un acid, un venin coroziv, care poate fi suportat numai cînd cel care urăşte este puternic.

— Eu ştiu să urăsc.

Aruncă repede o privire la contorul de observaţie de pe punte, la *Wildebeeste* şi dădu ordin pentru schimbarea direcţiei.

Dar iubirea ? Iubirea pe care i-o purta lui Nat ? Era această amărăciune dizolvată în ură, astfel încît soluţia rezultată avea un efect ucigător care îţi afecta pieptul şi măruntaiele.

Mormăi peste habitaclu :

— Dacă aş fi jucăria aceea de sticlă cu care aveam obiceiul să mă joc, aş putea pluti într-o sticlă de acid. Atunci nimic nu m-ar mai putea atinge.

Zag.

„Asta e ! De cînd am întîlnit-o, şi de cînd ea a spart tiparul ordonat al vieţii mele, neluînd în seamă nici o lege a vieţii, confruntîndu-mă cu problema de nerezolvat, insuportabilă, a

existenței ei, acidul a început să-mi macine măruntaiele. Nu o pot nici măcar ucide, căci aceasta ar fi victoria ei finală asupra mea. Și totuși, cît timp e în viață, acidul va continua să lucreze. Ea este acolo. Cu trupul ei, și nici măcar nu-i un trup atrăgător. Cu mintea ei mediocră. Obsesie. Nu iubire. Sau dacă este iubire, alcătuită nebunește din pizma față de însăși existența ei. *Odi et amo*[1]. Ca acel lucru pe care am încercat să-l scriu."

Draperii din dantelă, cu falduri frumos aranjate, cădeau de fiecare parte a mesei improvizate, din stejar, decorată cu ferigi prăfuite. Masa rotundă din mijlocul salonului aproape nefolosit, mirosind a ceară de lustruit; într-o zi ar putea susține un catafalc, dar pînă atunci, nimic. Privi de jur împrejur la ornamente și la pluș, luă o gură din aerul prins în cursă de partea aceasta a ferestrei, mirosind a vechi, a ceară de lustruit și a vinul cel mai ordinar. Camera se potrivea cu ea. Îi venea pe măsură. Erau identice din toate punctele de vedere cu excepția maniilor.

Privi în jos la hîrtia de scris pe care o ținea pe genunchi.

Zig.

Dar asta nu era decît o parte. Iar acidul continua să-l roadă. Cine ar fi visat vreodată că el o să se îndrăgostească, sau că o să fie prins în cursă, de un salon pe două picioare.

Începu să umble de sus în jos pe punte.

[1] Urăsc și iubesc (lat.).

„Cît timp ea trăiește, acidul atacă. Nu există nimic care să-l poată opri. Și dacă aș ucide-o ar fi și mai rău."

Se opri. Privi îndărăt de-a lungul punții spre dunetă și spre balustrada pustie din tribord.

— Doamne ! Douăzeci de grade tribord.

Există un sens în care ea, sau mai bine zis șuvoiul acid, putea fi zăgăzuit. Puteai, printre altele, să nu transmiți mesajul subofițerului Roberts, dar asta s-ar fi încadrat în sistemul general. Dar dacă ai forța puțin împrejurările, nu în sensul de a strînge pe cineva de gît sau a trage în cineva un foc de armă, doar dacă le-ai dirija ușor spre drumul pe care să-l apuce. Nefiind decît o sugestie dată circumstanțelor, n-ar putea fi considerată ceea ce un moralist sever ar putea numi o...

„Și, dealtfel, cui îi pasă ? !"

Asta înseamnă să te năpustești cu spada în draperie, cu o vagă speranță de succes.

„S-ar putea ca el să nu se mai așeze niciodată acolo."

Atunci ofițerul de cart, în exercițiul funcțiunii, dă o comandă la cîrmă pentru a evita resturi plutitoare, sau o mină deviată și nimeni nu are nimic de pierdut.

„Dar dacă o să se așeze din nou acolo ?"

Corozivul îl inunda. O voce striga în pieptul lui... Nu vreau să moară ! Amărăciunea și ura mușcau adînc, continuau să muște. Strigă tare cu vocea lui proprie :

— Nu înțelege nimeni ce simt ?

Marinarii de veghe își schimbaseră pozițiile. Se încruntă la ei și simți sîngele urcîndu-i-se din nou în obraji. Vocea răsună sălbatică.

— Înapoi la posturile voastre !

Se rezemă de habitaclu și simți cum îi tremură tot trupul.

„Alerg după... un soi de liniște."

Hangiță îmbujorată, cu păr prea aspru, chiar pentru o hangiță. Privi spre colții de stîncă.

„Un soi de liniște".

Formații de coral.

Scuturâ capul, ca și cum ar fi scuturat apă din păr.

— Am venit jos, aici, pentru ceva.

Dar nu era nimic, doar alge, stîncă și apă.

Urcă din nou la Leul Roșu, adună cîteva din midiile neconsumate dimineață și privind în sus, pe Strada Mare, se duse la Veghe. Se așeză la sudul Piticului, care făcea cu ochiul, și desfăcu midiile cu briceagul, mînca făcînd pauze lungi după fiecare înghițitură. Cînd termină și ultima, se întinse pe spate.

— Drace !

Nu erau deosebite de midiile de ieri, dar aveau gust alterat.

— Poate că le-am lăsat prea mult la soare ?

Și doar stăteau cu orele la soare, între flux și reflux !

— De cîte zile sînt aici ?

Se gîndi cu înfrigurare, apoi scrijeli cu briceagul trei linii în stîncă.

— Nu trebuie să las să-mi scape nimic din ceea ce mi-ar consolida personalitatea. Trebuie să iau hotărîri şi să le duc la îndeplinire. I-am pus Piticului un cap argintiu. Am hotărît să nu mă las ispitit să zgîndăresc fără rost groapa cu apă. Cît de departe este orizontul ? Cinci mile ? Aş putea zări o gabie de navă la zece mile distanţă. Pot să fac prezenţa mea cunoscută într-un cerc cu un diametru de douăzeci de mile. Nu-i rău deloc ! Atlanticul în punctul acesta este lat de vreo două mii de mile. Douăzeci intră în două mii de o sută de ori.

Îngenunche şi măsură o linie lungă de un sfert de metru, după aprecierea lui.

— Asta ar fi a suta parte, un sfert de centimetru.

Aşeză lama briceagului pe linie la vreo cinci centimetri de capăt şi roti încet mînerul, pînă ce vîrful lăsă un semn alb în stînca cenuşie. Se dădu înapoi şi privi diagrama.

— O navă serioasă m-ar putea zări de la cincisprezece mile. Puse din nou vîrful briceagului în punctul însemnat şi-l lărgi. Făcu o pauză, apoi continuă să scrijelească pînă ce semnul ajunse de mărimea unei monede mai mărişoare. Întinse piciorul şi, cu ciorapul de cizmă, frecă semnul făcîndu-l să devină cenuşiu şi să arate de parcă ar fi fost acolo de la începuturile stîncii.

— Am să fiu salvat astăzi.

Se ridică şi examină faţa argintie. Trase linii imaginare de la soare la piatră şi le săltă dintr-o parte în alta a orizontului. Se apropie de pitic şi privi în jos, să vadă dacă faţa argintie

îi reflectă chipul. Lumina soarelui îi sări în ochi. Se smuci în sus.

— Aviaţia ! Netotule ! Nătîngule ! Se trimit avioane peste ocean şi locul acesta se foloseşte probabil pentru a verifica direcţia. Şi aviaţia de coastă, în căutare de submarine germane !

Puse mîinile pîlnie la ochi şi se roti încet, privind spre cer. Aerul era de un albastru intens, întrerupt doar de soarele atîrnat deasupra mării de amiază. Cu mîinile depărtate de corp începu să umble grăbit în sus şi în jos.

„ Zi de gîndire."

Piticul era bun pentru vapoare... le apărea în faţă o siluetă. Ar putea să vadă Piticul, sau scînteierea capului. Dar pentru cei din avion Piticul, contopit cu stînca, era invizibil, iar strălucirea staniolului putea fi doar un cristal de cuarţ rătăcit. Pe stîncă nu era nimic care să-ţi reţină privirea. Avioanele ar putea descrie cercuri la înălţimea de o milă, două. De sus, stînca ar apărea ca un mic petec cenuşiu care atrage privirea doar din cauza valurilor ce se spărgeau de stînci şi se pierdeau, în cerc, în ocean.

Privi iute şi disperat în sus şi apoi spre apă.

Un model.

Oamenii creează modele şi le suprapun naturii. De la o mie de metri, stînca apare ca o pietricică. Dar să presupunem că pietricica ar fi vărgată ? Privi spre şanţuri. Pietricica era gata vărgată. Fîşiile proeminente ar apărea cenuşii, cu linii mai întunecate de şanţ între ele.

Îşi prinse capul între mîini.

Pătrăţele. Dungi. Cuvinte. S.O.S.

— Nu pot să renunț la haine. Fără ele aș muri de frig. Și chiar dacă le-aș întinde, nu ar fi vizibile nici măcar cît acest guano.

Printre palme privi în jos spre Strada Mare.

— Trebuie potrivit pe ici pe colo. Să fie totul neted. Tăiat un S.O.S. uriaș, umbrit.

Lăsă să-i cadă mîinile, cu un zîmbet amar.

— Nu fi copil !

Se ghemui din nou jos și cercetă pe rînd materialul care îi stătea la îndemînă. Stofă. Bucățele de hîrtie. O centură de salvare de gumă.

Iarbă de mare.

Făcu o pauză, ridică brațele și strigă triumfător :

— Iarbă de mare !

8

ERAU TONE de alge agățate de jur împrejurul stîncii, plutind sau stînd încolăcite sub apă, lîngă Piscul Perspectivei.

— Oamenii creează modele.

Alge, pentru a impune naturii un model nefiresc, un model care să țipe spre orice observator rațional : „Privește ! Asta înseamnă gîndire. Aici este un om !"

„Cel mai potrivit ar fi să trag o singură linie neîndoielnică desenată perpendicular pe șanțuri și formată din îngrămădiri atît de înalte, încît

efectul să nu fie doar o schimbare de culoare, ci să arunce chiar o umbră proprie. Trebuie să o fac lată de cel puțin un metru și dreaptă ca o linie geometrică. Mai tîrziu am să umplu unul dintre șanțuri și am să transform linia în cruce. Atunci stînca ar deveni o prescură caldă !"

Privind în jos spre cele trei stînci, plănui să coboare linia de-a latul șanțurilor, mai mult sau mai puțin paralelă cu Strada Mare. Linia va porni de la Leul Roșu și va ajunge sus la Pitic.

Porni iute în jos, pe Strada Mare. Acum că își găsise o treabă cu rost, mormăia fără să știe de ce.

— Mai repede ! Mai repede !

Apoi urechile începură să i se umple de bîzîitul fantomă al avioanelor. Tot privind în sus, căzu odată și se tăie. Numai după ce se apucase să tragă algea deasă de lîngă Piscul Hranei, făcu o pauză.

— Nu fi nebun ! Ia-o mai încet. N-are rost să privești în sus, deoarece nu poți face nimic ca să atragi atenția. Doar un cretin ar tot juca, fluturîndu-și cămașa, în speranța că trece un avion la cinci mile înălțime.

Își plecă pe spate capul cît putu și cercetă cerul, dar nu zări nimic în afară de albastru și de soare. Își ținu respirația și ascultă, dar nu auzi nimic decît vuietul interior, confuz, al propriei sale vieți ; nimic în exterior, decît clipocitul și gîlgîitul apei. Își îndreptă ceafa și rămase acolo gîndind. Se întoarse la crevasă. Se dezbrăcă la piele și își întinse hainele la soare. Aranjă cu grijă fiecare lucru pe o latură a viitoarei linii de alge. Se întoarse la Leul Roșu și

privi în jos la spațiul care îl despărțea de cele trei stînci. Se răsuci și se lăsă în jos peste marginea de piatră. Apa era mai rece decît și-o aducea aminte, mai rece decît apa dulce pe care o avea de băut. Scrîșni din dinți și se împinse în jos. În dreptul genunchilor stînca era atît de tăioasă, încît i se redeschiseră rănile din prima zi. Mijlocul lui era rezemat de stîncă, între coate ; gemea. Nu putea atinge fundul, iar algele care îi îmbrățișau pulpele erau și mai reci decît apa. Răceala îl presa, așa cum se întîmplase și în largul mării și, odată cu amintirea, îl cuprinse panica. Scoase un țipăt ascuțit, disperat, se desprinse de stîncă, împingîndu-se, și căzu. Apa îl cuprinse cu o mînă înghețată. Deschise ochii. Iarba de mare se agita în dreptul lui. Îi despicase suprafața cu capul lui, și se aruncă înnebunit înapoi pe stîncă. Se agăță de ea tremurînd.

— Ține-te bine !

Sub alge era ceva alb. Se împinse înainte și lăsă piciorul să se cufunde. Dedesubtul algelor, prinși între stînca lui și celelalte trei, se aflau bolovani, probabil de cuarț, îngrămădiți și ascunși. Rămase ghemuit în apă, susținîndu-se în parte prin mișcările de înot ale brațelor, în timp ce cu picioarele pipăia în jurul său. Reuși să-și găsească puncte de sprijin și se ridică în picioare. Apa îi ajungea pînă la piept și algele trăgeau de el. Inspiră adînc și se scufundă. Apucă de alge și încercă să smulgă un smoc, dar erau foarte rezistente. Cînd fu nevoit să iasă din nou la suprafață, abia dacă adunase cît să țină într-o mînă. Începu s-o smulgă fără să se mai cu-

funde, adunînd ce mai rămăsese din recoltă. Uneori, pe cînd smulgea așa, dădea de cîte un colț de piatră de care se ciocnea ușor și trebuia să facă mișcări de readaptare, încetinite de apă. Arunca algele sus, iar ele rămîneau atîrnate peste marginea stîncii, picurînd.

Dintr-odată, ierburile de sub picioare zvîcniră și ceva îi atinse în treacăt degetele. O unduire rapidă și dezordonată străbătu stratul de alge, apoi încetă.

Apa bolborosi.

— Crab. Homar !

Se căță în genunchi pînă la Leul Roșu și se culcă alături de alge pînă cînd inima i se domoli.

— Îl urăsc !

Se tîrî spre marginea stîncii și privi în jos. Dintr-odată, de parcă ar fi fost o plăsmuire a ochiului său, zări homarul printre alge, de o formă diferită, ca de balaur, și de o culoare diferită. Înghenunche privind în jos hipnotizat, în timp ce viermii urii îi lunecau pe piele.

— Fiară ! Fiară spurcată !

Luă o cochilie și o aruncă în apă cu toată puterea. Odată cu plescăitul, homarul se strînse ca un pumn și dispăru.

— O să-mi ia al dracului de mult timp construcția liniei de alge.

Se scutură de viermii de pe piele. Se aplecă peste Piscul Perspectivei. Pe o distanță de peste un metru, fundul era acoperit de un așternut de alge agățate în fîșii. La suprafața apei, ierburile pluteau astfel încît marea părea solidă.

— Apă scăzută.

Urcă în lungul stîncii și începu să tragă de alge, dar nu se lăsau desprinse. Rădăcinile se agățau de piatră cu niște ventuze mai greu de scos decît moluștele și midiile. Unele ierburi formau tufișuri mari care se terminau în pungi încrețite, pline cu gelatină. Altele erau săbii lungi, dar cu suprafața și colțurile canelate și ondulate. Restul era ca o piele netedă, cafenie, ca un maldăr de centiroane, suficiente pentru toți ofițerii din lume. Sub iarma de mare, stînca era îmblănită cu excrescențe colorate sau dure și împodobite cu un material care amintea de aluatul necopt. Mai erau și Bujorii Hangiței. Și bule mici, picățele și stropi.

Cu o mînă trăgea de cîte o tufă de alge, în timp ce cu cealaltă se ținea de stîncă. Înjură și se cățără înapoi pe stîncă, urcă pe Strada Mare pînă la Veghe și rămase privind marea și cerul.

Își reveni cu o tresărire.

— Nu pierde timpul. Grăbește-te !

Se duse la crevasă, își atîrnă briceagul în jurul gîtului și își luă centura. Deșurubă gura tubului, lăsă aerul să iasă și coborî de pe stîncă. Atîrnă centura de braț și se porni cu cuțitul împotriva rădăcinilor de alge. Nu erau numai dure ca gresia, ci și lunecoase. Trebuia să găsească un anumit unghi și să se apropie într-un mod foarte chibzuit ca să poată înfige în ele lama cuțitului. Purta algele pe umăr ca pe niște lemne de foc. Ținea centura între dinți și trăgea smocurile de alge între centură și bandă. Își schimbă poziția, susținîndu-se cu brațul stîng și culegînd cu dreptul. Pe umărul său algele formau un

snop mare ce cădea în falduri lungi, cafenii, pînă mai jos de genunchi.

Urcă la Leul Roşu şi aruncă jos iarba de mare. Privită de la cîţiva metri arăta ca un petic mic. Aranjă fîşiile în lung, conturînd linia dreaptă care avea să întrerupă şanţurile. În şanţuri, ierburile nu aveau pe ce să se aşeze.

— Trebuie să umplu şanţurile pînă la nivelul pereţilor, acolo unde le traversează algele.

După ce folosise toată iarba, linia era trasată de la Leul Roşu pînă la Veghe. Era lată în medie de cinci centimetri.

Se reîntoarse la Piscul Perspectivei şi mai adună alge. Se ghemui lîngă Leul Roşu cu fruntea încreţită. Închise un ochi şi contemplă opera. Linia abia se deslueşea. Coborî din nou la ţărm.

Auzi un plescăit brusc în apă, lîngă cea mai îndepărtată dintre cele trei stînci. Sări în sus şi se întoarse. Nimic. Nici spumă, doar o mică adîncitură întrerupea desenul undelor.

— Ar trebui să prind peşte !

Culese o altă încărcătură de alge. Pungile gelatinoase plesneau dacă le apăsa. Duse una dintre ele la gură, dar nu avea nici un gust. Transportă o altă încărcătură la Leul Roşu şi încă una. Îngrămădi iarba în primul şanţ, dar nu izbuti să-l umple pînă la vîrf.

Se ridică în picioare ca să privească în jos, la ierburile roşii şi cafenii şi se simţi dintr-odată cuprins de nepăsare.

— Douăsprezece încărcături. Douăzeci. Apoi linia va trebui îngroşată şi apoi...

Inteligenţa vede atît de bine ce este de făcut şi poate preţui dinainte eforturile.

— Am să mă odihnesc un timp.

Se duse lîngă Pitic şi se aşeză sub cerul pustiu. Iarba de mare se întindea de-a lungul stîncii, ca o cărare.

— Mai greu ca niciodată în viaţa mea. Pentru azi sînt la capătul puterilor.

Îşi puse capul pe genunchi şi mormăi spre duhul unei diagrame... o linie cu o picătură cenuşie pe ea.

— N-am mai avut scaun de cînd am fost torpilaţi.

Şezu nemişcat şi medită la măruntaiele sale. Deodată se uită în sus. Văzu cum soarele care era spre chindie făcea ca o parte a orizontului să apară deosebit de clară şi de apropiată. Micşorîndu-şi ochii, i se păru că vede chiar şi contorsiunile neînsemnate pe care le formau valurile în curba perfectă a lumii.

Un punct alb se afla între soare şi Stînca de Siguranţă. Uitîndu-se atent, constată că punctul era un pescăruş care se lăsa dus de valuri. Brusc, avu viziunea pescăruşului înălţîndu-se şi zburînd spre răsărit, dincolo de umărul mării. Mîine dimineaţă ar putea să plutească peste formele ca de stoguri şi scuturi ale insulelor Hebride. Sau să se ţină după un plug pe vreo colină irlandeză. Ca o intensă experienţă care întrerupse după amiaza luminoasă, văzu plugarul cu şapca lui de postav izgonind pasărea cîrîitoare.

— Pleacă de aici şi ia ghinionul cu tine !

Dar pasărea nu voia să se aşeze pe piatra de hotar, să deschidă ciocul şi, ca în basme, să vorbească. Chiar dacă ar fi fost mai mult decît o maşină zburătoare, tot nu ar fi putut duce ves-

tea despre omul acoperit de cicatrice care stătea pe o stîncă în mijlocul oceanului. Se ridică şi începu să păşească în sus şi în jos pe lîngă Veghe. Desprinse gîndul şi îl examină.

„S-ar putea să nu plec niciodată de pe stînca aceasta."

Vorbirea înseamnă identitate.

— Nu eşti decît o maşină. Te cunosc eu, umiditate, duritate, mişcare. Nu ai milă dar nu ai nici inteligenţă. Eu te pot înşela. Tot ce am de făcut este să rezist. Să suflu aerul acesta în propriul meu furnal. Să omor şi să mănînc. Nu-i nimic de...

Se opri pentru o clipă şi urmări pescăruşul planînd mai aproape, dar nu atît de aproape încît să se poată vedea reptila ascunsă sub penele albe.

— Nu există nimic de care să te temi.

Pescăruşul era purtat de flux. Fără îndoială, fluxul acţiona şi aici, în mijlocul Atlanticului, un val imens care mătura lumea. Atît de mare, încît scotea limbi care deveneau curenţi uriaşi ce purtau apa în curbe lungi, de zece mii de mile. Exista deci un curent care trecea pe lîngă această stîncă înălţîndu-se, oprindu-se, schimbînd direcţia şi curgînd din nou înapoi, veşnic şi fără rost. Curentul ar continua în felul acesta chiar dacă viaţa ar fi jupuită de pe pielea lumii, ca floarea de pe o viţă de vie. Stînca sta nemişcată, iar fluxul o lovea şi trecea mai departe.

Urmări pescăruşul apropiindu-se, plutind, de Piscul Perspectivei. Îşi curăţi penele şi bătu din aripi ca o raţă într-un eleşteu.

Se întoarse brusc şi coborî iute spre Piscul Perspectivei. Jumătate din algele agăţătoare erau acoperite.

Mîine.

— Sînt istovit. Nu trebuie să exagerez.

Sînt multe de făcut pe o stîncă. Nici un moment de plictiseală.

Reflectă la midii cu un dezgust categoric şi îşi mută în schimb gîndul la pungile cu gelatină de pe iarba de mare. Avea un sentiment vag că îi vorbea stomacul. Nu-i plăceau midiile. Cît despre anemonele de mare, numai la gîndul lor stomacul i se contractă şi trimise un gust rău în gură.

— Extenuare. Expunere. Insolaţie, poate. Nu trebuie să exagerez.

Îşi zise din nou, cu seriozitate, că aceasta este ziua în care urma să fie salvat, dar nu-şi mai putea regăsi convingerea.

— Îmbracă-te !

Îşi puse hainele, se învîrti în jurul Piticului, apoi se aşeză din nou.

„Aş vrea să mă culc. Dar nu trebuie să o fac cîtă vreme mai este lumină. S-ar putea ca vasul să vină aproape, ca să arunce o privire, să-şi sune sirena şi iar să plece, nevăzînd pe nimeni. Dar n-am gîndit în zadar astăzi. Mîine trebuie să termin cu iarba de mare. S-ar putea ca vasul să fie chiar dincolo de orizont. Sau atît de sus încît nu-l pot vedea. Trebuie să aştept.

Se îngrămădi la pămînt, lîngă Pitic şi aşteptă. Dar timpul are resurse infinite şi ceea ce păruse la început un scop, deveni ceva sumbru, nesfîrşit şi fără speranţe. Începu să-şi scotocească

gîndurile în căutarea speranței, dar căldura dispăruse și, dacă mai găsea ceva, nu era decît o fantomă intelectuală și anemică.

Mormăi :

— Am să fiu salvat. Am să fiu salvat.

Într-un tîrziu, la atîta timp de cînd stătea acolo încît uitase gîndurile ce îi trecuseră prin minte, își înălță bărbia și văzu că soarele se cufundă. Se ridică greoi, se duse la groapa cu apă și bău. Pata de roșu din jurul marginii mai apropiate se îngroșase.

Făcu să răsune ecoul.

— Trebuie să fac ceva pentru apă.

Se îmbrăcă de culcare și își înfășură picioarele în puloverul cenușiu. Îl puse ca pe un izolator între picioare și stîncă, asemeni covoarelor ostenite dintr-o catedrală. Era o senzație specială pe care picioarele nu o aflau nicăieri mai ales de cînd purtau acei pantofi medievali, ridicoli, rod al fanteziei lui Michel Angelo care erau aproape fără talpă. Mai era și acustica proastă... uah, uah, uah și apoi un scîncet ascuțit făcînd să răsune bolta cilindrică adăugîndu-se la fiecare cuvînt rostit, ca și cum ar fi dat un mic impuls periodic unei pendule.

— Nu te aud, bătrîne... nici o iotă. Zi-i mai tare. Dă-i drumul. Tot nu te aud...

— Mai ce ? Mai rar ?

— Nu mai rar, fir-ar să fie, dă-i drumul mai tare ! Destul pentru astăzi, copii. Așteaptă puțin, Chris. Uite ce, George, Chris n-o scoate deloc la capăt aici.

— Dă-i puţin răgaz, bătrîne. Nu prea e genul tău, Chris, nu-i aşa ?

— Am să mă descurc eu, George.

— O să fie mai bun în celălalt rol, bătrîne. Ai văzut lista de roluri, Chris ? Joci două roluri în aceeaşi piesă, dar desigur...

— Helen nu mi-a spus niciodată...

— Ce amestec are Helen aici ?

— Nu mi-a spus niciodată...

— Distribuţia mi-o fac eu, băiete.

— Bineînţeles, Pete, e firesc.

— Aşa că joci pe unul din păstori şi pe unul din cele şapte păcate capitale. Ce părere ai, George ? Chris pentru unul dintre cele şapte păcate capitale ?

— Desigur, bătrîne, o, desigur !

— Şi totuşi, Pete, cred că după cît am muncit pentru tine, n-ar trebui să mi se ceară să...

— Două roluri băiete ? Dar asta facem cu toţii ! Eu însumi joc două roluri. Deci e nevoie de tine pentru cele şapte păcate, Chris.

— Care dintre ele, Pete ?

— Poţi să-ţi alegi, băiete. Ce zici, George ? Se cuvine să-l lăsăm pe drăguţul ăsta de Chris să-şi aleagă păcatul preferat ?

— Desigur, bătrîne, desigur.

— Prue lucrează la ele în criptă, vino să vezi, Chris...

— Credeam că nu mai am nimic pînă la spectacolul de seară...

— Hai vino, Chris. Spectacolul trebuie să meargă înainte. Ei, George, n-ai vrea să vezi ce mască crede Chris că i se potriveşte ?

— Da... bine. Da, Pete. Vreau. Ia-o înainte Chris.

— Nu cred că eu...

— Ia-o înainte, Chris.

— Curioasă senzație pentru picioare, George, covorul ăsta pus pe piatră. Gros și scump. Abia dacă permite simțurilor să perceapă materialul de bază de sub el. Iată-le, Chris, toate în șir. Ce părere ai ?

— Cum vrei tu, bătrîne.

— Ce crezi despre Trufie, George ? Ar putea să o joace fără mască, doar cu un machiaj stilizat, nu-i așa ?

— Uite ce, Pete, dacă tot trebuie să joc în două roluri, aș prefera să nu...

— Răutatea, George ?

— Invidia, Pete ?

— N-aș avea nimic împotriva Trîndăviei, Pete.

— Trîndăvia, nu. Vrei s-o întrebăm pe Helen, Chris ? Eu prețuiesc părerile soției mele.

— Las-o baltă, Pete.

— Ce ai zice de-un pic de Desfrînare ?

— Pete, termină !

— Nu lua în seamă ce spun, Chris, băiete. Nu prea sînt în apele mele, asta-i tot. Și acum, doamnelor și domnilor, iată opera, garantat nouă și nefolosită. Oferă cineva ceva ? O ia domnul acesta delicat cu părul și profilul ondulat ! Adjudecat ! Adjudecat !...

— Ce vrea să fie asta ?

— Scumpule, ești tu însuți. Nu-i așa, George?

— Desigur, bătrîne, desigur.

— Faceţi cunoştinţă ! Chris, Lăcomia. Lăcomia, Chris.

— Dacă îţi face plăcere, Pete.

— Trebuie să vă cunoaşteţi mai bine. Ticălosul ăsta fardat caută să pună mîna pe orice. Nu hrană, Chris. Asta-i mult prea simplu. Ia rolul cel mai bun, locul cel mai bun, banii cei mai mulţi, critica cea mai bună, femeia cea mai bună. S-a născut cu gura şi cu pantalonii deschişi şi cu mîinile întinse, gata să apuce. Este un caz cosmic, nemernicul care păstrează banii şi mănîncă chifla altuia. Nu-i adevărat, George ?

— Linişteşte-te, Pete. Vino aici şi aşază-te puţin.

— Ei Lăcomie, crezi că-l poţi juca pe Martin?

— Isprăveşte, Pete. Nu vorbeşte serios, Chris. E puţin nervos. Puţin surescitat, nu-i aşa, Pete ?

— Asta-i totul. Da. Desigur. Asta-i totul.

„N-am avut scaun de o săptămînă."

Întunericul se aduna în jurul lui ca şi pescăruşii. Unul se aşeză pe Pitic, dar capul de argint se clătina făcînd să-i piară glasul şi să se depărteze în zbor. Coborî la crevasă, umflă centura, legă benzile şi o puse sub cap. Îşi băgă mîinile înăuntru. Îşi simţea însă capul lipsit de apărare, deşi purta scufia, aşa că se tîrî afară şi îşi aduse pălăria de la Leul Roşu. Reluă operaţia de a se introduce.

— Doamne dumnezeule !

Se aburcă din nou afară.

— Unde naiba mi-e mantaua de ploaie ?

Porni să se caţăre pe stînci. La Leul Roşu, la groapa cu apă şi la Piscul Perspectivei.

— Nu poate fi lîngă Pitic, doar niciodată...

Orbecăi prin şanţuri. Ierburi rău mirositoare, vîscoase. O fi rămas sub ele ?

Îşi găsi haina acolo unde o lăsase, lîngă Pitic. Era stropită cu alb. O îmbrăcă peste scurtă şi se vîrî din nou în culcuş.

„Iată despre ce nu ţi se poate vorbi niciodată, nu ţi se dă cea mai vagă idee. Nu primejdia sau greutăţile, ci stupidităţile astea meschine, repetările afurisite, zile pierdute într-un du-te vino confuz de greşeli mărunte pe care nici nu le-ai observa dacă ai fi la lucru, sau dacă ai putea da o fugă la Leul Roşu sau ţi-ai vedea iubita... Unde mi-e cuţitul ? O, drace !“

Cuţitul era totuşi acolo, lunecase dedesubt şi-l împungea ca o piatră sub coasta stîngă. Îl scoase afară şi înjură.

„Ar fi bine să mă îndeletnicesc acum cu gînditul. A fost o greşeală s-o fac în timpul în care aş fi putut lucra. Dacă, dimpotrivă, mă gîndeam de noaptea trecută, aş fi putut aborda ziua în mod metodic, ducînd totul la bun sfîrşit.

Deci care sînt problemele ? Mai întîi trebuie să termin linia de alge. Apoi trebuie să găsesc un loc pentru haine, ca să nu mai intru în panică. Cel mai bine ar fi să le păstrez aici, ca să nu le mai rătăcesc. Doi. Nu, trei. Hainele erau punctul doi. Mai întîi hainele în crevasă, apoi alte alge, pînă termin linia. Trei, apa. Nu pot să sap ca să ajung la ea. Trebuie să o captez atunci cînd vine. Să-mi aleg un şanţ mai jos de stratul de guano şi mai sus de linia pînă unde ajung stropii. Să fac un bazin de captare.“

Își suci maxilarul inferior într-o parte. Barba țepoasă, culcată pe boneta de lînă, îl stingherea rău. Avea o ușoară senzație de furnicătură, un frison pe brațe și pe picioare, unde îl arsese soarele. Denivelările stîncii îl supărau din nou.

„Curînd o să plouă. Atunci o să am prea multă apă. Ce-am să mă fac cu crăpătura asta? Nu trebuie să-mi ud hainele. Trebuie să instalez un cort. Mîine poate am să fiu salvat.

Își aminti cum încă de dimineață fusese sigur că va fi salvat și la acest gînd i se strînse fără voie inima, ca și cum cineva și-ar fi călcat o făgăduială jurată. Stătea întins pe spate, privind în sus spre stele și întrebîndu-se unde ar putea găsi o bucată de lemn în care să bată. Dar nu era urmă de lemn pe stîncă, nici măcar un capăt de creion. Nici sare ca s-o arunce peste umărul stîng. Poate o împroșcătură de apă de mare ar avea același efect.

Își împinse mîna în jos, spre coapsa dreaptă. Vechea lui cicatrice fusese și ea probabil bătută de soare, căci simțea locul proeminent arzînd ușor... nu era o senzație neplăcută, dar îți reținea atenția. De cîte ori făcea o grimasă, țepii culcați pe scufie scoteau un hîrșîit.

„Să ascut cuțitul în așa fel încît să mă pot bărbieri. Cinci. Să fac mîine dimineață ceva împotriva constipației."

Arsurile de soare înțepau.

„Sufăr în urma unei reacții normale. Am trecut prin chinurile iadului în mare și în pîlnie și pe urmă am fost atît de fericit să mă văd teafăr, încît am sărit peste cal. Urmează o recă-

dere. Trebuie să dorm, să stau liniştit şi să mă muncesc să adorm."

Arsura continua să-l furnice, barba zgîria şi hîrşîia, iar denivelările stîncii aprindeau focurile lor domoale, înăbuşite. Dăinuiau acolo ca şi marea, chiar cînd conştiinţa suferea vreo modificare, ele persistau insistente. Deveneau un peisaj incandescent, deveneau un univers, iar el oscila între momente de suspensie în spaţiu, în care le observa, şi altele în care era răstignit în mod chinuitor, în toate direcţiile.

Deschise ochii şi privi în sus. Îi închise din nou şi mormăi pentru sine :

— Visez.

Deschise ochii şi lumina soarelui era acolo. Soarele îi potolea într-o oarecare măsură focurile, căci mintea putea în sfîrşit să-şi mute privirea în altă parte. Stătea întins, cu ochii la cerul dimineţii, încercînd să-şi amintească natura răstimpului care se micşorase pe neaşteptate.

— Dar n-am dormit deloc.

Iar mintea nu avea nici un chef să părăsească culcuşul din crevasă şi să înfrunte ceea ce avea de făcut. Vorbi monoton, în aerul înalt care plutea pe deasupra.

— Am să fiu salvat astăzi.

Se trase afară şi, cum aerul era cald, se dezbrăcă în pantaloni şi pulover. Îşi împături cu grijă hainele şi le puse în crevasă. Cînd se ghemui în groapă să bea apă, sedimentul roşu îi lăsă o urmă pe piept. Bău apă pe săturate şi cînd se opri, observă că spaţiul de întuneric dintre apă şi fereastră, era mai larg.

— Trebuie să fac rost de mai multă apă.

Rămase nemişcat şi încercă să decidă dacă este mai important să facă pregătirile pentru a capta apă, sau să termine linia de alge. Aceasta îi aminti cît de repede poate trece timpul dacă îl laşi să-ţi scape din mînă şi, în consecinţă, se căţără sus la Veghe. Era o zi în care predomina culoarea. Soarele ardea, iar apa, de un albastru intens, scînteia veselă. Pe stînci fusese răspîndită culoare, umbre ce păreau de un violet închis cît timp nu te uitai drept spre ele. Privi în jos, spre Strada Mare. Era ca o ilustrată. Închise ochii, îi deschise din nou, dar stînca şi marea nu mai păreau reale. Era un model de culoare ce umplea cele trei lumini ale ferestrei sale.

— Sînt încă adormit. Închis în propriul meu trup.

Se îndreptă spre Leul Roşu şi se aşeză lîngă mare.

— De ce-am venit aici ?

Se încruntă spre apă.

— Cu intenţia să facă rost de hrană. Dar nu mi-e foame. Trebuie să culeg alge.

Luă centura şi cuţitul din crevasă şi se îndreptă spre Piscul Perspectivei. Fu nevoit să se caţăre după ierburi pe terase mai îndepărtate, deoarece partea mai apropiată a stîncii fusese dezgolită. Ajunse la o terasă care îi era vag familiară şi simţi nevoia să se gîndească.

„Am mai fost aici să adun pietre pentru Pitic. Am încercat să urnesc piatra aceea dar nu s-a clintit deşi era crăpată."

Se încruntă spre piatră. Apoi îşi croi drum în jos, pînă ajunse lîngă ea, stînd agăţat de stîncă

cu ambele mîini, iar crăpătura aflîndu-se la un cot de obrazul lui. Ca tot restul coastei stîncoase, pînă unde putea ajunge apa, era cimentată cu straturi de crustacee şi excrescenţe enigmatice. Dar crăpătura era acum mai largă. Întreaga piatră se deplasase şi, probabil, se înclinase cu cîţiva centimetri. În interiorul crăpăturii era un întuneric înfiorător.

Rămase acolo, privind la piatra desprinsă, pînă cînd uită la ce se gîndeşte. Vedea întreaga stîncă ca pe un obiect în apă şi îşi întorcea capul dintr-o parte în alta.

„De unde naiba mi-e atît de familiară stînca asta ? N-am mai fost niciodată pe ea."

Familiară nu ca o cunoştinţă din vreme de război, un om pe care ajungi să-l cunoşti atît de repede deoarece eşti silit să-ţi împarţi viaţa cu el, pe întinderi nesfîrşite de ore. Ci familiară ca o rudă rareori întîlnită, dar de care trebuie să ţii seama an de an. Familiară ca un prieten din copilărie, o dădacă, o cunoştinţă cu aureolă de eternitate. Familiară acum ca stîncile copilăriei, cercetate şi reevaluate vacanţă după vacanţă, reamintite în întunericul patului, iarna, şi imaginate ca o formă pe care degetul tău o poate atinge în aer...

Dinspre cele trei stînci se auzi un plescăit sonor. Se căţără iute pe Leul Roşu, dar nu văzu nimic.

— Ar trebui să pescuiesc.

Iarba de mare duhnea în şanţuri. Se auzi încă un plescăit dinspre mare şi de data asta apucă să vadă undele propagîndu-se. Îşi prinse obrajii

în palme ca să gîndească, dar atingerea părului îl sustrăgea.

„Trebuie să-mi fi crescut bine barba. Ţepoasă în orice caz. E straniu că ţepii continuă să crească şi atunci cînd restul este..."

Se duse în grabă spre Piscul Perspectivei, luă o încărcătură de alge şi o trînti în primul şanţ. Se îndreptă încet, în lungul Străzii Mari spre Veghe şi se aşeză jos, cu palmele desfăcute de o parte şi de alta a trupului. Capul îi căzu pe genunchi. Clipocitul apei care înconjura Stînca de Siguranţă era foarte liniştitor, iar un pescăruş şedea pe Veghe ca o statuie.

Zgomotele din interiorul trupului se difuzau. Întunericul vast era plin de ele, aşa cum o fabrică este plină de zgomotul maşinilor. Capul tresărea uşor la fiecare bătaie a inimii.

Fu smuls brusc din această stare de un ţipăt ascuţit. Pescăruşul înaintase de-a lungul stîncii, cu aripile pe jumătate deschise şi capul în pămînt.

— Ce doreşti ?

Reptila înaripată făcu doi paşi într-o parte, apoi îşi strînse aripile. Cu ciocul îşi curăţă penele de sub aripă.

— Dacă aş avea un scaun m-aş simţi mai bine.

Se înălţă întorcîndu-se şi privi la Piticul care îi făcea cu ochiul său argintiu. Linia orizontului era fermă şi apropiată. Din nou avu impresia că vede creste în curba ei.

Necazul era că pe stîncă nu se aflau perne şi nici smocuri de iarbă. Avu o clipă intenţia să-şi aducă scurta şi să-şi facă un scaun din

pulpanele împăturite. Dar efortul părea prea mare.

„Mă doare carnea în interior de parcă ar fi stîlcită. Duritatea stîncii îmi istoveşte carnea. Mai bine să mă gîndesc la apă."

Apa era insinuantă, catifelată şi primitoare.

— Trebuie să-mi organizez un fel de adăpost. Trebuie să iau măsuri să captez apa.

Îşi reveni puţin, se simţi mai înzdrăvenit şi mai îngrijorat. Se încruntă la stîncile dezordonate care erau atît de înnebunitor şi eluziv familiare şi urmări cu ochiul linia subţire de alge. Strălucea pe alocuri. Poate că din aer va părea o fîşie strălucitoare.

— Aş putea capta apă în mantaua de ploaie. Aş putea amenaja zidul unui şanţ în bazin de captare.

Se opri din vorbit şi se aplecă pe spate, pînă ce denivelările Piticului, folosit drept spătar de scaun, îl făcură să se aplece din nou în faţă. Şezu ghemuit şi încruntat.

— Sînt conştient de...

Privi în sus.

— Sînt conştient de o greutate. O apăsare masivă. Agorafobie sau în orice caz opusul claustrofobiei. O presiune.

Captarea apei !

Se ridică în picioare şi coborî Strada Mare. Examină şanţul cel mai apropiat de crevasa de dormit.

— Vînt predominant. Trebuie să captez apa din partea orientată spre sud-vest.

Luă cuţitul şi trase o linie în pantă peste peretele înclinat. Se termina într-o scobitură cît

pumnul, în punctul în care peretele întîlnea fundul şanţului. Se duse la Pitic, extrase cu grijă un cartof alb şi-l duse în şanţ. La un capăt al briceagului era un dinte cam de jumătate de centimetru, proiectat să servească drept şurubelniţă. Îl apăsă de stîncă la doi, trei centimetri de linie şi bătu în piatră cu capătul opus al cuţitului. Roca se sfărmă în fulgi subţiri. Plasă şurubelniţa pe linie şi bătu pînă ce o adînci în stîncă. La scurtă vreme, linia ajunse să fie lungă de treizeci de centimetri şi profundă poate de trei milimetri. Se apucă de lucru la capătul de jos al liniei.

— Să încep la capătul cel mai important. Atunci, oricît de curînd ar veni ploaia, am să pot capta puţin din ea.

Zgomotul bătăilor se repeta în mod satisfăcător în şanţ şi el se simţea împrejmuit, ca şi cum ar fi lucrat într-o cameră.

„Aş putea să-mi întind scurta sau mantaua de ploaie deasupra acestui şanţ şi aş avea un acoperiş. Senzaţia aceea de apăsare nu este atît de supărătoare aici. Asta se datoreşte pe de o parte faptului că mă aflu într-o încăpere, iar pe de altă parte faptului că lucrez."

Braţele îl dureau, dar pe măsură ce linia se îndepărta de bază putea să lucreze într-o poziţie mai confortabilă. Făcu o încercare fantezistă să vadă dacă o creştere a comodităţii ar învinge oboseala şi constată că nu ar fi aşa. Se aşeză pe jos, cu faţa la cîţiva centimetri de stîncă, îşi sprijini fruntea de piatră, dar mîna i se destinse şi căzu de-a lungul trupului.

„Aş putea să mă bag în crevasă şi să stau puţin întins. Sau aş putea să mă înfăşor în scurtă, sus, lîngă Pitic."

Îşi smuci capul de pe stîncă şi se apucă din nou de lucru. Partea tăiată a liniei se lungea rapid. Se întîlni cu partea pe care o tăiase la început şi el se retrase puţin ca s-o examineze.

— Ar fi trebuit să-i tai şi fundul oblic. Dracul s-o ia !

Se stîmbă la stîncă şi reluă dăltuitul pînă cînd baza jgheabului fu înclinată spre interior.

— Mai adîncă spre capăt !

— Deoarece cantitatea de apă din jgheab..... dar se răzgîndi şi îşi continuă socoteala cu voce tare : Cantitatea de apă, în orice porţiune din jgheab, va consta din toată apa colectată mai sus şi va fi de asemenea proporţională cu suprafaţa stîncii de deasupra.

Ciocănea în stîncă şi fulgii cădeau. Mîinile nu mai rezistau şi se aşeză jos în şanţ, privindu-şi opera.

„După asta am să fac o treabă de adevărat inginer. Am să găsesc o suprafaţă complexă în jurul unui bazin potenţial şi am să tai o reţea de linii care să călăuzească apa în interior. O să fie foarte interesant. Ca nişte castele de nisip. Sau ca împăraţii romani care aduceau apă în oraş de pe dealuri."

— Acesta este un apeduct. Am să-l numesc Apeductul Claudian.

Începu să dăltuiască din nou, impunînd stîncii fără rost o raţiune de a fi.

— Mă întreb cît timp am pierdut cu îndeletnicirea aceasta.

Se întinse în şanţ şi îşi simţi spatele ca bătut. Apeductul Claudian era o cicatrice lungă, albicioasă.

— Stînca asta este de o duritate veninoasă. E mai dură decît ar trebui să fie o stîncă. Şi..... are un aer familiar.

Greutatea apăsătoare îl presa în jos. Se smuci să se ridice în capul oaselor.

— Ar fi trebuit să usuc iarbă de mare şi să căptuşesc crevasa. Dar sînt prea multe de făcut. Aş avea nevoie de un ajutor pentru munca asta de supravieţuire şi salvare. Poate voi reuşi să găsesc alt loc de dormit. În aer liber ? Mi-e destul de cald.

Prea cald.

— Îmi simt carnea pînă în profunzime ca şi cum ar fi stîlcită pînă la os şi umflată. Tumefiată.

Globul de întuneric întorcea o fereastră complicată spre cer. Vocea se evapora în uşă, cum scapă aburul într-o zi uscată.

— Muncesc prea mult. Dacă nu bag de seamă am să mă extenuez : În orice caz, meriţi toate felicitările Chris. Nu cred că mulţi oameni ar.....

Se opri brusc, apoi reluă :

— Chris. Christopher Hadley Martin.....

Cuvintele se stinseră.

Se afla acolo un instrument de cercetare, un punct care ştia că există. Sunete care ieşeau din partea inferioară a feţei. Nu erau însoţite de un înţeles. Erau nefolositoare ca nişte cutii de conserve aruncate, cu capacele făcute sul.

— Christopher. Christopher !

Întinse amîndouă braţele ca şi cum ar fi vrut să înşface cuvintele înainte de a se stinge. Braţele se iviră în cadrul ferestrei şi fără nici un temei îl umplură de groază.

— O Doamne !

Îşi înfăşură mîinile în jurul trupului, se îmbrăţişă strîns, se legănă dintr-o parte într-alta şi începu să murmure.

— Linişteşte-te. Linişteşte-te. Păstrează-ţi calmul !

9

SE RIDICĂ şi se aşează prudent pe marginea şanţului. Simţea prin pantaloni şi chiloţi fiecare strat şi fiecare muche de stîncă. Se mută ceva mai jos, într-un loc unde straturile erau tăiate drept, dar spatele nu părea s-o ducă mai bine.

— Sînt cel care am fost.

Examină forma ferestrei sale şi ghiveciul cu păr ce înflorea între cele două nasuri. Întoarse fereastra în jos şi trecu în revistă tot ce se vedea din persoana lui. Puloverul se destrămase în zdrenţe şi smocuri de lînă. Se aduna în falduri mai jos de piept, iar mînecile erau făcute armonică. Pantalonii, mai jos de pulover, în loc să fie negri, erau lucioşi şi cenuşii. Şi mai în jos atîrnau ciorapii ca nişte ghemotoace de cîrpă,

de care se șterge pe mîni un fochist. Nu se vedea nici urmă de trup, doar un maldar de materiale uzate. Privi un timp cu indiferență formele bizare care stăteau culcate pe pantaloni, pînă cînd îi trecu prin cap cît este de ciudat ca tocmai acolo să şadă nişte homari. Apoi îl cuprinse brusc o ură teribilă împotriva homarilor şi îi zvîrli cît mai încolo, iar ei trosniră izbindu-se de stîncă. Durerea surdă a loviturii preschimbă homarii din nou în prelungiri ale trupului său şi deveniră iarăşi mîinile lui, zăcînd abandonate acolo unde le aruncase.

Îşi drese glasul, ca şi cum ar fi fost pe punctul de a vorbi în public.

— Cum pot eu să-mi stabilesc pe deplin identitatea, fără o oglindă ? Asta este de fapt ceea ce m-a schimbat. Pe vremuri eram un om cu douăzeci de fotografii care mă reprezentau pe mine, pe mine în rolul ăsta sau celălalt, cu semnătura mîzgîlită în colţul din dreapta, jos, drept ştampilă şi sigiliu. Chiar cît timp am fost în Marină, aveam fotografia de pe legitimaţie, aşa că din cînd în cînd puteam să mă uit şi să văd cine sînt. Sau poate nici nu era nevoie să mă uit, ci eram mulţumit să-mi port legitimaţia în dreptul inimii, liniştit, ştiind-o acolo, dovadă a identităţii mele complete. Mai erau şi oglinzi, oglinzi triple, mai separate decît cele trei lumini de la fereastra asta. Pe cele două laterale puteam să le potrivesc în aşa fel încît să se formeze o dublă reflectare şi să iscodesc în oglinda reflectată cum arăt din spate sau din profil, de parcă aş fi urmărit un străin. Puteam să iscodesc şi

să evaluez efectul pe care Christopher Hadley Martin îl exercită asupra lumii. Puteam să mă încredinţez de soliditatea mea prin trupurile altor oameni, prin căldură şi mîngîieri şi carnaţie triumfătoare. Puteam să întruchipez o personalitate. Dar acum sînt obiectul ăsta de aici, dureri nenumărate de carne stîlcită, o boccea de zdrenţe şi homarii aceia de pe stîncă. Cele trei lumini ale ferestrei mele nu sînt deajuns să mă identifice, oricît ar fi ele de suficiente în lume. Acolo mai erau şi alţi oameni care să-mi vorbească despre mine... se îndrăgosteau de mine, mă aplaudau, mîngîiau acest trup pe care îl defineau pentru mine. Erau oameni cărora le-o luasem înainte, oameni care mă antipatizau, oameni care se certau cu mine. Aici nu e nimic cu care să mă cert. Sînt în pericol de a-mi pierde definiţia. Sînt un album de instantanee puse la întîmplare, un spectacol întreg format din secvenţe de filme vechi. Tot ce ştiu despre chipul meu este zgîrietura ţepilor, o mîncărime, o senzaţie de căldură care mă furnică.

Strigă cuprins de mînie :

— Acesta nu-i chip de om ! A vedea este ca şi cum ai explora în noapte cu o lanternă. Ar trebui să-mi pot vedea capul în întregime.

Coborî la groapa cu apă şi privi atent în baltă. Dar oglindirea lui era incomprehensibilă. Ieşi de-a-ndăratelea şi se îndreptă spre Leul Roşu printre scoici împrăştiate. Pe una din stîncile ieşite din mare găsi o baltă cu apă sărată. În bătaia soarelui părea adîncă de cîţiva centimetri şi conţinea trei anemone de mare şi o moluscă

înfăşurată în ierburi verzi. Mai era şi un peştişor, mai mic de doi centimetri, care se scălda în soare mai spre fund. Se aplecă peste baltă, privi dincolo de raza de acţiune a peştelui şi departe, în adînc, văzu cer albastru. Dar oricum şi-ar fi sucit capul nu vedea nimic altceva decît un petec de întuneric, mărginit de conturul sălbatic al părului.

— Cea mai bună fotografie a mea era una în rolul lui Algernon. Nici cea ca Demetrius nu era rea, sau..... în Freddy, cu pipa. Machiajul era reuşit şi ochii păreau foarte depărtaţi. Mai era şi cea din *La căderea nopţii.* Şi cea din *Aşa e lumea.* Ce rol am jucat eu ? Ar fi fost amuzant s-o ai de parteneră pe Jane. Ce fată bună de giugiulit !

Stînca făcea să-l doară cicatricea de pe partea dreaptă. Îşi schimbă poziţia piciorului, privi din nou atent în baltă. Îşi întoarse iarăşi capul într-o parte, încercînd să găsească unghiul potrivit pentru a-şi vedea profilul..... profilul său cel reuşit, din stînga, uşor înălţat şi cu un început de zîmbet. Dar îi stătea în drum întîi un nas neclar şi apoi un semicerc de orbită. Se întoarse să-şi cerceteze chipul din faţă, dar respiraţia tulbura apa. Suflă în jos şi capul cel întunecat tremură şi se sparse. Sări în sus văzînd că se sprijină pe un homar care era la capătul mînecii drepte.

Transformă homarul din nou în mînă şi privi în jos spre baltă. Peştişorul stătea suspendat la soare şi din tubul de oxigen se ridica, pe lîngă el, o dîră continuă de bule. Sticlele din spatele

barului apăreau, privite prin acvariu, ca niște stînci din giuvaeruri și aur.

— Nu, mulțumesc, am băut destul.

— A băut destul. Ai auzit, George ? Ai auzit și tu ?

— Ce să aud, Pete ?

— Drăguțul de Chris a băut destul.

— Nu zău, Chris.

— Drăguțul de Chris nici nu bea, nici nu fumează.

— I-o fi plăcînd societatea, bătrîne.

— Îi place societatea. A mea. Mi s-a scîrbit de mine. Sper domnișoară că n-ai de gînd să spui „Ora închiderii domnilor, vă rog." Nu-i așa, domnilor ? I-a promis bătrînei sale meme. Mi-a mărturisit el. Maică-sa i-a zis. I-a zis, „Chris, fiul meu, lasă cele zece porunci în plata Domnului". Chiar așa a zis. Dar să nu bei și să nu fumezi. Să faci amor, doar.

— Haide, Pete. Ia-l de celălalt braț, Chris.

— Jos mîna, domnii mei, pe ceruri, peste fac din cel ce-mi ține calea [1].

Sînt un cetățean liber și cu vederi largi al acestei trupe, cu o soție și un copil de sex neutru.

— E băiat, bătrîne.

— Ți-o spun cu toată convingerea, George, nu-i vorba de sex ci de înțelepciune. Știe el cine sînt eu ? Cine sîntem noi ? Mă iubești, George ?

— Ești cel mai bun director pe care l-am avut vreodată, sugativă înrăită ce-mi ești !

[1] *Hamlet*, act 1, scena 5.

— Intenționat sugativă, domnișoară. George, ești regizorul cel mai divin și serafic pe care l-a avut vreodată afurisitul ăsta de teatru și Chris cel mai dat naibii june prim, nu-i așa, Chris ?

— Cum zici tu, nu-i așa, George !

— Desigur, bătrîne, desigur.

— Deci, noi toți datorăm totul celei mai afurisit de grozave femei din lume. Te iubesc, Chris. „Tata și mama sînt un singur trup. Și tot așa și unchiul meu. Profeticul meu unchi“ [1]. Vrei să te aleg în clubul meu ?

— Ce-ai zice să ne cărăm acasă, Pete ?

— Îl numesc „Culbul Viermelui Nerușinat“. Ești membru ? Vorbești spaniolește ? Deschideți lateral, sau doar duminical ?

— Haide, Pete.

— Noi viermii sîntem acolo toată săptămîna. Să vezi. Cînd chinezii vor să prepare un fel foarte ales, îngroapă un pește într-o cutie de conserve. Cît ai clipi, toți viermișorii scot capul și încep să mănînce. Cît ai clipi, peștele dispare. Nu rămîn decît viermii. Nu-i glumă să fii vierme. Unii sînt fototropici. Hei, George, fototropici.

— Și ce-i cu asta, Pete ?

— Fototropici. Am spus fototropici, domnișoară.

— Termină-ți viermii, Pete, și hai să mergem.

— A, viermii ! Da, viermii. Încă n-au terminat. Abia au ajuns la pește. I-o treabă scîrboasă să te tîrăști înăuntrul unei cutii de conserve și „Danemarca este una dintre cele mai rele“. Cînd

[1] *Hamlet.* Act 1, scena 4.

termină peștele Chris, încep să se mănînce unii pe alții.

— Amuzantă chestie, bătrîne.

— Cei mici îi mănîncă pe cei mititei. Cei mijlocii îi mănîncă pe cei mici. Cei mari pe cei mijlocii. Apoi cei mari se mănîncă între ei. Rămîn doar doi și apoi numai unul și unde a fost cîndva un pește, se află acum un singur vierme, uriaș, prosper. Mîncare aleasă.

— I-ai luat pălăria, George ?

— Haide, Pete. Acum bagă de seamă !

— Te iubesc, Chris. Ce mai bucată mare și delicioasă ! Mănîncă-mă.

— Pune-i brațul pe umărul tău.

— A mai rămas aproape jumătate din mine. Sînt fototropic. Nu-l mănînci și pe George ? Iar cînd mai rămîne doar un vierme, trebuie dezgropat.

— Pentru numele lui Dumnezeu, isprăvește cu urletele. O să se ia după noi un copoi.

— Trebuie dezgropat.

— Las-o baltă, Pete. Cum naiba știi cînd să-l dezgropi.

— Au raze la ochi. Ai auzit vreodată o sapă lovindu-se de o cutie de conserve, Chris ? Bum ! Bum ! Întocmai ca tunetul. Ești membru ?

Lîngă cele trei stînci apăru un cerc de unde. Le urmări concentrat. Apoi, în dreptul stîncilor, apăru un cap cafeniu și încă unul și încă unul. Unul dintre capete ținea în gură un cuțit argintiu. Cuțitul se îndoi, fîlfîi și el văzu că era un pește. Foca se aburcă pe stîncă, în timp ce cele-

lalte se scufundau lăsînd apă încreţită şi cercuri. Foca mîncă în tihnă, la soare, lepădă capul şi coada peştelui şi se întinse liniştită.

— Mă întreb dacă ştie de existenţa omului.

Se ridică încet şi foca îşi întoarse capul spre el. Se trezi tresărind sub privirea fixă, implacabilă. Ridică brusc braţele cu gestul unui om care ţinteşte cu puşca. Foca se tîrî în jurul stîncii şi plonjă. Ştia despre oameni.

— Dacă m-aş putea apropia, aş ucide-o, mi-aş face cizme şi m-aş ospăta cu carnea....."

Oamenii stăteau întinşi pe plaja deschisă, înfăşuraţi în piei. Îndurau lunga aşteptare şi duhoarea. La căderea nopţii animalele uriaşe ieşiră din mare, se jucară în jurul lor, apoi se culcară să doarmă.

— O haină de ploaie, făcută sul, ar semăna destul de mult cu o focă. După ce s-ar obişnui cu ea, m-aş piti înăuntru.

Examină noţiunea de zile. Mergeau în adîncime ca odăile repetate în oglinzi atîrnate faţă în faţă. Pe neaşteptate îl încercă o oboseală atît de intensă încît era dureroasă. Se trudi să ajungă sus la Veghe, sub apăsarea cerului şi a liniştii totale şi vaste. Îşi impuse să cerceteze marea pustie în toate patru direcţiile. Apa era mai lină astăzi, turtită parcă de aerul mort. În ea se afla mătase moartă în fîşii, petice ce păreau de ulei care deveneau irizate sub privirea lui, ca mîzga într-un canal. Dar unduirea acestei ape se întindea mile întregi, astfel încît soarele, în curs de topire, ba era întins, lărgit pînă la anihilare,

pentru ca, puțin mai departe să apară într-o undă diferită, cu o bruscă strălucire orditoare.

— Vremea s-a schimbat pe cînd mă aflam la Leul Roșu cu George și cu Pete.

Văzu un cap de focă ivindu-se pentru o clipă dincolo de cele teri stînci și avu brusc o viziune năstrușnică : el, călare pe o focă, străbătînd apele spre insulele Hebride.

— O, Doamne !

Sunetul vocii sale, monoton deși strident și chinuit, îl intimida. Lăsă brațele să-i cadă și se cuibări în propriul său trup alături de Pitic. Un șuvoi de cuvinte murmurate începu să se rostogolească prin hăul de sub fereastra sa.

— Ca în nopțile cînd eram copil și stăteam treaz, gîndind că întunericul va dura o veșnicie. Și nu mai reușeam să adorm de teama visului, că ceva se ascundea în pivniță ca să se năpustească dintr-un colț. Zăceam în patul mototolit și fierbinte, fierbinte de frigea, încercînd să mă închid în mine însumi și știind că mai erau trei eternități pînă la venirea zorilor. Totul făcea parte din lumea nopții, cealaltă lume unde putea să se întîmple orice, lumea strigoilor, a hoților, a urîciunilor, în care lucruri inofensive în timpul zilei prindeau viață, dulapul, poza din carte, povești, sicrie, cadavre, vampiri și nelipsitul întuneric apăsător, chinuitor și dens ca fumul. Și mă forțam să mă gîndesc la orice, căci dacă nu m-aș fi gîndit, mi-aș fi adus aminte de ceea ce se ascundea acolo jos, în pivniță și mintea mea s-ar fi îndepărtat de trup și ar fi coborît, lipsită de apărare, scările întunecate ale ce-

lor trei etaje, trecînd pe lîngă pendula înaltă, bîntuită de fantome, prin ușa care se văita, în jos pe scările îngrozitoare, pînă acolo unde capetele sicriului erau strivite în zidurile pivniței... iar eu țintuit neputincios pe dușumeaua de piatră, zbătîndu-mă să mă întorc, să fug, să urc.

Stătea în picioare, încovoiat. Orizontul reapăru.

— O, Doamne !

Așteptînd zorile. Prima pasăre ciripind sub streșini sau într-un vîrf de copac. Așteptînd poliția lîngă mașina ciocnită. Așteptînd obuzul după explozia tunului.

Cerul apăsător se așeză pe umeri într-un mod și mai de neîndurat.

— Ce-o fi cu mine ? Sînt om în toată firea. Știu ce mi se întîmplă. Nu-i nici o legătură între mine și puștiul cu pivnița, absolut nici una. Am crescut. Mi-am aranjat viața. Sînt stăpîn pe ea. Și, oricum, nu-i nimic acolo de care să-mi fie frică. Așteptînd rezultatul. Așteptînd acel monolog... nu, cel care urmează după ăsta, las că știu eu, cel în care traversez ca să iau cutia de țigări. Dar acolo unde ar trebui să fie monologul este un gol negru și el a spus că te-ai încurcat prea mult ieri seară, bătrîne. Așteptînd ca rana să fie pansată. O să doară puțin. Așteptînd rîndul la dentist...

— Nu-mi place să-mi aud vocea căzînd moartă la gură ca o pasăre împușcată.

Puse cîte o mînă de fiecare parte a ferestrei sale și privi două linii negre care o micșorau.

Sub fiecare palmă simțea asprimea țepilor și dogoarea obrajilor.

— Ce forță mă strivește ?

Își plimbă privirea pe linia orizontului și singurul lucru care îl înștiință că străbătuse tot cercul fu unduirea mai strălucitoare din dreptul soarelui.

— Am să fiu salvat într-una din zilele care urmează. Nu trebuie să fiu îngrijorat. Secvențele din trecut nu pot să-mi strice, dar trebuie să mă feresc să nu-mi apară lucruri care nu s-au întîmplat niciodată, ca de pildă... am apă și hrană și inteligență și adăpost.

Făcu o pauză și se concentră asupra senzației pe care o simțea în carnea din jurul ferestrei. Mîinile și pielea păreau pline de băşici. Își roti ochii pieziș și constată că s-ar putea, într-adevăr, să fie o ușoară diformare a semicercului orbitelor.

— Bubițe de căldură ? Cînd o să plouă mă dezbrac și fac o baie. Dacă n-o să fiu salvat pînă atunci.

Apăsă pielea din jurul ochilor cu degetele de la mîna dreaptă. Avea bubițe de căldură pe obraji, pînă jos, sub țepii bărbii. Cerul apăsa asupra lor, dar la altceva nu erau sensibile.

— Trebuie să mă bag la adăpost. Să mă culc. Și să stau treaz.

Ziua se scurgea cenușie și fierbinte. Mohorîtă.

— Am spus că am să mă îmbolnăvesc. Am spus că trebuie să fiu atent la simptome.

Coborî la gaura cu apă și se tîrî înăuntru. Bău pînă auzi cum îi ghiorăie apa în burtă. Ieși tîrîn-

du-se de-a-ndăratelea și constată că dimensiunile erau învălmășite. Suprafața stîncii era mult prea dură, mult prea strălucitoare, mult prea aproape. Nu mai putea deloc aprecia proporțiile.

Nu era nimeni altul care să spună un cuvînt.

Nu arăți prea bine, bătrîne !

— De unde naiba să știu cum arăt ?

Văzu un uriaș amenințător și se cutremură înainte de a face asocierea dintre capul argintiu și staniolul de pe șocolată. Simți că ar fi primejdios să se ridice în picioare, dintr-un motiv pe care nu era în stare să-l formuleze. Se tîrî la crevasă și aranjă hainele. Hotărî că trebuie să îmbrace tot ce avea. Curînd se trezi cu capul în afara crevasei, pe o centură umflată. Cerul era din nou albastru strălucitor, dar foarte apăsător. Deschizătura de sub țepi picura.

— Ai grijă, Somn Vrăjitor. Răvașe de plăcintă. Zicale vechi. Creier ca o boccea cu zdrențe. Dar nu dormi de teama pivniței. Cum dorm vitejii. Nat doarme. Și bătrînul Suge Gin. Rostogolit pe podea, sau legănîndu-se ca o boccea cu zdrențe. Este o mare aventură și la îndemîna tuturor. Culcă-te jos, șobolane. Acceptă-ți cușca. Cîtă ploaie o fi căzut luna asta ? Cîte convoaie ? Cîte avioane ? Mîinile mele sînt mai mari. Tot trupul mi-e mai mare și mai sensibil. Pericol. Posturi de luptă. Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc. Simt vechea cicatrice de pe picior cum mă mănîncă mai tare decît restul. Am sare în pantaloni. Și furnici în chiloți.

Se ghemui într-o parte a crevasei și își eliberă mîna dreaptă. Își pipăi cu ea obrazul, dar îl găsi uscat.

— Mîncărimea nu poate fi deci sudoare.

Se scărpină pe picioare. Marginea scurtei îi irita faţa. Îşi aminti că ar fi trebuit să poarte pălăria, dar era prea extenuat ca să o găsească. Zăcea nemişcat şi trupul îi ardea.

Deschise ochii şi deasupra lui cerul era violet. Era ceva în neregulă cu orbitele lui. Zăcea acolo, cu privirea în gol şi se gîndea la bubiţele de căldură de pe faţă. Se întreba dacă n-o să-i astupe complet orbitele.

Bubiţe de căldură.

În trupul său febra şi frisoanele se succedau ca nişte valuri. Îl cuprindeau brusc valuri de materie topită, aliaj de sudură, plumb lichefiat, acid fierbinte, atît de dens, încît se prelungea ca uleiul. Începu să strige şi să se zbată să scape din crevasă.

Îngenunche pe stîncă, tremurînd. Îşi lăsă mîinile în jos şi cînd se rezemă în ele cu toată greutatea simţi că îl dor. Le privi curios, mai întîi cu un ochi, apoi cu celălalt. Se umflau şi se micşorau într-o pulsaţie lentă.

— Asta nu poate fi adevărat. Firul vieţii. Agaţă-te de el. Asta nu poate fi adevărat !

Dar ceea ce era adevărat era mărimea comparativă a mîinilor. Chiar privite astfel erau mult prea mari, mîini de măcelar, atît de pline de sînge încît carnea era puhavă şi umflată. Coatele cedară şi el căzu între mîini. Obrazul se sprijinea de stînca neasemuit de dură, gura îi era deschisă şi ochii priveau împăienjeniţi înapoi în crevasă. Scrîşni din dinţi şi se agăţă de el însuşi, în centrul globului său.

— Asta înseamnă că am o febră peste 39 de grade. Ar trebui să fiu la spital.

Mirosul. Formalină. Eter. Metil. Iodoform. Cloroform dulceag. Iod.

Văzul. Crom. Cearșafuri albe. Bandaje albe. Ferestre înalte.

Pipăitul. Durere. Durere. Durere.

Auzul. Emisiuni pentru forțele armate, îndrugînd verzi și uscate, în căștile prinse sub foaia de observație.

Gustul. Buze uscate.

Vorbi din nou cu intensă solemnitate și semnificație.

— Trebuie să vomit.

Începu să se despoaie. Înainte de a ajunge la maiou și chiloți, arsura deveni insuportabilă așa că își smulse hainele și le aruncă la voia întîmplării. Rămase gol, în picioare, iar aerul i se lipea fierbinte de trup, dar faptul de a fi dezbrăcat însemna totuși ceva, căci trupul începu să-i tremure. Se așeză anevoie pe zidul de lîngă cicatricea albă a Apeductului Claudian, cu dinții clănțănindu-i în gură.

— Trebuie să fac ceva ca să rezist.

Dar orizontul nu vroia să stea locului. Asemenea mîinilor, marea pulsa. Linia violetă ba părea atît de îndepărtată încît nu mai avea nici o semnificație, pentru ca în momentul următor să fie atît de aproape încît putea să întindă brațul și să o apuce.

— Gîndește-te ! Folosește-ți inteligența !

Își cuprinse capul între palme și închise ochii.

— Bea cît mai multă apă.

Deschise ochii și Strada Mare pulsa mai jos de el. Stînca era vărgată cu linii de alge care, vedea el acum, erau umbre negre aruncate de soare și nicidecum alge. Oceanul, dincolo de Strada Mare, zăcea încremenit și inexpresiv, astfel încît ar fi putut coborî și pași peste el, doar că picioarele îi erau umflate și îl dureau. Își purtă trupul cu multă grijă spre groapa cu apă și se trase înăuntru. Se simți imediat înghețat. Își afundă fața în baltă și mai că înghiți, mai că hăpăi apă cu dinții clănțănind. Se tîrî din nou în crevasă.

— Mi-a făcut-o presiunea, apăsarea aceea îngrozitoare produsă de greutatea cerului și a apei. Cum poate un trup de om să îndure toată această greutate și să nu fie strivit zob ?

Reptilele se întorceau plutind spre marea din jurul stîncii. Nu spuneau nimic, ci stăteau pe marea neclintită, cu picioarele ascunse.

— Ar fi bine să am scaun. Trebuie să văd ce-i de făcut. Acum va trebui să pun pe mine tot ce am, ca să transpir și să iasă căldura asta din trup.

Pînă cînd reuși să-și îmbrace toate hainele, se lăsase seara și el își pipăi cu picioarele drumul spre crevasă. Crevasa se mări și deveni foarte populată. Erau momente cînd era mai mare decît stînca, mai mare decît lumea, momente cînd era o cutie de tablă atît de imensă, încît o sapă izbită de latura ei răsuna ca un tunet îndepărtat. După asta urma o perioadă în care era înapoi în stîncă și tunetul îndepărtat răsuna ca o lovitură de sapă izbită de o imensă cutie de

tablă. În tot acest timp, deschizătura de sub fereastră continua să se scurgă ca emisiunea pentru Forțele Armate, vorbind și cîntînd pentru niște oameni pe care nu-i vedea, dar îi știa acolo. Pentru cîteva clipe se află acasă și tatăl său era ca un munte. Tunete și fulgere se jucau în jurul creștetului acelui munte, iar mama vărsa lacrimi acide și împletea un ciorap ce nu avea nici început, nici sfîrșit. Lacrimile aveau un fel de vrajă, căci după ce simți că l-au opărit, preschimbară crevasa într-un model.

Deschizătura vorbea.

— Îi e milă de mine, știindu-mă aici pe stîncă.

Sybil vărsa lacrimi și tot așa și Alfred. Helen plîngea. O față luminoasă de băiat plîngea. Vedea chipuri pe jumătate uitate, dar de care își amintea limpede acum, și toate plîngeau.

— Plîng pentru că știu că sînt singur pe o stîncă, în mijlocul unei cutii de tablă.

Lacrimile vărsate îi preschimbau în chipuri de piatră pe un perete, măști atîrnate în șiruri pe un coridor fără început și fără sfîrșit. Erau tăbliță care spuneau „Fumatul oprit", „Domni", „Doamne", „Ieșire" și erau mulți vizitatori în uniformă. Acolo jos era cealaltă încăpere, ce trebuia ocolită, deoarece acolo stăteau zeii, în spatele genunchilor teribili și a picioarelor de piatră neagră. Dar aici fețele de piatră plîngeau și plînseseră și în trecut. Obrajii lor de piatră erau brăzdați, erau estompați și puteau fi recunoscuți doar printr-o anumită metodă vagă de identificare. Pe dușumeaua de piatră, lacrimile lor formau o baltă care îi ardeau picioarele pînă

la glezne. Se repezi să urce zidul, în timp ce materia clocotitoare ţîşnea mai sus de glezne, pînă la pulpe, pînă la genunchi. Se zbătea, pe jumătate înotînd, pe jumătate căţărîndu-se. Zidul cotea şerpuind ca peretele unui tunel subteran. Lacrimile nu se mai scurgeau pe piatră în jos pentru a se împreuna cu marea arzătoare. Cădeau în voie, picurînd pe el. Una dintre ele, un punct, o perlă, o minge, un glob care venea împotriva lui, porni să se lăţească. Se afla în interiorul mingii de apă care îl ardea pînă la os, ba chiar şi mai adînc. Îl mistuia cu totul. Era dizolvat şi risipit pe tot cuprinsul lacrimii, o prelungire a suferinţei pure, desincarnate.

Sparse suprafaţa şi se apucă de zidul de piatră. Abia dacă era un pic de lumină, dar ştia el bine că nu trebuie să piardă timpul, avînd în vedere ceea ce avea să urmeze. În peretele tunelului erau ieşituri, aşa că deşi aducea mai mult a puţ decît a tunel, putea totuşi să se cataţăre. Se apuca şi se trăgea în sus din proeminenţă în proeminenţă. Era destulă lumină ca să vadă unde sînt punctele proeminente. Erau chipuri ca acelea din coridorul fără sfîrşit. Nu plîngeau, dar erau călcate în picioare. Păreau să fie făcute dintr-un material calcaros, căci de cîte ori se lăsa cu toată greutatea pe ele se sfărîmau, astfel că numai printr-o mişcare continuă în sus era în stare cît de cît să se menţină. Îşi putea auzi vocea strigînd în puţ.

— Exist ! Exist ! Exist !

Şi în tot acest timp mai era încă o voce care îi stăruia în urechi ca sporovăiala celor de la

Emisiunea pentru Forțele Armate. Nimeni nu dădea nici o atenție acestei voci, dar era în firea acelui cretin să-i dea înainte cu vorbitul deși repeta același lucru de nenumărate ori. Această voce avea o oarecare legătură cu partea inferioară a propriei sale fețe și continua să se scurgă pe cînd el urca și spărgea fețele de calcar care îi veneau la îndemînă.

„Tuneluri și puțuri și picături de apă, toate acestea sînt semne bine cunoscute. Nu mă duceți voi pe mine. Le știu prea bine, sînt doar imagini sexuale provenite din inconștient, din libido sau cum s-o fi zicînd. Explicate și bine cunoscute. Chestii sexuale, la ce altceva poți să te aștepți ! Senzații, toate tunelurile și puțurile și picăturile de apă. Vechituri. Nu mă duceți voi pe mine. Vă cunosc !"

10

LIMBA unui fulger de vară linse interiorul crevasei astfel că el văzu acolo forme. Unele erau unghiulare și masive ca niște colțuri de coridoare și printre ele lumina cădea la distanțe de nepătruns. Una dintre forme era o femeie care pentru secunda aceea se dezgheță și prinse viață. Fulgerul o crease sau o dezvăluise în momentul în care inspira. Respirația era redată atît de real încît parcă o vedeai că s-a oprit ca să

expire din nou. Știu fără să se gîndească cine este ea și cînd și unde, știa de ce respiră atît de agitat, făcînd să salte bluza imprimată cu mere, fructul oprit, știa de ce sînt pete de culoare pe umerii obrajilor și de ce îmbujorarea îi cuprinsese, în mod atît de straniu, nasul. Era motivul pentru care se întorcea spre el cu fruntea înaltă, fața distantă și neînfrîntă, cu cele trei pete de roșeață distribuite în mijlocul ei. Cît despre ochi, descărcau muniții de dispreț și insultă. Ochii erau cei care confirmau toate părerile nerostite ale trupului și capului său înfierbîntat. Cînd o vedeai îmbrăcată sau cînd îți vorbea ți se părea banală și lipsită de distincție. Dar ochii aparțineau altcuiva, căci nu aveau nimic de-a face cu neregularitățile chipului sau cu aspirațiile mondene și afectate ale vocii. Mary, ca persoană individuală, nu era nimic altceva decît o încrucișare de influențe care se exercitează asupra ei de cînd era în leagăn. Mary cu pălărie și mănuși, gata de biserică, Mary care mînca la masă cu un rafinament atît de exasperant, Mary purtînd, bine cumpănită pe cele două picioruțe ale ei, o comoară de atracție demoniacă și înmiresmată, cu atît mai teribilă, cu cît ea însăși era aproape inconștientă de existența ei. Această încrucișare era atît de specific construită, încît fiecare cuvînt și fiecare faptă puteau fi prevăzute. Această încrucișare făcea să fie ales de preferință obișnuitul și nu excepționalul ; zbura spre tot ce era respectabil ca spre un magnet. Se potrivea de minune cu gura strînsă pungă, fruntea prea înaltă, părul cînepiu. Dar ochii... ochii nu aveau nimic în comun cu masca de carne

fixată de natură pe ceea ce era, fără îndoială, o față adevărată și invizibilă. Ochii erau una cu finețea neverosimilă a taliei și a sînilor ca merele și cu transparența carnației. Erau mari și înțelepți, cu o înțelepciune ce nu ajungea niciodată la suprafață spre a fi exprimată prin cuvinte. Îi dădeau numeroase tăceri... atît de explicabile la încrucișările de influențe. Îi dădeau un mister care venea de altundeva. Dar îmbinați cu parfumul tulburător, cu sînii mici, bine păziți, cu virtutea de neclintit, ochii erau sentința de moarte a lui Acteon. O făceau să ocupe, de parcă ar fi fost dreptul ei, un loc special în lumea din spatele ochilor, un loc care era iluminat de scăpărarea fulgerului de vară. Ochii făceau din ea o nebunie, nu atît pentru coapse ci pentru orgoliu, nevoia de a te afirma și a distruge, tăciune în nodul vital. Ei evocau noptile copilăriei, eternul pat fierbinte, cu cearșafurile înădite, disperarea. Lucrurile pe care le făcea ea, deși banale, deveneau importante, pînă și onixul pe care îl purta devenea talisman. Un fir din fusta ei de *tweed* — deși o cumpărase de gata dintr-o prăvălie unde fuste identice atîrnau goale și neschimbate — însuși acel fir căpăta putere magică prin asociație. Numele ei de familie — și el izbi piatra cu genunchii ridicați — acest nume abandonat acum pentru Nathaniel cel mort, îl silise să meargă la o carte de referințe ca să se asigure că nu indică o oarecare distincție ce i-ar da și mai mult dreptul de a fi în centrul unde se instalase. Prin ce noroc, sau și mai rău, ce lege a universului o așezase pe ea acolo, în calea spre putere și succes,

indestructibilă dar chinuitoare prin nevoia de a cuceri şi a distruge. Cum reuşise să ocupe acest loc din spatele ochilor, de parcă ar fi fost un drept al ei, cînd de fapt nu era mai mult decît o altă treaptă pe care să-ţi pui piciorul ca să înaintezi. Acele nopţi de amor închipuit, cînd nu te preocupa nici iubirea, nici senzaţia, nici plăcerea, nici triumful ci ceea ce era mai degrabă o tortură, însuşi ritmul trupului încurajat prin exclamaţii şuierătoare — ia şi ia şi ia. Asta pentru gura strînsă pungă, şi asta pentru petele de roşeaţă, pentru genunchii strînşi, pentru echilibrul de neclintit pe pantofii cu tocuri înalte — şi asta dacă te-ar putea ucide pentru farmecul tău şi pentru virtutea ta bine păzită.

Cum poate pune astfel stăpînire pe centrul întunericului meu, cînd singurul simţămînt adevărat pe care i-l port este ura ?

Faţă palidă, pete de roşeaţă. Ultima şansă, dar ştiu bine ce are de gînd să spună, ceva inevitabil pornit din încrucişarea ei. Iată răspunsul, repezit, cu un ton anume înălţat cît mai sus :

— Nuuu.

Trei vocale cel puţin într-o singură silabă.

— Atunci de ce ai acceptat să vii aici cu mine ?

Trei pete.

— Te-am considerat un gentleman.

Inevitabil.

— Mi-am pierdut răbdarea.

— Du-mă acasă, te rog.

— Nu poţi vorbi serios, doar sîntem în secolul douăzeci. Se poate să te simţi jignită ? Ai

chiar intenţia să spui „Nu, îmi pare rău, dar rămîne nu“ ?

— Vreau să merg acasă.

— Dar uite...

Trebuie, trebuie, ce naiba nu pricepi, tîrfă afurisită !

— Atunci o să iau autobuzul.

O singură şansă. Una singură.

— Aşteaptă o clipă. Nu vorbim aceeaşi limbă. Ceea ce vreau să spun este... ei bine, îmi vine greu. Nu poţi să înţelegi că eu... O, Mary, aş face orice ca să ţi-o dovedesc !

— Îmi pare rău. Pur şi simplu nu mă atragi din punctul acesta de vedere.

E rîndul lui, constrîns de mînia crescîndă, să o apuce pe drumul bătătorit.

— Deci, e tot... nu ?

Insultă finală a triumfului, înţelegerii şi compasiunii.

— Îmi pare rău, Chris. Îmi pare sincer rău.

— Îmi vei fi ca o soră, cunosc refrenul.

Şi atunci răspunsul, uimitor, senin, ştergînd orice urmă de sarcasm.

— Dacă vrei tu.

El se ridică violent în picioare.

— Hai, vino. Să ieşim de aici, fir-ar să fie.

Aştepta ca o formă în scaunul de la volan. Nu ştie chiar nimic despre mine ? Vine dinspre hanul de la marginea şoselei, călcînd precis, cu cîte un picior în faţa celuilalt, ca într-o fotografie, păşind pe o frînghie invizibilă în lungul aleii, purtînd cu mîndrie stindardul invincibil al focului.

— Uşa nu e bine închisă. Lasă-mă pe mine.

Parfumul subtil, atingerea stofei ieftine, transfigurate, mîna tremurînd pe cutia de viteze, șoseaua rămînînd în urmă, lumini camuflate de război, fulgere necontrolabile de vară, nesocotind regulamentul, alergînd din spatele colinei pînă departe în sud, cu ciubote de șapte poște, abia atingînd pămîntul, ciucuri de frunze zimțate ca o cortină pictată, atingeri de copaci însuflețiți de faruri și expediați în iadul ocaziilor pierdute.

— Nu conduci cam prea repede ?

Obraz înclinat, gura strînsă pungă, ochii, sub pălăria ridicolă, distanți, comuflați. Piciorul împingea puternic în jos.

— Te rog, condu mai încet, Chris !

Țipăt tipic, scrîșnet de viteze, smucituri, vuiet.

— Te rog !

Zguduit, clătinat, șuier mătăsos de derapare, o scenă de film desfășurîndu-se ca un fulger.

Putere.

— Te rog. Te rog.

— Atunci dă-mi voie. Acum. În noaptea asta. În mașină.

— Te rog.

Pălărie strîmbă, șosea uzată, tunel din pomi înghițiți.

— Vreau să murim.

— Ești nebun... O, te implor !

— Acolo unde se bifurcă drumul, lîngă copacul văruit, lovesc mașina în partea ta. Explodezi și te ia dracu !

— O, Doamne, Doamne !

Tronc, ricoşează, mănîncă macadamul, sare peste bordură, izbeşte grămada de pietre, reduce viteza, o împinge înapoi acolo unde se află şansele pierdute, o împinge înapoi, înapoi în pivniţă.

— Simt că leşin.

— Mă laşi să fac dragoste cu tine ? Dragoste cu tine ?

— Te rog, opreşte !

Pe bordură, cu ambele picioare pe frînă, cu motorul şi cu lumina stinsă, înşfăcînd o păpuşă umplută cu cîlţi, jefuind o păpuşă care prinde viaţă în lumina fulgerului, cu genunchii bine strînşi ca să apere comoara tainică a fecioarei, cu o mînă împingînd în jos aceeaşi fustă de tweed, ce cealaltă respingînd atacul, folosind vocea ca mijloc de apărare a sînilor pe jumătate desgoliţi.

— Am să ţip !

— Dă-i drumul.

— Brută scîrboasă !

Apoi lumina fulgerului de vară pe o faţă albă, cu doi ochi holbaţi, la doar cîţiva centimetri depărtare, ochi ai femeii artificiale, rătăciţi în prefăcătorii şi ocolişuri, siliţi să accepte existenţa trupului, rudimentar, omenesc, ochi holbaţi de o ură adîncă şi implacabilă. Nu mai apare nimic din rafturile superioare. Vocale cu iz ţărănesc.

— Înţelege odată, porcule ! Doar n-ai de gînd să...

Ultima şansă. Trebuie.

— Mă însor cu tine pe urmă.

Alte fulgere văratice.

— Chris, sfîrșește cu rîsul ! Mă auzi ? Încetează. Am spus încetează !

— Te urăsc. Nu mai vreau să te văd, sau să aud de tine cît oi trăi.

Peter venea în spatele său și goneau amîndoi cît puteau. Era pe bicicleta lui cea nouă dar care nu era atît de bună ca bicicleta cea nouă a lui Peter. Dacă Peter îl depășea, cu bicicleta lui cea nouă, el nu mai putea să-l ajungă. Roata din față a lui Peter era perfect suprapusă peste roata lui din spate. N-ar fi făcut asta niciodată dacă n-ar fi fost scos din minți de atîtare. Drumul cotește aici spre dreapta, chiar aici, lîngă grămada cu pietre. Grămada uriașă aduce cu o stîncă, sînt pietre pentru reparația drumului spre ferma lui Hodson. Nu cotesc, merg înainte, continui, o fracțiune de secundă mai mult decît se așteaptă el ! Lasă-l pe el să cotească cu roata lui suprapusă. Așa ! Strașnic ! Strașnic ! Piciorul, Chris, piciorul meu ! Nici nu îndrăznesc să mă uit la picior ! O, Doamne !

Caseta. Cositor lăcuit, linii aurite. O deschizi și o găsești goală. Cum ai de gînd să te descurci, nu era nimic scris ? Cînd vii cu mine la un păhărel ?

— E nevasta directorului, bătrîne.

O, strașnic ! Strașnic ! Strașnică putere, poți foarte bine să mergi pe jos acasă. O, strașnic ! Lacrimile veritabile doboară triumful. Strașnic, strașnic !

Cu fața spre public. Cît mai aproape. Sînt un vierme mai mare decît tine. Tu nu poți înainta din cauza mesei, în schimb eu am drum liber pînă la fereastră.

— Nu, băiete, îmi pare rău dar ne putem dispensa de tine.

— Dar, George, am lucrat împreună... Mă cunoști bine...

— Te cunosc, băiete, desigur.

— Ar fi păcat de mine să intru în armată. M-ai văzut la treabă.

— Te-am văzut, băiete.

— Ei bine, atunci...

Privire ridicată pe sub sprîncene. Zîmbet reținut. Zîmbet lăsat să se lărgească, pînă cînd dinții albi ajung să se reflecteze pe suprafața biroului.

— Așteptam o ocazie ca asta. Iată de ce nu te-am dat afară pînă acum. Sper să-ți strice profilul. În partea reușită.

Existau zeci de mii de feluri de a omorî un om. Îl puteai otrăvi și urmări apoi cum zîmbetul i se preschimbă în rictus. Îl puteai strînge de gît pînă cînd devenea țeapăn ca un drug.

Ea își îmbrăca haina.

— Helen...

— Scumpul meu.

Mișcare în sus, șireată, pasionată.

— A trecut atîta vreme.

Respirație adîncă, înfiorată.

— Lasă glumele proaste, dragă.

Spaimă.

— Ajută-mă, Helen ! Am nevoie de ajutorul tău.

Ochi negri de vierme pe o față albă. Distanță. Calcul. Moarte.

— Orice, scumpul meu, e de la sine înțeles.

— La urma urmei ești soția lui Pete.

— Atîta lipsă de tact, Chris.

— Ai putea să-l convingi.

Jos pe canapea, unul lîngă celălalt.

— Helen !

— De ce n-o rogi pe Margot, scumpul meu, sau pe mititica aia pe care ai plimbat-o cu mașina.

Panică. Pe fața albă, ochii negri tot atît de inexpresivi ca niște pietre dure, negre.

Devorat.

Nathaniel clocotind într-un fel liniștit... nu chiar clocot ci o fierbere lentă, o radiere.

— Chris, am o veste minunată pentru tine !

— Ți-ai găsit în sfîrșit un eon ?

Nat meditează la aceasta privind în sus spre biblioteca de referințe. Identifică remarca drept glumă și răspunde cu o voce profundă, pe care o rezerva pentru humor.

— Am fost prezentat cuiva în mod indirect.

— Spune-mi vestea. S-a terminat războiul ? Sînt nerăbdător.

Nathaniel se așază în fotoliu de vizavi, dar constată că este prea adînc. Se cațără pe brațul fotoliului, apoi se ridică și pune din nou ordine în cărțile de pe masă. Privește în jos, spre stradă, prin perdelele de camuflaj mohorîte.

— Cred că pînă la urmă intru în Marină.

— Tu !

Dă din cap afirmativ, privind mai departe pe fereastră.

— Dacă vor să mă primească, bineînțeles. N-aș putea să zbor, și n-aș face nici o ispravă în armată.

— Măi, nătărăule, dar nu te obligă nimeni să te înrolezi.

— În mod legal, nu.

— Credeam că te opui războiului.

— E adevărat.

— Că ești pacifist.

— Nu mai știu. Nu mai știu și gata. Gîndești cînd una, cînd alta, dar în cele din urmă responsabilitatea de a hotărî este prea mare pentru un singur om. E de datoria mea să mă înrolez.

— Ești hotărît ?

— Mary este de aceeași părere.

— Mary Lovell. Ce-o privește asta pe Mary ?

— Tocmai asta-i vestea pe care voiam să ți-o dau.

Nathaniel se întoarce purtînd în mînă o carte uitată. Se îndreaptă spre foc, privește fotoliul, își amintește de carte și o pune pe masă. Ia un scaun, îl trage spre el și se așază pe margine.

— Ți-am vorbit aseară, după spectacol, ți-aduci aminte ? Cum viețile noastre trebuie să ajungă pînă la rădăcinile timpului, să fie o procesiune prin istorie.

— Iar eu ți-am spus că tu ai fost probabil Cleopatra.

Nat cîntărește aceste vorbe cu gravitate.

— Nu, nu cred. Nu ceva atît de celebru.

— Henric al optulea, atunci. Asta ți-e vestea?

— Omul dă mereu peste indicii. Are... străfulgerări de cunoaştere... lucruri cunoscute. Eşti...

Mîinile începură să i se înalţe deasupra umerilor ca şi cum ar fi pipăit o extindere a capului.

— Eşti conştient, întîlnind anumiţi oameni, că au fost ţesuţi în taina propriei tale istorii. Nu eşti şi tu de aceeaşi părere ? Tu şi cu mine, de pildă. Îţi aduci aminte ?

— Ai avut totdeauna obiceiul să îndrugi baliverne.

Nathaniel încuviinţează din cap.

— Şi încă îl mai am. Totuşi, sîntem întreţesuţi laolaltă şi apreciem aceleaşi lucruri. Şi atunci cînd m-ai prezentat lui Mary, îţi aminteşti ? Îţi dai seama cum acţionam şi reacţionam noi trei ? Apoi a urmat străfulgerarea aceea bruscă de cunoaştere şi de certitudine care spunea : „Ne cunoaştem mai de mult".

— Despre ce naiba vorbeşti ?

— Şi ea şi-a dat seama. Mi-a spus-o chiar ea. Ştii, este atît de... înţeleaptă. Iar acum sîntem amîndoi foarte siguri. Lucruri ca astea sînt scrise în stele, fără îndoială, totuşi trebuie să-ţi mulţumesc ţie, Chris, că ne-ai ajutat să ne regăsim sub ele.

— Tu şi Mary Lovell ?

— Bineînţeles, lucrurile astea nu sînt niciodată simple, am meditat atît separat cît şi împreună...

O vrajă umplea încăperea. Sub acţiunea ei, capul lui Nat părea să devină cînd mai mare, cînd mai mic.

— Şi aş fi deosebit de fericit, Chris, dacă ai vrea să-mi fii martor la cununie.

— Ai de gînd să te însori ? Tu şi cu...

— Asta este vestea fericită.

— Nu se poate !

Aude cît îi este vocea de îndurerată şi, fără să-şi dea seama, constată că se ridicase în picioare. Nat priveşte dincolo de el spre foc.

— Ştiu că-i o hotărîre neaşteptată, dar ne-am gîndit bine. Şi vezi, eu am să intru în Marină. Mary este atît de bună şi de curajoasă. Iar tu, Chris, ştiu că ne vei aproba din toată inima.

Stătea nemişcat privind la părul negru, zbîrlit şi la lungimea picioarelor. Simţea cum îl cuprinde recunoaşterea amară a forţei inefabile a acestor circumstanţe şi hotărîri. Nu acolo unde mănîncă el, ci unde este el mîncat. Odată cu recunoaşterea, sîngele i se urcă la cap, dogorindu-i faţa — puterea de a sfărîma. Imagini de ale ei îi năpădesc în minte, ca un teanc de instantanee aruncat : Mary în barcă, aranjîndu-şi cu grijă fusta ; Mary în drum spre biserică, duhnind a biserică, impertinenţa întruchipată în felul cum păşeşte şi cum îşi poartă fundul micuţ ; Mary zbătîndu-se, cu genunchii bine strînşi, ca să-şi apere comoara tainică a fecioriei, încercînd cu o mînă să-şi tragă fusta în jos şi cu cealaltă respingînd atacul, folosind vocea ca mijloc unic de apărare a sînilor pe jumătate dezgoliţi.

— Am să ţip !

Nat priveşte în sus cu gura deschisă.

— De data asta, ceea ce fac nu-i o nebunie. N-ai de ce să fii îngrijorat.

Instantaneele pieri.

— Eram... nu știu de ce am spus asta, Nat. Cred că citam din vreo piesă.

Nat deschise palmele și zîmbi sfios.

— Nu te poți împotrivi stelelor.

— Mai ales cînd se întîmplă ca ele să coincidă cu dorința ta.

Nat cîntări aceste vorbe. Se înroși puțin și dădu grav din cap.

— Există și această primejdie.

— Ia seama, Nat, pentru numele lui Dumnezeu.

Dar neștiind, neînțelegînd — la ce să ia seama ? Să nu stea în preajma mea ? Sau să nu stea cu ea în centrul luminat al întunericului meu ?

— Tu ai să fii aici, Chris. Să ai grijă de ea, cînd eu am să fiu plecat.

O fi ceva scris în stele. Altfel de unde vine acest impuls obscur care desparte cuvintele de inimă ?

— Ia seama, Nat. Atîta îți spun. Mă refer la mine.

— Chris !

Pentru că mi-e drag de tine, prostule, și te urăsc. Iar acum te urăsc.

— Lasă, Nat, uită ce ți-am spus.

— Dar ceva nu-i în regulă.

Un impuls disperat, călcat la pămînt, aruncat deoparte.

— Și eu mă înrolez în Marină.

— Dar cum rămîne cu teatrul ?

Îngropat sub calcule și ură.

— Există sentimente mai presus de teatru.

— Dragul meu prieten ! Poate că o să fim pe acelaşi vas.

Nat se ridicase, strălucind de bucurie.

În silă şi cu presimţirea drumului ales.

— Sînt sigur că va fi aşa. E scris în stele.

Nat încuviinţă din cap.

— Sîntem uniţi prin elemente. Sîntem oameni de apă.

— Apă ! Apă !

Hainele leoarcă îl legau burduf. Ieşi tîrîş afară la soare. Zăcu acolo, simţind cum se răspîndeşte ca iarba de mare. Ridică mîinile şi trase de cîrligele de la cheutoarea scurtei, în timp ce instantaneele zburau în vîrtej ca un pachet de cărţi. Desfăcu cheutoarea şi smulse de pe el restul hainelor. Cînd rămase numai în maiou şi chiloţi, se tîrî drum lung peste stîncă, pînă la groapa cu apă. Se aburcă în sus, pe Strada Mare şi se întinse lîngă Pitic.

— Dacă nu aiurez, asta este abur care se ridică din hainele mele. Transpiraţie.

Se rezemă cu spatele de Pitic.

— Foloseşte-ţi inteligenţa !

Picioarele, în faţa lui, erau acoperite cu pustule albe. Ridicînd maioul, văzu altele pe stomac, pe braţe şi picioare. Ele erau diformaţiile din colţul orbitelor.

— Trebuie să trăieşti !

Un gînd vehement îi ţîşni în minte.

— Am să trăiesc chiar dacă va trebui să mănînc tot ce se găseşte în caseta asta blestemată.

Privi în jos, spre picioare.

— Vă cunosc eu denumirea, bube afurisite. Urticarie. Intoxicație alimentară.

Rămase liniștit un timp. Aburii se ridicau tremurînd. Pustulele erau bine conturate și de un alb mort. Reliefate, așa că și degetele umflate le simțeau forma.

— Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc și așa s-a întîmplat.

Scrută orizontul cu privirea încețoșată, dar acesta nu-i oferea nimic. Privi din nou la picioare și constată că erau foarte subțiri, în ciuda bășicilor. Sub maiou, simți picăturile de apă croindu-și drum de la o pustulă la alta.

Simțea în creier apăsarea cerului și a aerului.

11

UN GÎND se plăsmuia ca o sculptură în spatele ochilor, dar în fața centrului necercetat. Urmări gîndul un lung răstimp, pe cînd broboanele de sudoare se prelungeau de la o bubă la alta. Știa însă că gîndul îi era dușman și, în consecință, deși îl vedea, refuza să consimtă sau să i se alăture pentru înfăptuire. Cît despre activitatea centrului său lent, dacă mai exista vreuna, medita melancolic asupra identității sale, în timp ce gîndul stătea acolo, ca un monument ignorat într-un parc. Christopher și Hadley și Martin erau fragmente separate, iar

centrul mocnea de ciudă că ele s-au desprins și nu mai stau pecetluite în centru. Pe toată fereastra se întindea o mostră de culoare, dar în starea ciudată în care se afla, centrul nu considera culoarea ca ceva exterior. Era unicul lucru vizibil din încăperea întunecată, ca un tablou iluminat pe un perete. Mai jos era senzația apei care se prelinge și atingerea neplăcută a unei suprafețe dure. Pentru un timp, centrul era satisfăcut. Știa că există, deși Christopher și Hadley și Martin erau fragmente îndepărtate.

O perdea din păr și carne căzu peste tabloul de pe perete și nu mai era nimic de cercetat decît gîndul. Deveni cunoscut. Teroarea care năvălise odată cu gîndul, îl zgudui punîndu-i în mișcare trupul. Nervii se descărcară, mușchii se încordară, gîfîieli, lovituri, vibrații ; iar gîndul deveni cuvînt care i se rostogoli din gură :

— N-am să scap niciodată de pe stînca asta.

Teroarea acționă mai departe. Îl îndreptă din încheieturi și îl ridică în picioare, îl trimise în mers împleticit împrejurul Veghei, sub apăsarea cerului, pînă ce ajunse să se agațe de Pitic. Capul de piatră se legăna ușor, se legăna ușor, iar soarele oscila pe fața argintie încoace și încolo, în sus și în jos.

— Du-mă departe de stînca asta !

Piticul încuviință blînd, cu bunăvoință, din capul argintiu.

Lîngă un șanț albicios se ghemui jos, iar mostra de culoare era tot mai vizibilă.

Christopher și Hadley și Martin se întoarseră o bucată de drum. Sili culoarea să se răspîndească peste tot, peste stîncă, mare și cer.

— Cunoaşte-ţi duşmanul !

Era deci boala trupului, efectul lipsei de precauţie. Era intoxicaţia alimentară care preschimbă lumea în casă de nebuni. Era singurătatea şi speranţa zădărnicită. Şi mai era gîndul ; mai erau şi alte gînduri, nerostite şi necunoscute.

— Scoate-le la iveală. Priveşte-le în faţă.

Apa, singura rezervă, atîrna de un fir de păr, zăgăzuită de un tampon vîscos ; hrana tot mai puţină de la zi la zi ; o presiune de nedescris asupra trupului şi a minţii ; bătălia cu segvenţele de film, pentru somn. Şi mai era...

— Era şi încă mai este...

Se ghemui pe stîncă.

— Scoate-le la iveală şi priveşte-le în faţă !

— Se formează un sistem. Nu ştiu ce fel de sistem, dar chiar şi bîjbîielile mele palide îmi clatină raţiunea.

Partea de jos a feţei se retrase din jurul gurii, dezgolind dinţii.

— Arme. Am lucruri pe care le pot folosi. Inteligenţa. Voinţa ca o ultimă tranşee. Voinţa ca un monolit. Supravieţuire. Educaţia, o cheie pentru toate sistemele, în stare ea însăşi să le impună, să le creeze. Conştiinţa într-o lume adormită. Centrul întunecat, centrul invulnerabil care era sigur că-şi este suficient sie însuşi.

Începu să vorbească în aerul stătut cu efect de sugativă.

— Mintea sănătoasă este în stare să aprecieze realitatea. Care este realitatea situaţiei mele ? Sînt singur pe o stîncă în mijlocul Atlanticului. În jurul meu se află nesfîrşite întinderi de apă

legănată. Dar stînca e solidă. Coboară și se unește cu pămîntul mării, iar acesta este unit cu pămînturi pe care le-am cunoscut, cu țărmuri și orașe. Trebuie să țin minte că stînca este solidă și de neclintit. Dacă stînca s-ar mișca, atunci ar însemna că sînt nebun.

O șopîrlă zburătoare îi fîlfîi deasupra capului și apoi căzu în afara razei vizuale.

— Trebuie să mă țin cu dinții. În primul rînd de viață și apoi de un psihic normal. Trebuie să iau măsuri.

Lăsă din nou să cadă perdeaua peste fereastră.

— Sînt intoxicat. Sînt sclavul unui tub încîlcit de lungimea unui teren de crichet. Toate spaimele iadului nu sînt nimic pe lîngă blocarea intestinelor. De ce să tot îndrug despre bine și rău, cînd șarpele zace încolăcit chiar în trupul meu ?

Voit, își imagină intestinele, mișcarea peristatică, lentă, sufocată, transformarea hranei moi într-un cep de otravă.

— Sînt Atlas. Sînt Prometeu.

Își simți propria siluetă profilîndu-se gigantică pe stîncă. Fălcile i se încleștară, bărbia îi căzu în piept. Deveni nu erou pentru care imposibilul era o împlinire. Îngenunche și se tîrî neîndurător în jos pe stîncă. Găsi centura în crevasă, luă cuțitul și tăie mușchiul desprinzîndu-l de tub. Se tîrî mai departe pînă la Leul Roșu, avînd acum și muzică de fond, frînturi din Ceaikovsky, Wagner, Holst. Nu era absolut necesar să se tîrască, dar muzica ca fond sublinia eroismul unei înaintări lente, neînfrînte, în

ciuda condiţiilor vitrege. Cochiliile goale trosneau sub greutatea oaselor sale ca nişte cioburi. Muzica se intensifică, sfîşiată de alămuri.

Ajunse la balta de pe stînca unde era molusca năpădită de ierburi şi trei anemone de mare ruşinoase. Peştişorul mai era încă în apă, dar în altă parte a stîncii. Împinse centura sub apă, astfel că peştele porni să se zbată disperat, dînd din colţ în colţ. Un şirag de bule ieşi din tub. El turti burduful lunguieţ şi apoi începu iarăşi să-l desfacă. Limbi mici de apă intrau prin capătul tubului şi-şi făceau loc printre bule. Doar muzică de coarde acum, gravă. Ridică sus centura şi clătină burduful. Se auzea un sunet gîlgîit. O cufundă din nou în apă şi continuă operaţia. Coardele cîntau mai departe şi li se adăugaseră suflători şi două, trei note de alămuri. Foarte curînd va urma acordul prelungit care va impune orchestrei tăcere, în aşteptarea cadenţei. Capul năpădit de iarbă al moluştei ieşea la suprafaţă. Peştişorul, păcălit de acest reflux nefiresc zăcea la soare, pe stînca udă, şi se zvîrcolea, încercînd să lupte împotriva tensiunii de suprafaţă. Anemonele strîngeau şi mai mult gura pungă. Burduful centurii de salvare era pe trei sferturi plin.

Se ghemui lîngă o stîncă, ţinîndu-şi picioarele larg desfăcute. Muzica creşcu în intensitate, cînta marea şi soarele. Universul îşi ţinea respiraţia. Gîfîind şi gemînd începu să-şi vîre tubul în anus. Împături cele două jumătăţi ale burdufului de cauciuc şi se aşeză pe el, presîndu-l şi masîndu-l cu mîinile. Simţi în pîntec scurgerea rece a apei de mare. Pompă şi presă pînă cînd

burduful deveni flasc şi turtit. Extrase tubul şi se tîrî cu greu pînă la marginea stîncii, în timp ce orchestra îşi cînta ultimele note înainte de pauză.

Şi cadenţa era pe punctul să înceapă... începu. Executată în mare, cu o desăvîrşire tehnică explozivă şi triumfătoare. Părea aruncarea în aer a unui dig, sfărîmarea tuturor obstacolelor. Contracţie după contracţie, cu acorduri masive şi arpegii strălucite, cadenţa îl slei de puteri. Se întinse pe stîncă epuizat şi golit, iar orchestra dispăru.

Îşi întoarse faţa spre stîncă şi mormăi către inamic.

— Te dai bătut ? Eu nu !

Mîna cerului se pogorî asupra lui. Se ridică în genunchi printre scoici.

— Acum am să fiu întreg la minte şi n-am să mai fiu sclavul propriului meu trup.

Privi în jos la peştele mort. Îl împinse cu degetul spre gura unei anemone de mare. Apărură imediat petalele, încercînd să-l înşface.

— Ţepi. Otravă. Actiniile mi-au făcut rău. Poate că midiile să fie bune, la urma urmei.

Se simţea ceva mai în putere şi nu atît de eroic încît să fie nevoie să se tîrască. Porni încet în sus spre Veghe.

— Totul este previzibil. Ştiam că n-am să mă înec şi nu m-am înecat. Exista o stîncă. Ştiam că am să pot trăi pe ea şi am trăit. Am învins şarpele din propriul meu trup. Ştiam că am să sufăr şi am suferit. Dar sînt pe cale de a învinge. Într-un anumit sens, viaţa porneşte

acum de la început, în ciuda sugativei și a presiunii.

Se așeză lîngă Pitic și își trase genunchii la piept. Privirea era din nou îndreptată spre exterior și el trăia pe pămînt.

— Cred că mi-e foame.

Și de ce nu, cînd viața începe de la capăt ?

„Hrană din farfurie. Hrană consistentă și mîncată în tihnă. Hrană din prăvălie, din măcelării, hrană, nu înotînd, închizîndu-se ca un pumn și furișîndu-se într-o crăpătură a stîncii, ci moartă pe tejghea, toată recolta mării strînsă grămadă..."

Cercetă marea. Refluxul gonea ducînd cu sine fîșii strălucitoare din cele trei stînci.

— Iluzie optică !

Fiindcă, fără îndoială, stînca era fixă. Dacă ți se părea că se mișcă încet, că înainta odată cu refluxul, era din cauză că ochiul nu avea nici un punct de referință. Dar dincolo de orizont se afla un țărm ce rămînea la aceeași distanță, în timp ce apa se scurgea. Zîmbi amar.

— Un șiretlic reușit. Foarte mulți s-ar fi lăsat păcăliți.

Ca un tren care pare că o pornește de-a-ndărătelea, cînd alt tren înaintează rapid pe lîngă el. Ca niște linii hașurate cu o altă linie ce le traversează de-a curmezișul.

— Căci, bineînțeles, stînca este neclintită și apa este cea care se mișcă. Stai să mă lămuresc cum vine asta. Fluxul este un val uriaș care gonește în jurul pămîntului... sau mai degrabă pămîntul se învîrtește în interiorul fluxului, deci eu și cu stînca sîntem...

Aruncă o privire grăbită, printre picioare, la stîncă.

— Deci stînca este neclintită.

Hrană. Pusă grămadă pe o tejghea, nu înotînd liberă ci adunată, toate prăzile mării, un homar, nu închizîndu-se ca un pumn şi ţîşnind înapoi în crevasă ci...

Era în picioare. Îşi aţinti privirea spre locul unde creşteau alge, jos în apa de lîngă cele trei stînci. Strigă tare :

— Cine a mai văzut un asemenea homar înotînd în mare ? Un homar roşu ?

Pămîntul îi fugi de sub picioare. Simţi o clipă că se prăbuşeşte ; urmă apoi o prăpastie de întuneric în care nu mai exista nimeni.

Ceva se ridica la suprafaţă. Ceva nesigur de identitatea sa deoarece îşi uitase numele. Ceva desfăcut în bucăţi. Se străduia să pună bucăţile la loc deoarece atunci ar putea şti cine este. Se auzea un zgomot ritmic şi o întrerupere. Bucăţile se asamblau şovăitoare şi el zăcea pe stîncă, întins într-o parte şi un zgomot sforăit îi ieşea din gură. În partea de jos a tunelului persista o senzaţie de rău profund. Exista o separare între acum, oricînd ar fi fost acest acum, şi momentul teroarei. Această separare îi dădea posibilitatea să uite ceea ce îi provocase teroarea. Întunericul ei era mai adînc decît al somnului. Mai adînc decît orice întuneric viu, deoarece timpul se oprise, sau ajunsese la capăt. Era o prăpastie a nefiinţei, un puţ deschizîndu-se în afara lumii, iar acum efortul de a exista

iarăşi era atît de istovitor, încît tot ce putea face era să zacă pe o parte şi să trăiască.

Peste puţin timp gîndi :

— Am fost deci mort. Asta a fost moartea. M-am speriat de moarte. Acum bucăţile din care sînt făcut s-au adunat laolaltă şi eu sînt viu.

Priveliştea era şi ea diferită. Cele trei stînci erau mai aproape. Mai existau şi nişte corpuri ascuţite — scoici, gîndi el, dînd dovadă de isteţime — care îi tăiau obrazul.

— Cine m-a adus jos aici ?

Cuvintele erau însoţite de o durere uşoară localizată pe limbă. Vîrful limbii era umflat şi dureros, iar în gură avea sare. Vedea o pereche de pantaloni goi, aruncaţi lîngă el şi semne ciudate pe stîncă. Semne albe şi paralele. Aveau în ele urme de sînge şi de spumă.

Îşi cercetă cu grijă restul trupului. Identifică un obiect rigid, în formă de drug, drept braţul său drept răsucit spre spate. Acesta îi atrase atenţia asupra durerii din încheieturi. Se întoarse puţin ca să-şi elibereze braţul şi examină mîna de la capăt.

Conchise atunci că nu poartă chiloţi, deoarece chiloţii erau acolo, în mîna dreaptă. Rupţi şi pătaţi cu sînge.

— M-am bătut cu cineva.

Stătu şi analiză încet cum stau lucrurile.

— Mai este cineva cu mine, aici pe stîncă. S-a furişat şi m-a bătut.

Faţa i se strîmbă.

— Lasă prostiile. Eşti singur de tot. Ai avut un leşin.

Își căută mîna stîngă și o descoperi cu un geamăt de durere. Degetele erau mușcate.

— Cît o fi durat ? E astăzi acum, sau tot ieri ?

Se ridică pe mîini și pe genunchi.

— Tocmai cînd mă simțeam din nou eu însumi, și încă triumfător, a venit un fel de nu știu ce. O spaimă. Un sistem rezultat din circumstanțe.

Apoi prăpastia neființei.

„Această parte a prăpastiei este diferită de cealaltă. Este ca atunci cînd ai terminat o repetiție generală și, brusc, luminile se sting. Acolo unde fusese un peisaj masiv, strălucitor, rămîne doar un decor vopsit, cenușiu, în lumina de control. Ca la șah. Ești bucuros că ai găsit o mișcare grozavă de atac, dar ai nesocotit că ești în șah și jocul devine luptă de apărare, iar tu ești cu mîinile legate."

Stîncă strălucitoare și mare, speranță, chiar dacă a fost zădărnicită, acte de eroism ! Apoi, în momentul înfăptuirii, recunoașterea, teroarea se lasă asupra ta ca o mînă.

„Ceva de care mi-am adus aminte. Mai bine să nu-mi amintesc din nou. Să țin minte că trebuie să uit. Nebunie ?"

Mai rău decît nebunie. Judecată limpede.

Se ridică pe mîini și pe genunchi și se munci să reconstituiască traseul parcurs în timpul crizei, după hainele împrăștiate și semnele de pe stîncă pînă la locul unde îl apucase. Se opri lîngă Pitic și privi în jos la stînca aceea cu modelul zgîriat pe ea, model întrerupt acum de semnul scrîșnit al dinților.

— Era de aşteptat. Totul este de aşteptat. Lumea rămîne credincioasă formelor ei. Aminteşte-ţi acest lucru.

Privi gînditor în jos, la dungile pe care stînca le lăsa în urma ei în mare.

„Nu trebuie să mă mai uit la mare. Sau poate trebuie ? E mai bine să fii nebun, sau normal ? N-am văzut ceea ce am crezut că văd. Mi-am amintit greşit."

Îi veni apoi o idee importantă. Sub imboldul ei porni pe loc la cercetarea stîncii, nu o cercetare superficială ci palmă cu palmă. Numai după căutări nesfîrşite, poticniri, greutăţi, izbituri, îşi aduse aminte că e o nebunie să caute o bucată de lemn în care să bată. Nu se găsea aşa ceva pe acolo.

Chiloţii îi mai atîrnau încă în mînă şi îl străfulgeră gîndul că ar putea să-i îmbrace. După ce îi îmbrăcă, simţi cum capul i s-a limpezit de toate ceţurile, cu excepţia durerii. Îşi ridică mîna şi atingînd locul cu durerea, descoperi un cucui sub părul năclăit de sînge. Îşi examină picioarele. Pustulele albe erau mai mici şi lipsite acum de importanţă. Îşi aminti de un obicei şi se vîrî în groapa cu apă. Odată ajuns înăuntru, observă prin deschizătura de la capătul mai îndepărtat o lumină vie, neaşteptată şi un grăunte de judecată, bine înfipt, îl mînă înapoi la Veghe ; înţelese ce prevestea lumina şi zgomotul care îi urmase.

Soarele mai strălucea încă, dar o parte a orizontului suferise o schimbare. Îngenunche să privească porţiunea schimbată pe care o străbătea din nou un junghi vertical de lumină. Lu-

mina lăsa o dîră în fiecare ochi, ceea ce transforma vederea într-o acțiune dezbinată. Scrută dunga verde pe care o lăsa lumina și văzu că întunericul desenează o linie precisă pe suprafața mării, care venea din ce în ce mai aproape. Brusc se regăsi în propriul său trup și știu unde se află.

— Ploaie !

Fără îndoială.

— Am spus eu că o să vină ploaia !

Să vină ploaia și ploaia a venit.

Coborî anevoie Strada Mare, își luă pălăria și o așeză în scobitura formată sub capătul Apeductului Claudian. Își smulse de pe el hainele cu care mai era îmbrăcat și le aruncă în crevasă. Înregistră lumini strălucitoare și zgomote. Întinse mantaua de ploaie într-un șanț, formînd din ea un fel de bazin. Apucă drumul cel mai scurt spre punctul de veghe și auzi șuierul apei în momentul în care marginea perdelei de ploaie cădea pe stîncă de Siguranță. Apoi îl izbi în față, ricoșă în salturi de o șchioapă de pe Pitic și de pe suprafața Veghei. Cît ai clipi, începu să lucească și să șiroiască din cap pînă în picioare sub ploaie.

Un fulger și un trăsnet neîndurător veni dinspre perdeaua de apă și el se repezi clătinîndu-se spre crevasă, băgîndu-și întîi capul la adăpost, în timp ce tunetul tropăia pe deasupra. Chiar și în adîncul crevasei văzu o lumină lividă care îl lovea în urechi, apoi toate zgomotele încetară cu excepția unui sunet înalt, cîntat. Era atît de apropiat de cap, încît luă locul tunetului. Picioarele îi erau ciomăgite. Gura rostea

cuvinte dar nu le putea auzi și deci nu le cunoștea înțelesul. În crevasă pătrundea apa, i se scurgea pe sub obraz, picura din stîncă, i se prelingea în jurul șalelor, pretutindeni apă. Își scoase trupul afară din crevasă și se trezi sub cascadă. Se poticni pînă la șanț și își găsi pălăria șiroind de apă. La capătul Apeductului Claudian era un robinet din care se revărsa apă. Puse la loc pălăria și se îndreptă spre mantaua de ploaie. Îl aștepta o baie gata pregătită, dar ploaia de deasupra lui curgea ca un duș. Se reîntoarse la pălărie, așteptă să se umple și o purtă la groapa cu apă. Auzea sub stîncă clipocitul și plescăitul șuvoiului. Apa curgea în jos, se infiltra în crăpături neștiute, cădea ca un zăngănît asurzitor în hău. Șuvița de mîl roșu era de pe acum mai îngustă.

— Am spus că o să plouă și a plouat.

Aștepta tremurînd în văgăuna rece, aștepta senzația de satisfacție care trebuia să vină odată cu îndeplinirea prorocirii, dar nu voia să vină.

Se ghemui acolo fără să mai asculte apa și încruntîndu-se la propria sa umbră.

— Ce piesă am pierdut în timpul jocului ? Eram în atac, îmi mergea bine și apoi...

Apoi prăpastia de întuneric care despărțea perioada aceea mai luminoasă de aceasta. Se întîmplase ceva de cealaltă parte a prăpăstiei. Ceva de care nu trebuie să-ți aduci aminte ; dar cum să fii stăpîn pe situație dacă ai uitat dinadins ? Ceva despre un sistem care tocmai începea să se instaleze.

— Ostil.

Analiză cuvîntul rostit de gură. Părea inofensiv dacă nu i se alăturau implicații. Pentru a evita acest lucru, interveni cu bună știință în procesul gîndirii și impuse gurii să facă cum îi poruncește.

— Cum poate o stîncă să fie ostilă ?

Se tîrî iute afară în ploaia care se mai domolise. Furtuna plecase în grabă dincolo de cele trei stînci și calmase agitația apelor. Norii întunecau totul. Lăsaseră în urmă o mare cenușie, posomorîtă, deasupra căreia se mișca aerul împins spre stîncă de un vînt imperceptibil.

— Aceasta a fost o furtună subsidiară, la marginea unui ciclon. În emisfera nordică cicloanele se rotesc în sens opus acelor unui ceasornic. Vîntul bate dinspre sud. Ne aflăm deci pe latura răsăriteană a unui ciclon care se deplasează spre est. Odată ce pot să prevăd vremea, pot să mă înarmez împotriva ei. Problema va fi cum s-o scot la capăt cu prea multă apă, nu cu prea puțină.

Acorda doar pe jumătate atenție gurii sale care îi tot dădea înainte, ca să se liniștească pe sine și nimic altceva. Dar centrul globului se agita și se cutremura din cauza unor consecințe izolate a datelor cunoscute. Își abătea atenția de la una, numai ca să descopere alta. Încerca să-și șteargă din memorie fiecare consecință în parte, cînd constata că nu pot fi ignorate.

— Întreaga problemă a nebuniei este atît de complexă încît nu s-a ajuns niciodată la o definiție satisfăcătoare, la o normă.

Mult îndepărtată de centru, gura trăncănea mereu.

— Unde, de pildă, trebuie trasă linia între omul considerat capricios sau iritabil și psihopatul cuprins într-adevăr de manie depresivă ?

Pîndind cu un ochi reîntoarcerea furtunii de spaimă, centrul medita la dificultatea de a distinge între somn și trezie, odată ce toată trăirea consta într-o serie de secvențe.

— Un vis care revine denotă oare nevroză ? Dar atunci un prunc normal, în pătucul lui, nu trece oare prin toate simptomele de nevroză ?

Dacă, ignorînd prăpastia de întuneric și de spaimă de pe buze, te-ai reîntoarce pas cu pas, pornind de la stîncă, trecînd prin Marină, teatru, scris, universitate, școală, înapoi la patul de sub streașina tăcută, ai ajunge jos, în pivniță. Și cărarea duce din nou de la pivniță la stîncă.

— Soluția stă în inteligență. Ea ne deosebește de animalele neajutorate care sînt prinse în capcana tiparelor de comportare atît psihice cît și fizice.

Dar centrul întunecat examina un gînd, ca pe un monument care îl înlocuise pe celălalt în parcul lugubru.

Guano este insolubil.

Dacă guano este insolubil, atunci apa din șanțul superior nu poate fi un lichid vîscos, a cărui atingere să provoace senzația de ac înroșit în colțul ochiului.

Își plimbă limba în lungul barierei dinților, pînă la locul unde, între măsele, era o știrbitură. Își împreună mîinile și își reținu respirația. Ochii ațintiți spre mare nu vedeau nimic. Limba își aducea aminte. Scormonea în știrbitura dintre dinți și recrea vechea formă dureroasă.

Atingea muchea aspră a stîncii, urmărea panta în jos, șanț după șanț dureros, pînă la suprafața netedă unde se afla Leul Roșu, chiar deasupra gingiei... pricepu ce era atît de obsedant familiar și îngrijorător într-o stîncă izolată și în descompunere în mijlocul oceanului.

12

NU MAI ERA nimic de făcut acum decît să-și protejeze judecata normală. Centrul mînuia trupul exterior ca pe o marionetă. Îl făcea să coboare de la Veghe la crevasă. Găsi îmbrăcămintea umedă și o trase pe el, pînă cînd ajunse să vadă prelungirea hainelor și a ciorapilor de cizmă ca pe niște grămezi de gunoi. Trupul și veșmintele erau incomode ca un costum de scafandru. Se duse la Piscul Hranei, culese midii, sili gura să le primească. Nu privea înaintea lui ci în jos, acolo unde apa dansa la picioarele stîncii. Marea era tulbure, cu valuri mici care purtau în spate valuri și mai mici, astfel că adîncul era invizibil și apa gravă și rece. Pe cînd fălcile dumicau, stătea liniștit, cu doi homari așezați alături de el pe stîncă. Masa continua sub ploaia pătrunzătoare, rafale de vînt și valuri mînate pe suprafața apei. Cu unul dintre homari apuca bucățelele de mîncare și le ducea spre față. Homarii purtau armură ca să se apere de apăsarea enormă a cerului.

Printre înghiţituri vocea sporovăia, cîrmind spre raţiune şi adevăr şi apoi luînd-o razna.

— Eu nu am armură şi de aceea o să mă strivească pînă la urmă. Mi-a stricat şi profilul. Gura iese mult înainte şi am două nasuri.

Dar centrul reflecta la alte lucruri.

„Trebuie să fiu cu băgare de seamă cînd privesc în jur, la vînt. Nu vreau să mor din nou."

În acelaşi timp, midii fiind numeroase în jurul său, puse gura să lucreze şi şterse din memorie celelalte posibilităţi.

„De la bun început am fost alcătuit din două părţi, mintea şi trupul. Nimic nu s-a modificat. Doar că înainte nu-mi era atît de limpede acest lucru."

Centrul chibzuia la mişcarea următoare. Pămîntul putea fi ţinut laolaltă prin pircane nituite. Carnea putea fi vindecată prin gheare de furnici, ca în Africa. Voinţa putea să reziste.

Şi apoi nu mai găsi midii la îndemînă. Puse homarul să mimeze actul de a duce hrana la gură, dar senzaţiile nu mai erau aceleaşi.

— Trebuie s-o fac.

Se suci pe patru labe. Ţinîndu-şi respiraţia privi în sus şi văzu baba din colţul pivniţei profilîndu-se pe cer.

— Ea este Piticul. I-am dăruit un cap de argint.

Vîntul şi o boare de ploaie îl băteau în faţă. Baba îi făcea semne din cap, cu faţa ei de argint palid.

— Din fericire am pus o mască de argint pe cealaltă faţă. Ea este Piticul. Nu aceasta-i mişcarea următoare.

Își croi drum înapoi spre Veghe, își purtă trupul alături de Pitic și-l puse să îngenuncheze. Deasupra lui, Piticul îi făcea blînd semne din cap, cu o față de argint palid.

Ceva în șanțul din vîrf părea modificat. Se trase brusc înapoi privind îngrijorat. Substanța albă de pe fund era sfărîmată și împrăștiată, deoarece o bucată de stîncă căzuse de pe latura șanțului. Se tîrî înainte și inspectă bolovanul. Pe o latură, stratificația era roasă și veche, dar celelalte trei erau de un alb murdar și proaspăt sfărîmate. Bolovanul era lung și lat de un metru și gros de cincisprezece centimetri. Era ca o carte foarte mare și pe coperta albă se vedea o gravură ciudată. Un timp, ochiului său îi plăcu gravura, deoarece forma un model, și nu existau cuvinte, care l-ar fi ucis pe loc. Ochiul său urmări îndelung liniile crestate și dăltuite, așa cum gura mîncase midiile. Pe muchea cărții era canelura din care se desprinsese.

Canelura era și ea gravată. Era ca un arbore răsturnat care creștea din muchea străveche, unde straturi, ca niște foi, erau tocite de vînt și ploaie. Trunchiul era un jgheab adînc, perpendicular, cu margini care clivează. Mai jos, trunchiul se diviza în trei ramuri care la rîndul lor formau o rețea complicată de crengi, ca firicelele unei omizi. Trunchiul, ramurile și crengile erau groaznic de negre. În jurul crengilor se afla o floare de măr formată dintr-o pată argintie și cenușie. Sub privirea sa, picăturile de apă decolorau piatra și se opreau pe ramuri ca niște fructe fade.

Gura sporovăia.

— Fulger !

Dar centrul întunecat era crispat, îngrozit și conștient. Ceea ce știa era atît de groaznic, încît centrul puse dinadins gura să lucreze.

— Fulger negru !

Mai era încă un rol care putea fi jucat, rolul nebunului, al sărmanului Tom, ferit de cunoașterea semnificației fulgerului negru.

Se apucă de bătrîna care clătina din capul argintiu.

— Ajută-mă, drăguța mea, am nevoie de ajutorul tău !

Gura preluă conducerea.

— Dacă îl lași să continue, drăguța mea, o să dărîme afurisita asta de stîncă pe de-a întregul și n-o să ne mai rămînă decît să înotăm.

Să înotăm în ce ?

Gura îi dădea înainte, disperată.

— Exista stînca aceea în jurul Piscului Perspectivei, drăguța mea, care fusese mișcată, apa o mișcase. N-aș îndrăzni să rog pe nimeni altul decît pe tine, căci stînca este neclintită și, dacă el o va lăsa în pace, va dăinui o veșnicie. La urma urmei, drăguța mea, îi ești soție.

Jos din pat, pe covor, cu picioarele goale. Te strecori prin camera întunecată nu pentru că vrei tu, ci pentru că n-ai încotro. Treci de ușă. Debarcaderul, uriaș, ceasul bunicului. N-ai acoperire la spate. Pe după colț, acum, pe scări. În jos, calcă ușor. În jos, calcă ușor. Antreul, dar mărindu-se sub ochii tăi. Întunericul instalat în fiecare colț. Balustrada sus de tot, abia o ajungi cu mîna. Nu mai poți aluneca acum pe ea. O

balustradă diferită, totul este diferit, o formă nouă își face apariția. Silit să cobori și să înfrunți lucrul căruia i-ai întors spatele. Tic, tac, umbrele se înghesuie. Dincolo de ușa bucătăriei. În jos, calcă ușor. În jos, calcă ușor. Tragi zăvorul de la cavou. Izvor de întuneric. Capetele sicriului strivite în perete... Pe sub cimitir, înapoi pe ușa morții să întîmpini stăpînul. În jos, calcă ușor, în jos. Bulgări negri îngrămădiți, miros umed. Surcele de sicriu.

— Trebuie să fie cineva nebun ca să vadă un homar roșu înaintînd în mare. Iar guano este insolubil. Nebunul vede în pescărușii șopîrle zburătoare. Doar el face legătura, cînd își pierde mințile, între două lucruri despre care a citit cîndva într-o carte și nici el nu-și mai aduce aminte cînd. Nu-i așa, drăguță ? Spune-mi, spune-mi că-i așa !

Capul de argint încuviința, blînd, mai departe, iar ploaia împroșca.

Aprinzîndu-se de la sicrie, praf de cărbune, negru ca fulgerul negru. Butuc cu securea alături, folosit nu ca lemn de foc, ci pentru execuții.

— Focile nu pot fi ostile, iar omul nebun nu doarme bine. Simte că stînca este prea tare, prea reală ; îi suprapune o altă realitate, mai ales dacă are prea multă imaginație. Ar fi în stare să vadă într-o gravură destrămare în întreaga fire a lucrurilor.... nu-i așa ?

Și apoi în întuneric, cu picioarele încătușate. Încercă să ridice unul și-l găsi încleiat, află neputință unde ar trebui să fie puterea necesară acum, deoarece, firește, nu mai era nimic de

făcut, decît să țipe și să încerce să scape. Bezna de două ori mai întunecoasă în colț, ceva care se ivea amenințător, picioare legate, în imediată apropiere amenințarea necunoscută, o gură de întuneric, inima și ființa tuturor spaimelor imaginabile. Forme repetate de la începutul timpurilor, apropierea lucrului necunoscut, un centru întunecat întorcînd spatele lucrului care i-a dat viață și zbătîndu-se să scape.

— Nu-i așa ? Spune că-i așa.

Se auzi un zgomot lîngă brațul stîng și apă căzînd pe Veghe. Își așeză fața exterioară în bătaia vîntului și aerul îi biciui obrajii. Pe Pitic apa nu mai cădea în formă de ploaie ci de stropi. Se tîrî pînă la marginea stîncii și privi în jos, prin pîlnie. În jurul Stîncii de Siguranță apa era albă și, pe cînd privea prin tunel, auzi un sunet surd, urmat de o pală de stropi.

— S-au mai făcut investigații în legătură cu vremea aceasta, dar de la un nivel mai coborît. Cineva s-a cățărat acolo și moluștele au rezistat.

Marea era cuprinsă de un ritm de acumulare. Stînca de Siguranță punea piedică valurilor și le împingea în fisura de sub tunel. Nouă din zece valuri se ciocneau cu o reverberație și aruncau în sus stropi pulverizați, într-o linie asemeni unei feștile aprinse..... o feștilă rapidă care biciuia suprafața apei. Cel de-al zecelea val găsea drum liber, deoarece al nouălea fusese foarte mic. Și atunci al zecelea se revărsa rostogolindu-se, fisura strangula apa care năvălea în sus și izbea spatele unghiului..... bang ! Fulgi de apă scăpărau în tunel. Dacă al zecelea val era mare, fulgii deveneau pană, iar vîntul prindea

un mănunchi din vîrf și-l azvîrlea ca din praștie dincolo de Pitic, ca să se risipească în jos pe Strada Mare.

A urmări valurile era ca mîncatul midiilor. Marea constituia obiectul unei atenții ce putea fi prelungită mai mult chiar decît mîncatul. Centrul se concentra, lăsînd gura să facă ce dorește.

— Bineînțeles, după o bucată de timp, trebuia să vină și o furtună. Era de așteptat. Și cine ar fi putut inventa toată această complexitate a apei, alergînd conform firii, urmîndu-i legile pînă la ultima picătură. Și bineînțeles mintea omului trebuie să se piardă cu timpul, iar universul să intre în dezordine. Dar dincolo de dezordine, va dăinui totuși o existență reală și o biată ființă nebună, agățată de o stîncă, în mijlocul oceanului.

Nebunia nu are un centru cu judecată normală. Nimic asemănător acestui „Eu", care sta aici, stăvilind timpul ce trebuie să vină. Ultima reluare a sistemului. Apoi fulgerul negru.

Centrul strigă :

— Sînt atît de singur ! Doamne ! Sînt atît de singur !

Negru. O senzație familiară, o greutate pe inimă, un rezervor gata în orice moment să inunde ochii care de atîta amar de vreme nu mai cunoscuseră plînsul. Negru ca înserarea de iarnă prin care centrul punea trupul să umble..... un trup tînăr. Fereastra era modificată doar de perspectiva lămpilor aprinse în vîrful felinarelor din stradă. Centrul gîndea..... „Sînt singur ; atît de singur !" Rezervorul se revarsă, toate luminile de pe strada Carfax, de sub Big Tom, izbucniră scoțînd

aripi de curcubeu. Centrul simți nodul din gît, trimise privirea ochilor înainte, să se agațe cu disperare de prima lumină și apoi de următoarea..... orice, cu condiția să rețină atenția cît mai departe de bezna din interior.

Din cauza celor înfăptuite am rămas străin și singur.

Centrul parcurse un drum printr-o alee, traversă altă stradă, o curte pătrată, urcă scări goale de lemn, se așeză lîngă foc și toate clopotele din Oxford băteau pentru rezervorul care se revărsa și marea vuia în odaie.

Centrul contorsionă fața ca să șteargă semnele lipsei de bărbăție, dar apa nedisciplinată se prelingea și picura în lungul obrajilor.

— Sînt atît de singur ! Sînt atît de singur !

Încet, apa se zvînta. Timpul se întindea înainte, așa cum face timpul pe o stîncă în mijlocul oceanului.

Centrul formula un gînd.

„Acum nu mai este speranță. Nu mai este nimic. O, dacă ei s-ar uita la mine, dacă mi-ar vorbi..... dacă aș fi și eu o parte din ceva.....“

Timpul se întindea înainte, indiferent.

Se auzeau pași pe scări, două etaje mai jos. Centrul aștepta fără speranță să audă spre ce odaie se îndreaptă. Dar pașii mergeau înainte, urcau, se auzeau mai tare, aproape la fel de tare ca bătăile inimii, astfel că în momentul în care se opriră în fața ușii, el se ridicase în picioare cu mîinile în dreptul pieptului. Ușa se întredeschise și o învălmășeală de cîrlionți negri apăru în partea ei sus.

— Nathaniel !

Nathaniel se aplecă și intră radios în odaie, se opri, uitîndu-se în jos la fereastră.

— M-am gîndit că s-ar putea să te mai prind. M-am reîntors pentru *weekend*.

Adăugă apoi, cu întîrziere.

— Pot să intru ?

— Dragul meu prieten !

Nathaniel se foi îndelung cu mantaua și privi apoi cu solemnitate de jur împrejur, ca și cum locul unde ar fi putut să o pună ar fi constituit o problemă majoră.

— Las-o aici. Mă ocup eu de ea..... ia loc..... eu sînt..... dragul meu prieten !

Nathaniel zîmbea și el stingherit.

— Îmi pare bine că te văd, Christopher.

— Poți rămîne mai mult ? Sper că nu trebuie să te grăbești ?

— Am venit să țin o conferință la.....

— Dar nu astă seară ?

— Nu, astă seară pot rămîne aici.

Centrul stătea de partea cealaltă, drept pe partea exterioară a ferestrei sale..... afară, drept în mijlocul lumii.

— O să stăm de vorbă. Hai să stăm de vorbă, Nat.

— Ce mai nou prin lume ?

— Ce mai face Londra ?

— Nu-i plac conferințele despre rai.

— Despre rai ?

Trupul începu apoi să rîdă din ce în ce mai tare și apa curgea din nou. Nat surîdea stînjenit, și se înroșise.

— Știu. Dar nu mai înrăutăți și tu lucrurile.

Se șterse de apă și sughiță.

— Ce fel de rai ?

— Acel rai pe care l-am inventat pentru noi, după moarte, dacă nu sîntem pregătiți pentru cel adevărat.

— Tu ai să fii..... ființă stranie ce ești !

Nathaniel deveni serios. Ridică cercetător privirea în sus, înălțînd degetul arătător și consultînd o carte de referințe de partea cealaltă a tavanului.

— Dacă ne iei cum sîntem acum, raiul ar fi o simplă negare. Inform și deșert. Înțelegi ? Un fel de fulger negru care distruge tot ceea ce noi numim viață.....

Rîsul reveni.

— Nu înțeleg și nici nu prea îmi pasă de rai, dar voi veni la conferința ta. Dragul meu Nat..... Habar n-ai cît mă bucur că te văd.

Feștila aprinsă biciui chipul lui Nathaniel și el dispăru. Centrul rămase cu privirea în jos, spre pîlnie. Gura îi era deschisă de uimire și spaimă.

— Și totuși l-am iubit atît de mult !

Negru și dibuindu-și drumul spre scara de oțel care sclipea slab în lumina înnourată. Centrul încercă să se opună, asemeni unui copil care vrea să se împotrivească și să nu coboare în pivniță, în miez de noapte, dar picioarele îl poartă înainte. Sus, tot mai sus, de la puntea superioară, la teugă, sus dincolo de tunul al doilea. „Am să-l întîlnesc oare ? O să stea acolo la noapte ?“

Și iată-l desenat în tuș, în fața norilor, mișcîndu-și membrele și gesticulînd alandala ca un bătrîn la legat snopi. Este Nathaniel, legănîndu-se și repezindu-și mîna pentru un salut în miez de noapte. „Ce mai faci, Nat ?“ Îi veni pe buze, dar el înghiți întrebarea. „Prefă-te că nu vezi. Păzește-te cît poți să nu fii implicat. Trage un foc de pe punte, foc care o să-l arunce departe de trupul ei și deschide-mi calea mie. Am trecut cu toții de primul fel, am mîncat peștele !

Și s-ar putea să nu reușească. S-ar putea să nu-i mai ardă să stea întins la pupă ca să se roage eonilor săi. „Adio, Nat, te-am iubit și nu-i în firea mea să iubesc mult. Dar ce ar putea face penultimul vierme ? Să-și piardă identitatea ?“

Nathaniel stătea în întuneric legănîndu-se pe picioarele desfăcute, înțelegînd cuminte că nu a fost văzut. În schimb se feri să nu se apropie de ofițer și coborî cu mișcări nesigure scara.

Toate sînt puse la punct, timpul, locul, persoana iubită.

— Ai venit și tu odată la timp, slavă Domnului. Direcția zero-patru-cinci, viteza douăzeci și opt de noduri. Nimic la orizont. O ținem tot așa încă o oră.

— Ceva nou ?

— Toate cum le știi. Ne aflăm la treizeci de mile nord de convoi, complet singuri, urmează să dăm semnalul peste o oară. Pentru asta o să vină însuși căpitanul. Asta-i tot. Fără zig-zaguri. Foarte încet. A, da. Luna răsare peste zece minute și am fi o țintă perfectă dacă dăm peste

vreun submarin german. Transmite asta. Noapte bună.

— Visuri plăcute.

Auzi pașii coborînd. Traversă puntea la tribord și privi spre pupă. Zgomot de motor, conturul coșului. Siajul lăsa în urmă o dîră alburie și un val secundar se răspîndea în evantai din partea cealaltă a navei. Partea dinspre tribord a dunetei avea conturul abia vizibil și, prin contrast, suprafața părea întunecată, iar toată învălmășeala formată din aruncătoare, grenade antisubmarine, traine și tunuri, împiedica privirea, făcîndu-te să distingi anevoie dacă, printre altele, se află și o siluetă rezemată de balustradă. Își ațintea privirea în jos, întrebîndu-se dacă forma aceea de insectă, cu picioarele aduse în față, exista aievea, sau era creată de propia sa imaginație.

Nu Nathaniel e sprijinit acolo, ci Mary.

„Trebuie ! Trebuie ! Nu înțelegi, tîrfă afurisită ?

— Curier !

— Da, domnule.

— Adu-mi o ceașcă de cacao.

— Imediat, domnule.

— Și, curier..... adică lasă.

Picioare coborînd scara. Întuneric și curent provocat de viteză. O strălucire la tribord, ca incendiul îndepărtat al unui oraș sub bombe. Răsăritul lunii.

— Atenție, babord !

— Da, domnule.

— Dă o fugă la timonerie şi adu-mi celălalt binoclu de noapte. Ăsta cred că trebue reparat. Îl găseşti în raftul de deasupra mesei cu hărţi.

— Imediat, domnule.

— Supraveghez eu sectorul tău cît timp lipseşti.

— Bine, domnule.

Picioare coborînd scara.

Acum.

Ca pe scenă. Salt degajat spre babord. Pauză.

Acum ! Acum ! Acum !

Strecoară-te spre habitaclu, repede-te la portavoce, glas stăruitor, ascuţit, strident, speriat.

— Bandă tribord. Toată viteza. Pentru numele lui Dumnezeu !

O zguduire distrugătoare care nu face parte din piesă. O pîclă albă se înalţă ca un nor, universul coboară în vrilă. Şocul unei căderi undeva, departe, zdruncinare, gură înfundată cu apă..... şi el se luptă, răsucindu-se în toate direcţiile, cu apa neagră, nesimţitoare.

Gura, pradă mîniei, ţipă la pîcla albă care se ridică din pîlnie.

— Şi ordinul era corect, fir-ar să fie !

Mîncat !

Nu mai era posibil să privească valurile, căci la fiecare cîteva minute erau acoperite de pîcla albă care se ridica. Îşi tîra privirea în afară şi se uita la trupul îmbrăcat. Hainele erau ude leoarcă, iar ciorapii murdari ca nişte otrepe. Gura rosti ceva mecanic :

— Păcat că mi-am aruncat cizmele pe cînd eram în apă.

Centrul își poruncea sie însuși să se prefacă și să continue tot așa.

Gura își avea propria ei înțelepciune.

— Rămîne oricînd nebunia, e un refugiu, cum ar fi o crevasă în stîncă. Cînd omul ajunge complet lipsit de apărare, poate întotdeauna să se retragă în nebunie, asemeni acelor creaturi cu carapace, ce mișună printre alge, jos, unde stau midiile.

— Găsește ceva la care să privești !

— Nebunia poate fi răspunzătoare de orice, nu-i așa drăguțo ?

— Fă ceva, dacă nu privești !

Se ridică împleticindu-se, în bătaia vîntului și a stropilor de ploaie. Păși în jos, pe Strada Mare, și dădu peste mantaua de ploaie transformată în lighean și plină cu apă. Își luă pălăria și începu să lăcărească mantaua, ducînd apa la groapa cu apă. Se concentră asupra legilor apei : cum cade, cum se depune, ce se poate prevedea și cum o puteai manevra. Din timp în timp stînca se cutremura, un nor alb se ridica pe lîngă locul de veghe și, în șanțurile de sus, se formau pîrîiașe de spumă. După ce goli mantaua, o ridică în sus, o scurse de apă și o îmbrăcă. Jucîndu-se cu nasturii, centrul putea să ignore ceea ce urma să se întîmple. În timpul acestei îndeletniciri, stătea cu fața spre apeduct, unde spuma atîrna ca un scuipat, iar mantaua îl împingea spre canal. Cum stătea așa țintuit, simți o lovitură în spate și rafalele de apă se revărsară în șanț ca să se adune spumegînd pe

fund. Își dibui drumul de-a lungul apeductului și se vîrî în crevasă. Își puse pălăria și își culcă fruntea pe brațe. Lumea se transformase în beznă și pătrundea la el prin sunete.

— Dacă un nebun ar asculta ce se aude, ar crede că este tunet și chiar asta e. N-are rost să-ți ciulești astfel urechile. Va tuna numai dincolo de orizont, unde trec corăbii încoace și încolo. Ascultă mai bine furtuna. O să îmblăcească stînca aceasta. O să-l snopească pe un biet nenorocit ca mine pînă la nebunie. Nu că ar dori el să înnebunească, dar nu va avea încotro. Luați aminte ! Voi cei care dormiți în paturi calde, un marinar englez, izolat pe o stîncă și cuprins de nebunie, nu pentru că așa vrea el, ci pentru că marea este teroare..... cea mai cumplită teroare pe care ți-o poți imagina !

Centrul colabora, dar trăgînd cu urechea. Se concentra acum asupra cuvintelor care țîșneau din gură, deoarece cu perdeaua de carne și păr care se lăsase peste fereastră, cuvintele puteau fi examinate așa cum fuseseră și gîndurile. Asigurau muzica de fond.

— O, ajutor, ajutor ! Mor lăsat în voia sorții. Mor de foame, de sete. Zac ca o bucățică de plută agățată. Mi-am făcut datoria față de tine și iată care mi-e răsplata. Dacă ai putea cumva să mă vezi, ți s-ar rupe inima de milă. Am fost tînăr, voinic și frumos, cu un profil de vultur și cu păr ondulat. Am fost de o inteligență sclipitoare și am plecat la luptă împotriva dușmanilor tăi. Am rezistat în apă, m-am luptat cu întreaga mare. Mă zbat în luptă cu stînca, cu pescărușii, cu homarii, cu focile și cu furtuna. Am

ajuns slab și jigărit. Încheieturile îmi sînt ca niște cioturi și mădularele ca niște bețe. Mi-e chipul scofîlcit de bătrînețe și părul alb de sare și durere. Ochii mei sînt pietre mohorîte.....

Centrul se înfioră și începu să se micșoreze. Mai era un zgomot, dincolo de furtună, de muzica de fond, de suspinele cuvintelor.

— .....pieptul meu pare scheletul unei bărci părăsite. Fiecare respirație înseamnă un efort...

Zgomotul era atît de slab, în comparație cu vuietul vîntului, al ploii și al valurilor, încît atrăgea și reținea atenția. Gura, conștientă de acest lucru, își dădea și mai mult silința.

— Mă cuprinde nebunia. Un fulger se joacă în poalele unei mări sălbatice. Sînt iarăși puternic.....

Și gura cînta.

Centrul tot mai urmărea dincolo de cîntec, de muzica de fond, vuietul de afară. Zgomotul reveni. Centrul îl confundă un timp cu tunetul.

— Ahoe, ahoe ! Fulgerul lui Thor mă provoacă. Lumină după lumină, descărcări ondulate de flăcări albe, săgeți azvîrlite spre Prometeu, alb orbitor, alb, alb arzător, cerul țintește în omul de pe stîncă.....

Zgomotul, dacă îl ascultai așa cum era centrul silit să-l asculte, era surd și îndepărtat. Ar fi putut fi tunet sau salvă de tun. Ar fi putut fi bubuit de tobă și gura îmbrățișă această posibilitate.

— Rata, ta, ta, ta, ! Soldații se întorc, a fost prins împăratul ! Ra, ta, ta !

Ar fi putut fi mobilă mutată într-o încăpere la etaj, și gura intră în panică la acest gînd, cu o automată tresărire de insectă.

— Las-o jos aici. Rulează spre interior colțul covorului și atunci ai să poți scoate masa. Vrei să-l așezăm lîngă picup ? Schimbă placa asta și pune ceva stîncos și eroic.....

Ar fi putut fi saci de făină coborîți pe o scară de fier, răsunînd în cădere pe puntea de oțel.

— Bandă tribord ! Bandă tribord !

Ar fi putut fi zăngănitul discului de alamă din culise.

— Trebuie să-mi dați rolul principal, sau de nu, plec din pivnița cu cărbuni.....

Ușa pivniței clătinîndu-se în urma unui copilaș care trebuie să coboare, să coboare în somn, pentru a înfrunta lucrul de la care s-a îndepărtat cînd a fost zămislit.

— Tăiați-i capul ! Jos, pe butuc, printre surcele și praf de cărbuni !

Dar centrul știa. Recunoștea cu o certitudine care făcea sporovăiala gurii la fel de inutilă ca un sughiț. Zgomotul acela era rîcîitul și izbiturile unei sape care lovea o uriașă cutie de tablă ce fusese îngropată.

13

— NEBUN spunea gura, nebun de legat.

Asta explică totul, homari, viermi, tărie, splendidă realitate, legile naturii, secvențe de film, instantanee de imagini și sunete, șopîrle zbu-

rătoare, ostilitate... cum poate omul să nu înnebunească ? Am să vă spun ce este omul. Merge în patru labe pînă cînd Nevoia îi ridică în sus partea de dinainte și face din el un hibrid. Dacă vreți o dovadă, găsiți amprentele digitale ale acelor mîini pe lîngă șira spinării, chiar deasupra noadei. Omul este un monstru, un avorton privat de o dezvoltare firească, aruncat în lume într-o învelitoare sumară de pergament, cu prea puțin spațiu pentru dinți și cu o țeastă moale, bombată ca o bășică. Dar în ea natura agită o fierturâ, plasează o furtună care să scapere în globul călit un fulger alb, scînteietor, sclipiri și vibrație constantă. Toți homarii și toate secvențele de film nu sînt altceva decît intersectări întîmplătoare între descărcări simultane de fulger. Viața normală a pîntecului se desfășoară pe un circuit simplu, dar cum poate să se mențină constantă fiertura aceasta agitată ? Atrasă violent de globul pămîntului, infestată de lovitura albă care a gravat cartea, zbîrcită, brăzdată ca de foc, de greutăți și chinuri și de sminteala groazei, cu creierul bolnav, la ultima ta suflare pe stînca din mijlocul oceanului fiertura s-a revărsat și tu ești pur și simplu nebun de legat.

Senzații. Cafea. Vin alb. Gin. Lemn. Catifea. Nailon. Gură. Goliciune, caldă, umedă. Peșteri deschise ca o crevasă sau închise ca gura roșie a unei anemone de mare. Plină de țepi. Dominație. Identitate.

— Sînteți punctul de intersecție dintre toate curentele. Nu existați în afara mea. Dacă am înnebunit eu, ați înnebunit și voi. Voi vorbiți

acolo înăuntru, sînteţi una cu mine, eu nebun, voi la fel.

Stînca se cutremura şi iar se cutremura. O răceală bruscă îl lovi în faţă şi spălă locul de sub el.

Era de aşteptat.

— Nathaniel !

Centrul negru, încercînd să se agite ca o fiertură.

Întunericul era sfîşiat de alb. Se rostogoli printre senzaţiile crevasei. Peste tot era apă şi zgomot, iar gura le întîmpina cu bucurie. Scuipa şi tuşea. Se ridică din apa care i se rotea pînă la genunchi şi vîntul îl trînti jos. Şanţul era ca un mic ocean, ca extravaganţele cunoscute şi acum reamintite ale unui reflux printre stînci. Ceea ce fusese un şanţ uscat, era plin pe jumătate de apă în mişcare, cu dungi de spumă ce se roteau şi se întretăiau. Vîntul era ca un expres într-un tunel şi pretutindeni picura, se scurgea, şiroia. Se căznea să iasă din şanţ, fără să audă ce spune gura şi dintr-odată gura şi cu el erau totuna.

— Bătăuş afurisit ce eşti !

Scoase capul peste nivelul peretelui şi vîntul îi scofîlci obrajii ca unui aviator. Biciuiau alicele. Apoi cerul de deasupra babei sări şi deveni alb. O clipă mai tirziu, lumina fu stinsă şi cerul se surpă peste el. Fu doborît de presiunea enormă şi se prăbuşi în apa din şanţ. Greutatea se retrase şi îl lăsă zbătîndu-se. Se ridică dar cerul se surpă din nou peste el. De data aceasta reuşi să se împleticească de-a lungul şanţului, deoarece greutatea apei nu era chiar suficientă ca să-l

răpună, iar marea din șanț nu-i ajungea mai sus de genunchi. Lumea revenea, cenușie ca furtuna și sfîșiată de panglici zburătoare, și îi oferea muzică furtunoasă, bubuit de timpane, urlet de alămuri și scăpărări de coarde. Își croi drum eroic, din șanț în șanț, prin apă și muzică, cu haine tremurînde și jumulite, zdrențuite ca marginea unui sac de vînt, cu mîini ca niște gheare. El și cu gura lui strigau prin vacarm.

— Aiax ! Prometeu !

Baba privea de sus spre el cum se zbătea printre alternanțe de alb și beznă. Apoi capul cu masca de argint fu luat de o pîclă albă și ea se profilă cocoșată pe cer, cu umerii lipsiți de cap. Căzu în șanțul alb, peste carte, cu fața culcată pe gravură și gura plină de gunoi insolubil. Urmă o bruscă presiune și tăcere. Fu ridicat în sus și aruncat iar jos, izbit de stîncă. O clipă, la retragerea apei, văzu profilat pe cer locul de veghe, despuiat pe prezența babei, dar cu conturul schimbat din cauza pietrelor răvășite.

— Umblă dezlegată pe stîncă ! A ieșit din pivniță la lumina zilei. Vîneaz-o !

Iar cuțitul era acolo, printre toate celelalte senzații, grămădit în dreptul coastelor. Îl apucă și-l deschise. Începu să se tîrască, să vîneze și să înoate din șanț în șanț. Ea se pleca peste balustradă, dar dispăru, iar el se furișă după dînsa în foaierul artiștilor. Dar baba ieșise la rampă și el, cînd se ghemui în culise, văzu că nu este îmbrăcat așa cum cerea rolul. El și cu gura erau una.

— Schimbă-ți hainele ! Fii un nebun despuiat pe o stîncă, în mijlocul furtunii !

Ghearele i se înfipseră în zdrenţe şi le smulse de pe el. Zări un galon auriu şi un ciorap gol, plutind tot mai departe, ca un punm de gunoi. Văzu un picior zgîriat, subţire băţ, scorojit, iar muzica îl jelea.

Îşi aminti de babă şi se tîrî după ea în jos pe Strada Mare, pînă la Leul Roşu. Valurile în retragere creau o învălmăşeală binevenită în jurul celor trei stînci şi învălmăşeala ascundea locul unde apăruse homarul roşu. Strigă către stînci, dar baba nu catadicsi să apară printre ele. Se furişase jos în pivniţă. O zări apoi zăcînd înghemuită în crevasă şi se zbătu să o ajungă. Se năpusti asupra ei şi începu să o ciopîrţească cu cuţitul în timp ce gura continua să strige :

— Asta o să te înveţe minte să mă mai goneşti ! Asta o să te înveţe minte să mă goneşti din pivniţă printre maşini, paturi şi circiumi, să te ţii după mine şi să mă faci să alerg, să alerg toate zilele vieţii mele după plăcuţa de identitate. Sîngerează şi mori !

Dar el şi cu vocea sa erau una. Ştiau că sîngele era apă de mare, iar carnea rece, boţită, ruptă şi zdrenţuită, nimic altceva decît mantaua lui de ploaie.

Vocea deveni apoi murmur, cînt, jurăminte, silabe fără înţeles, tuşea şi scuipa. Umplea fiecare clipită cu zgomote, bolborosind atîtea pînă ce se îneca ; dar centrul începu să se cunoască pe sine drept altceva, deoarece nu toate momentele erau ocupate de gălăgie. Gura scuipa şi începu să devieze spre jumătăţi de înţeles.

— Şi la urma urmelor au să te bîntuiască halucinaţii, vedenii, visuri, iluzii. La ce altceva

se poate aștepta un nebun ? O să-ți apară pe stînca solidă, pe stînca reală, au să-ți încătușeze atenția și n-o să fii nimic altceva decît nebun.

Și pe loc se și prezentă o vedenie. Își dădu seama înainte s-o vadă, deoarece în sanț, încadrată de stropii tăcuți care zburau pe deasupra, se instalase frica. Vedenia stătea pe stîncă, la marginea șanțului și în cele din urmă o înfruntă, privind-o prin fereastra lui tulbure. Vedea restul șanțului și se tîra în lungul lui prin apa solemn liniștită, cu excepția momentelor în care pojghița înspumată se înfiora într-un spasm prelung, la bătaia unei rafale. Cînd ajunse în apropiere, își ridică privirea de la cizme, peste genunchi, spre față, fixîndu-se asupra gurii.

— Ești o proiecție a minții mele. Dar ești și un punct asupra căruia să-mi opresc atenția. Stai acolo !

Buzele abia se mișcau răspunzîndu-i :

— Tu ești o proiecție a minții mele.

El scoase un sunet fornăit.

— Regresie infinită sau mai bine zis ne învîrtim împrejurul unui tufiș de coacăze. Putem continua așa la infinit.

— Ți-a fost destul, Christopher ?

Privi spre buze. Erau limpezi ca vorbele. O șuviță de salivă le unea în colțul drept.

— Niciodată n-aș fi putut inventa așa ceva.

Ochiul cel mai apropiat de Veghe era injectat în exterior. În spate sau alături, o dungă roșie de apus se pierdea din vedere dincolo de stînci. Tot mai bura. Te puteai uita sau la apus, sau la ochi, dar nu la amîndouă. Nu puteai privi și ochiul și gura în același timp. Văzu că nasul este

lucios, de un cafeniu de piele și plin de porî. Obrazul stîng va avea curînd nevoie de un bărbierit, deoarece putea distinge fiecare țep în parte. Dar nu putea cuprinde cu privirea întreaga față. Era o față de care poate îți vei aduce aminte mai tîrziu. Nu se mișca. Avea doar calitatea de a refuza o inspecție generală. Fiecare trăsătură la rîndul ei.

— Ce să-mi fie destul ?

— Să supraviețuiești. Să înduri.

Îmbrăcămintea era și ea greu de fixat cu o singură privire, așa că trebuia să examineze piesă cu piesă. Purta o manta de ploaie prinsă în cordon, deoarece nasturii dispăruseră. Pe dedesubt, un pulover de lînă cu gulerul întors. Pălăria împinsă puțin pe spate. Mîinile se odihneau, fiecare pe un genunchi, deasupra ciorapilor. Apoi erau cizmele, bune și lustruite și ude și solide. Făceau ca stînca din spatele lor să pară de carton, ca un fundal pictat. Se aplecă înainte pînă cînd fereastra lui tulbure ajunse exact deasupra căputei drepte. Nu mai era acum nici muzică de fond, nici vînt, doar cauciuc negru, lucios.

— Nu m-am gîndit.

— Gîndește-te acum.

— La ce bun ? Sînt nebun.

— Pînă și crevasa asta o să se fărîmițeze.

Încercă să rîdă spre ochiul injectat, dar auzi un zgomot ca un lătrat. Aruncă cu vorbe în față.

— În ziua a șasea l-a creat pe Dumnezeu. Prin urmare nu-ți îngăduiesc să folosești decît propriul meu vocabular. L-a creat după chipul și asemănarea lui.

— Gîndește-te acum.

Văzu ochiul contopindu-se cu apusul. Își aduse brațele în dreptul feței.

— Nu vreau. Nu pot.

— În ce crezi ?

Jos spre cizma neagră, neagră ca tăciunele, neagră ca pivnița, dar acum jos, spre un răspuns silit.

— În firul vieții mele.

— Cu orice preț. Repetă după mine :

— Cu orice preț.

— Deci ai supraviețuit.

— A fost un noroc.

— Fapt inevitabil.

— Și atunci ceilalți nu voiau să trăiască ?

— Există grade de intensitate.

Trase perdelele de carne și de păr și privi cizmele. Rînji.

— Am dreptul să trăiesc, dacă pot.

— Unde stă scris ?

— Atunci nimic nu-i scris.

— Gîndește-te.

Turba de mînie, pe stînca de carton, în fața picioarelor neclintite, negre.

— Nu vreau să mă gîndesc. Te-am creat pe tine și pot să-mi creez propriul meu rai.

— L-ai și creat.

Privi piezișe de-a lungul apei înfiorate, în jos, spre picioarele și genunchii săi scheletici, simți în carne ploaia și bura și frigul sălbatic.

Începu să murmure.

— Prefer așa. Mi-ai dat puterea să aleg și toată viața m-ai purtat cu grijă spre această suferință, deoarece eu eram cel care făcuse ale-

gerea. O da ! Înțeleg procesul. Toată viața mea, orice aș fi făcut, tot m-aș fi aflat în cele din urmă pe aceeași punte, în același moment, dînd același ordin... ordinul cel bun, ordinul cel rău. Totuși să presupunem că am ieșit din pivniță trecînd peste trupuri de oameni istoviți și învinși, că i-am frînt ca să-mi fac din trupurile lor trepte pe drumul care mă îndepărtează de tine, de ce trebuie să mă chinuiești ? Dacă i-am mîncat, cine mi-a dat gura ?

— Nu există răspuns în vocabularul tău.

Se retrase ghemuindu-se și privi sfidător spre față. Apoi strigă :

— M-am gîndit. Mai bine suferința și toate celelalte.

— Mai bine decît ce ?

Într-o dezlănțuire slabă de mînie, începu să lovească în cizme.

— Mai bine decît fulgerul negru. Înapoi ! Du-te înapoi !

Își jupuia pielea mîinilor, lovind-o de stînca ce șiroia. Gura sporovăia și el o duse cu sine în cea din urmă crevasă.

— Sărman marinar nebun de pe stîncă !

Se cățără în sus pe Strada Mare.

„Dezlănțuie-te, urlă, împroașcă !
Să fie vînt, ploaie, grindină, stropi de sînge.
Furtuni și uragane..."

Fugea încoace și încolo pe Veghe, poticnindu-se de pietrele împrăștiate.

„...vijelii și taifunuri."

Era lumină slabă, lumină de furtună. Lumina era vărgată cu linii, iar marea cu creste și văi. Valuri monstruoase își croiau drum de la est spre vest, într-o procesiune nesfîrșită și printre ele stînca era o bagatelă. Totuși pornea la asalt înainte, înfierînd o cale albă printre valuri, fără să-i pese că s-ar putea scufunda, împingînd Stînca de Siguranță înainte, să spargă crestele, ca prova unei corăbii. Lovea culmea unui talaz cu prova de piatră și spărgea apa într-un vîrtej care spăla teuga și lovea sub puntea de comandă. Apoi o furtună de alice mătură puntea, lăsîndu-i trupul fără răsuflare și judecată. Se aruncă pe o piatră pătrată care se afla în locul babei cu capul mascat. Porni călare pe ea, înfruntînd vîntul și valurile. Și din nou se auzea muzică de fond și o gură flecară.

— Mai iute ! Mai iute !

Stînca lui răzbătea mai departe. O îmboldea cu călcîiele, de parcă ar fi avut pinteni.

— Mai iute !

Fiecare val era un eveniment în sine. Cîte unul venea tăvălindu-se și legănîndu-se, purtînd un far de furtună care alerga și licărea pe creastă ca o licărire într-un creier. Apoi ajungea la apa mică de dincolo de Stînca de Siguranță și partea cea mai apropiată a valului se ridica, mînioasă că a fost împiedicată, urla, se umfla. Stînca de Siguranță devenise o ciupitură de vărsat într-un vîrtej de apă care se răsucea devenind spumă și mesteca asemenea unei guri. Toată creasta valului, lungă de vreo sută de metri, se mișca înainte și se prăvălea în hectare

de vuiet înspumat care era lansat asupra stîncii ca o armată.

— Mai iute !

Mîna dădu peste plăcuța de identitate și o ținu afară.

Gura zbiera departe de centru :

— Scuip pe compătimirea ta !

Departe, dincolo de valuri, în nori, se auzea un zgomot care putea fi recunoscut. Zgomotul nu era atît de puternic ca marea, sau ca muzica, sau ca vocea, dar centrul înțelese. Centrul luă trupul de pe lespedea de piatră și-l înghesui într-un șanț. Pe cînd cădea, ochiul zări un cîrcel negru de fulger zăcînd pe cerul dinspre apus, iar centrul înșurubă lentilele de carne și păr. Din nou se auzea sunetul de sapă izbindu-se de cutia de tablă.

— Bandă tribord ! Toată viteza ! Te omor și pe tine și pe mine, am să izbesc copacul de partea cealaltă și o să crapi. Scrisul nu însemna nimic.

Centrul știa ce este de făcut. Era mai înțelept decît gura. Trimise trupul să se aburce pe stîncă, spre groapa de apă. Scormoni prin mîl și spumă rotitoare. Împinse mîinile în față, despică apa și căzu lat în baltă. Se zvîrcoli ca o focă pe o stîncă, cu apă dulce izvorîndu-i din gură. Ajunse la tamponul din capătul depărtat și ridică pietrele. Se auzi un zgomot de frecare și sfărîmare, apoi cascada de pietre și apă în cădere. Pe un spațiu întins era lumină de furtună și valuri. Un trup zăcînd în scobitura mîloasă, în care fusese apă dulce.

— Nebun ! Probă de nebunie !

Făcu trupul să se zvîrcolească pentru ca să iasă din gaură. Îl trimise sus, unde fusese locul de veghe.

Pe cer erau ramificaţii ale fulgerului negru, erau zgomote. O ramificaţie cobora jos în mare şi se pierdea printre valurile uriaşe. Rămînea acolo. Oceanul se opri din mişcare, îngheţă, deveni hîrtie, hîrtie pictată, sfîşiată de o linie neagră. Stînca era pictată pe aceeaşi hîrtie. Întreaga mare pictată era înclinată, dar nici o picătură nu curgea la vale, în crăpătura neagră care se deschisese. Crăpătura era completă, era absolută, de trei ori reală.

Centrul nu-şi dădea seama dacă prăbuşise trupul jos sau răsturnase lumea deasupra. Drept în faţă se afla stînca şi lovea în ea cu cleşti de homar care pătrundeau adînc. Privea stînca dintre gheare.

Fulgerul absolut creştea. Nu mai era zgomot, deoarece zgomotul îşi pierduse rostul. Nu se mai auzea muzică, nici un sunet dinspre marea aplecată, neclintită.

Gura mai trăncăni un timp, apoi se scurse în tăcere.

Nu mai exista gură.

Centrul mai rezista încă. Punea fulgerul să-şi facă treaba potrivit cu legile acestui rai. Percepea, într-un mod care nu avea nevoie de lumina ochilor, că petece de cer intercalate între ramificaţiile fulgerului negru, fuseseră înlocuite cu hăuri de neant. Aceasta făcea ca teama centrului, turbarea centrului, să fie vomitată într-un mod care nu avea nevoie de gură. Fără voce, fără cuvinte, centrul ţipa în hăul de neant :

— Raiul tău e un rahat !

Liniile și cîrceii se năruiră în mare. Un segment de furtună căzu ca o frunză ofilită și se deschise o prăpastie care unea marea cu cerul prin orizont. Și acum fulgerul descoperi reptile plutind și zburînd neclintite, iar cîrcelul gonea spre fiecare. Reptilele rezistau schimbîndu-și puțin forma, apoi cădeau și dispăreau. Prin Stînca de Siguranță se deschise o vale a neantului.

Centrul băga de seamă la stînca dintre gheare. Stînca era mai dură decît piatra, mai senină, mai fermă. Rănea zimții încleștați ai ghearelor.

Marea se răsuci și dispăru. Nu se vedeau fragmentele îndepărtîndu-se, se topeau în ele însele, se uscau, distruse, șterse ca o greșeală.

Liniile de negru absolut se surpau în față, pe stîncă și se dovedeau la fel de neconsistente ca apa pictată. Bucățile se risipeau și mai rămase doar o insulă de hîrtie de jur împrejurul ghearelor, iar în toate celelalte locuri domnea modul pe care centrul îl cunoștea drept neant.

Stînca dintre gheare era solidă. Era pătrată și gravată la suprafață. Liniile negre se scufundau, pătrundeau dincolo și se uneau. Stînca dintre gheare dispăruse. Nu mai rămăsese decît centrul și ghearele. Erau uriașe, puternice și încinse la roșu. Se încleștau una în cealaltă. Se contractau. Se conturau ca un semnal de noapte în fața neantului absolut și se țineau una de alta cu toată forța. Zimții ghearelor se sfărîmară. Erau luminoase și reale și încleștate.

Fulgerul se strecura înăuntru. Centrul nu era conștient de nimic decît de gheare și de ame-

ninţare. Îşi concentră conştiinţa pe zimţii sfărîmaţi şi pe roşul înflăcărat. Fulgerul venea înainte. Unele dintre linii ţinteau spre centru, aşteptînd momentul să-l poată străpunge. Altele înconjurau ghearele, jucîndu-se în jurul lor, pîndind vreun moment de slăbiciune, istovindu-le cu o compătimire veşnică şi fără îndurare.

14

CHEIUL, dacă se poate numi astfel o lungă îngrămădeală de bolovani, era aproape acoperit de apa în plin flux. Nava se îndrepta spre el, cu motorul stins, folosindu-i ultimul impuls şi vîntul de vest. Avînd în spate cerul unui apus de iarnă, în ochii care o priveau de pe plajă, apărea ca o formă neagră de pe care se scursese culoarea şi se amestecase cu norii ce atîrnau foarte jos, chiar deasupra orizontului. Apa avea o nuanţă plumburie, cu excepţia siajului lăsat de drifter, o vale luminată în roşu, roz şi negru care ducea înapoi la orizontul înflăcărat din dreptul soarelui.

Cel care privea stătea pe plajă fără să se mişte. Se oprise cu cizmele înfundate în urmele pe care le făcuseră ultimii săi paşi în nisipul uscat şi aştepta. În spatele său era o căsuţă şi mai departe panta lină a insulei.

Telegraful se auzi sunînd pe nava ce se oprise din drum într-un vîrtej de apă mai strălucitoare, pornită din ghinturi. Un tranchet gemu izbindu-se de o piatră. Doi bărbați săriră pe chei și începură să caute bolarzii care lipseau. Un braț le făcu semne dinspre timonerie. Cei doi bărbați legară frînghiile de niște bolovani și rămaseră pe loc.

Un ofițer păși pe chei, se îndreptă grăbit spre plajă și sări pe nisipul uscat. Vîntul răscolea hîrtiile pe care le ținea el în mînă, făcîndu-le să foșnească asemenea frunzelor prăfuite ale unui sfîrșit de vară. Dar ele erau singurele frunze de aici. Nu exista decît nisip, o căsuță, stînci și marea. Ofițerul înainta anevoie pe nisipul uscat, cu hîrtiile lui foșnitoare și se opri la un metru de cel care îl privea.

— Domnul Campbell ?

— Da. Veniți probabil de pe continent în legătură cu... ?

— Exact.

Domnul Campbell își scoase șapca și o puse din nou.

— Nu v-ați grăbit prea tare.

Ofițerul privi grav.

— Mă numesc Davidson, dacă vă interesează. Nu m-am grăbit ! Sînteți informat, domnule Campbell, că fac treaba asta șapte zile pe săptămînă ?

Domnul Campbell își deplasă brusc cizmele. Privi atent spre fața cenușie și brăzdată a lui Davidson. Răsuflarea avea un ușor miros dulceag și ochii care nu clipeau erau, doar o idee, prea larg deschiși.

Domnul Campbell își scoase șapca și o puse din nou.

— Ei, nu mai spune !

Partea inferioară a feței lui Davidson se schimbă într-un început de rînjet lipsit de veselie.

— E un război foarte intins, precum știți.

Domnul Campbell aprobă ușor din cap.

— Îmi pare rău de cele spuse. De tristă recoltă aveți parte, domnule căpitan. Nu pricep cum mai puteți îndura.

Rînjetul dispăru.

— N-aș dori să schimb.

Domnul Campbell înclină capul într-o parte și scrută cu privirea fața lui Davidson.

— Nu ? Vă rog să mă iertați, domnule. Veniți să vă arăt unde l-am găsit.

Se întoarse și înaintă cu greu în lungul nisipului. Se opri și arătă în jos spre un braț de apă care era mărginit de un banc pietros.

— Aici l-am găsit, susținut de centura de salvare. O să vedeți, dealtfel. Mai era o ladă de portocale spartă, o cutie de conserve și alge. Algele se acață de obicei de pălăriile de mușama sau de orice plutește.

Davidson îi aruncă o privire piezișă.

— Toate acestea vi se par poate importante, domnule Campbell, dar ceea ce mă interesează pe mine este placa de identitate. Ați scos-o de pe cadavru ?

— Nu. Nu. L-am atins cît se poate de puțin.

— O plăcuță de culoare închisă, de mărimea unui ban, legată probabil de gît.

— Nu. Nu m-am atins de nimic.

Fața lui Davidson se posomorî din nou.

— Sînt totdeauna speranțe să se găscască, presupun.

Domnul Campbell își frecă neliniștit mîinile și își drese glasul.

— Îl luați de aici în seara asta ?

Era rîndul lui Davidson să-l privească scrutător.

— Visuri rele ?

Domnul Campbell își întoarse privirea spre apă. Mormăi :

— Soția...

Aruncă o privire în sus, la ochii prea căscați, la fața care părea să știe mai multe decît putea îndura. Nu se mai feri, ci adăugă cu o tresărire și o neașteptată umilință.

— Da.

Davidson încuviință încet din cap.

Doi matrozi stăteau acum pe plajă în fața căsuței. Purtau o targă.

Domnul Campbell făcu un semn cu mîna.

— Este în șopronul de lîngă casă. Sper să nu vi se pară prea îngrozitor. Am folosit parafină.

— Vă mulțumesc.

Davidon o porni din nou, în mers trudit, în lungul plajei și domnul Campbell îl urmă. Curînd se opriră. Davidson se întoarse și privi în jos.

— Ei bine...

Își duse mîna la buzunarul de la piept al uniformei și scoase o sticlă. Îl privi pe domnul Campbell în ochi, zîmbi, scoase dopul și trase o duș că, cu capul lăsat pe spate. Matrozii îl observau fără nici un comentariu.

— Deci, aici este.

Davidson se îndreptă spre șopron scoțînd o lanternă din buzunarul pantalonilor. Se strecură prin ușa spartă și dispăru. Matrozii stăteau nemișcați.

Domnul Campbell aștepta tăcut, contemplînd șopronul, de parcă l-ar fi văzut pentru prima oară. Studia pietrele acoperite cu mușchi, acoperișul surpat și acoperit de licheni, ca și cum ar fi fost vorba despre un limbaj profund și firesc pe care oamenii aveau prilejul să-l pricoapă numai la ocazii speciale.

Nu se auzea nici un zgomot din interior.

Nici chiar pe navă nu vorbea nimeni. Unicul zgomot îl făcea apa, lovindu-se de mica plajă. Plici. Plici.

Soarele era un semicerc așezat pe un strat de purpură și ardezie.

Davidson ieși din șopron. Ținea o placă mică ce se legăna la capătul unui șnur dublu. Mîna dreaptă se îndreptă spre buzunarul de la piept. Făcu matrozilor un semn din cap.

— Dați-i drumul acum.

Domnul Campbell urmărea cum Davidson scotocește printre hîrtii. Îl văzu examinînd plăcuța, privind-o atent, transcriind cu grijă datele într-un dosar. Îl văzu punînd plăcuța deoparte, lăsîndu-se pe vine, frecîndu-și mîinile, pe o parte și pe cealaltă, de nisipul zbicit, curat. Domnul Campbell își desfăcu larg brațele într-un gest de neputință și le lăsă apoi să cadă.

— Nu știu, domnule. Sînt mai în vîrstă decît dumneata și totuși nu știu.

Davidson păstra tăcere. Se ridică din nou și scoase sticla.

— Nu aveți un al șaselea simț, voi cei de aici ?

Domnul Campbell aruncă o privire nefericită spre șopron.

— N-ar trebui să glumiți, domnule, nu vă șade bine.

Davidson sfîrșise de băut. Cele două fețe se apropiară una de cealaltă. Campbell îi studie fiecare trăsătură în parte, așa cum făcuse și cu șopronul. Bătu din nou în retragere și își mută privirea spre locul unde apunea soarele, parcă pentru totdeauna.

Matrozii ieșiră din șopron. Targa pe care o purtau nu mai era goală.

— Foarte bine, băieți. Vă așteaptă o băuturică. Dați-i drumul !

Cei doi marinari înaintau cu grijă prin nisip, spre chei. Davidson se întoarse spre Campbell.

— Trebuie să vă mulțumesc, domnule Campbell, în numele acestui biet ofițer.

Domnul Campbell își luă ochii de la targă.

— Sînt afurisite centurile astea de salvare, dau omului speranță cînd nu mai are rost. E o cruzime. Nu aveți de ce să-mi mulțumiți, domnule Davidson.

Privi mîhnit și atent drept în ochii lui Davidson. Acesta clătină din cap.

— Poate. Oricum vă mulțumesc.

— N-am făcut nimic.

Cei doi bărbați se întoarseră să urmărească pe matrozi coborînd targa pe chei.

— Și faceți asta în fiecare zi ?

— În fiecare zi.

— Domnule Davidson...

Domnul Campbell se opri, astfel că Davidson se întoarse spre el. Domnul Campbell îi ocoli un timp privirea.

— Noi doi sîntem un exemplu tipic al relațiilor dintre oameni. Ne-am întîlnit aici, aparent din întîmplare, o întîlnire neprevăzută și care nu se va mai repeta. Aș dori deci să vă pun o întrebare al cărei răspuns este poate brutal.

Davidson își puse șapca pe cap și se încruntă. Domnul Campbell privea spre șopron.

— Dărîmat. Murdar. Gata să se prăvălească. Grinzile putrede, acoperiș căzut... o epavă. Cine ar crede că a fost vreodată locuită ?

Încruntarea părea acum mirată.

— Mi-e teamă că nu înțeleg despre ce vorbiți.

— Toți acești bieți oameni...

— Oamenii pe care eu... ?

— Recolta... Recolta cea tristă. Nu știți nimic despre... să le numesc... convingerile mele oficiale, domnule Davidson ; dar trăind atîtea zile alături de acest sărman abandonat... domnule Davidson. Credeți că există... vreo viață de dincolo ? Sau asta-i totul ? Ca șopronul.

— Vă faceți griji probabil în legătură cu Martin... dacă a suferit sau nu...

Făcură o scurtă pauză. Dincolo de drifter, soarele se scufunda ca o corabie în flăcări. Cobora, lăsînd ca ultimă amintire doar norii ce păreau de fum.

Domnul Campbell oftă.

— Da, spuse el. La asta m-am gîndit.

— Ei bine, nu trebuie să vă necăjiți pentru el. Doar ați văzut corpul. N-a avut timp nici măcar să-și arunce cizmele.

340

William Golding

MARTIN CEL AVID

Romanul Martin cel avid este dedicat luptei pentru supraviețuire dusă de un naufragiat pe o stîncă în Atlantic. O robinsoniadă modernă, cu accente eroice, o alegorie a omului confruntat cu o situație limită.

EDITURA UNIVERS
GLOBUS

Lei 5,75